

Høyres Landsmøte 2014

Innkomne resolusjonsforslag

Innhold

Høyres Landsmøte 2014	1
Innhold	2
Arbeids- og Næringsliv.....	4
1. Økt selvforsyningsgrad – og oppfølging av rovdyrforlik.....	4
2. Forutsigbar og bærekraftig vekst i havbruksnæringen	5
3. Skogbruket bidrar til verdiskaping og konkurransekraft.....	5
4. Distriktslandbruket er viktig for norsk matforsyning	6
5. En offensiv innovasjonspolitikkk	7
6. Kunnskap, innovasjon og gründervirksomhet.....	7
7. Gi forsvarsindustrien forutsigbare konkurransevilkår.....	8
8. Høyre vil øke Norges konkurransekraft ved satsing på nye vekstbedrifter	9
9. Norge trenger mer gründerskap og risikokapital til nye, smarte løsninger	11
10. Nye virkemidler i helsenæringen.....	11
Barn og familie.....	12
11. Vi må prioritere tiltak mot vold i nære relasjoner.....	12
12. Kompetanseløft for barnevernet.....	14
13. Styrk det kommunale barnevernet nå!	15
Utenriks og forsvar.....	16
14. Frihandel for verdens fattige.....	16
15. Norges rolle i verden	16
16. Tusenårsmålene og jenters rett til utdanning.....	17
17. Styrk Norges forsvar	18
18. NATO – garantisten for vår fred og frihet!	18
19. Må reageres mot regimet i Nord-Korea	19
Kommune og forvaltning	19
20. Kommunereform	19
21. Stort behov for kommunereform.....	20
22. Raskere boligbygging.....	21
23. Styrk velferdskommunen – stopp statliggjøringen av NAV.....	21
Helse og omsorg.....	22
24. Gi alle det samme helsetilbudet.....	22
25. Bedre ordning for pleiepenger til foreldre med svært syke barn	23
26. Helsetilsynet må bli et mer nøytralt forvaltningsorgan	25
27. Samhandlingsreformen	25
28. Dugnad for fremtidens eldreomsorg.....	26
Innvandring og integrering	27
29. Restriktiv innvandring, god integrering.....	27
Justis og beredskap	28
30. Matvaresikkerhet – avgjørende for samfunnssikkerhet og beredskap.....	28
31. En mer rettferdig fordeling av politiresurser	29
32. Ja til dobbelt statsborgerskap	29
33. Bedre samhandling og beredskap	30
34. Oppgaver og ansvar i politiet, domstolene og kriminalomsorgen	31
35. Tenleg organisering av politi, brann- og redning og ambulanse.....	32

36. Et politi i verdensklasse	32
Energi og miljø	33
37. Fornybar energi – globalt ansvar og lokal verdiskapning!	33
38. Skogen tilhører framtida	35
39. Bedre rammevilkår for norske kraftprodusenter	36
40. Bymiljø	37
41. Høyre ynskjer ei rettviss fordeling av nettkostnader	38
42. En god miljøpolitikk for fremtiden krever handling nå	39
43. Konservativ klimainnsats	39
44. Konservativ klimainnsats	41
45. Statlig klimafond	42
46. Høyre vil forsterke klimainnsatsen	43
Transport og kommunikasjon	44
47. Nye løsninger må gi mer vei og bane	44
48. Raskere og mer effektiv Intercity-utbygging!	46
49. Øke satsningen på utbygging av infrastruktur i Norge	47
50. Samferdsel – tilpasset fremtidens Norge	47
51. Oslofjord-forbindelse med jernbaneløsning	48
52. Samferdsleløft	49
53. Næringslivsvekst krever infrastruktur	49
Skole, utdanning og forskning	50
54. Øk lærlingtilskuddet	50
55. Praksisrettet utdanning gir bedre mestring og mindre frafall	51
56. Eksamen før russetiden – i 2015!	52
57. Rett valg i videregående opplæring – nøkkelen til kompetansesamfunnet	52
58. EU i skolen	53
59. Yrkesfagløft	54
60. Ny sjanse for ungdomsskoleelever!	55
61. Kvalitetssikring av lærebøker	55
Velferd	56
62. Bærekraft for fremtidens generasjoner	56
Økonomi	58
63. Senk rentefradraget på boliglån	58
64. Pensjonsreformen	59
65. Avvikle ordningen med startlån fra husbanken	59
66. Tenk nytt om studentboliger!	60
Storresolusjoner	61
1. Moderne kommuner med Høyre	61
2. Trygge arbeidsplasser	64
3. Et samfunn bygget på tillit	65
4. Et samfunn med muligheter for alle	67
Forslag til uttalelser fra kommisjonene	69
1. Trygge lokalsamfunn	69
2. Blå politikk – grønt bymiljø	70

Arbeids- og Næringsliv

1. Økt selvforsyningsgrad – og oppfølging av rovdyrforlik

Nye nedbørsmønstre og mer tørke, samt en temperaturøkning på 2,5 grader, vil føre til opp mot 2 prosent lavere jordbruksproduksjon hvert tiår på verdensbasis ifølge ny klimamelding. Samtidig er det beregnet at etterspørsel etter mat vil øke med 14 % innen 2100. Dette vil gi gigantiske utfordringer og økte kostnader.

Faren for naturkatastrofer, endringer i nedbørsmønstre, ekstremvær, smitte og sykdom krever at vi har et bevisst forhold til selvforsyningsgraden av matvarer. Matvaresikkerhet er en av pilarene i en nasjons samfunnssikkerhet og beredskap.

I dag er selvforsyningsgraden for landbruksprodukter mellom 40-45 prosent, men synkende de siste årene. Selv om produksjonen fra havbruk og fiskeri er så stor at mesteparten av denne produksjonen kan eksporteres, er det i en krisesituasjon viktig at selvforsyningsgraden ivaretas også i landbruket. Derfor er det svært uheldig å bygge ned kompetanse knyttet til matproduksjon. Bedring av jordbrukets konkurransevne i forhold til markedet er en forutsetning for økt produksjon og økte inntekter. Jordbrukets konkurransevne er dessverre blitt gradvis svekket, noe utviklingen i handelen med jordbruksvarer med EU viser.

Høyre mener at:

- Landbruket må styrkes med både kompetanse og insentiver som gir økt produksjon og lønnsomhet i hele landet.
- Regjeringen må sette ned et bredt sammensatt utvalg som vurderer norsk produksjon av mat i lys av beredskapshensyn, ut i fra hvilke konsekvenser klimaendringer, befolkningsvekst, internasjonal situasjon, m.m. kan ha for Norge.
- Nybygging har behov for eksisterende landbruksjord. For hvert mål jord som benyttes skal det nydyrkes to mål.
- Utvalgets konklusjon bør være retningsgivende for blant annet hvilket landbruk en ønsker i et langsiktig perspektiv. Politikk knyttet til havbruk og fiske for å bidra til økt matvaresikkerhet må også utredes. Dette vil gjøre oss mindre sårbare ved kriser og dermed være en framtidsetta politikk.

Rovdyr

Høyre støtter Stortingets klare målsettinger om økt matproduksjon på norske ressurser i åra framover. Dette innebærer at utmarksressursene i større grad enn i dag må utnyttes, og beitenæringene må sikres gode og bærekraftige rammevilkår. Beitenæringene er under avvikling i store områder som har hatt stor rovviltbelastning over mange år i vårt fylke. Konsekvensene av rovviltpolitikken bæres av enkeltmennesker, lokalt næringsliv og sårbare lokalsamfunn. Regjeringen slår fast at eiendomsretten er en grunnleggende rettighet. Dette må også gjøre seg gjeldene i beitenæringenes bruksrettigheter i utmark.

I denne sammenheng må det gjennomføres en "sårbarhetsanalyse" av den sørsamiske reindriften, blant annet for å avdekke hvordan rovviltproblematikken innvirker også på den kulturelle bærekraften i reindriften innenfor regionen. Slik det er i dag vil det ikke være mulig å fortsatt kunne drive bærekraftig sørsamisk tamreindrift i fylket med mindre tapene reduseres drastisk. Arealinngrep og økte rovviltbestander til sammen gjør at presset på reindriften øker. Reindriften har i dag for mye rovvilttap til å være bærekraftig. Antallet rein rovvilttatt er høyere enn antall rein slaktet i mange områder.

Høyre vil:

- Redusere bestandsmål for rovvilt i tamreinområder og prioriterte beiteområder
- Skadefelling i kalvingstid. Det lar seg ikke gjøre å skille bjørn og rein i kalvingstiden etter dagens forvaltningsplan i region 6.
- Det må på plass en forvaltningsplan for ørn.
- Få rovviltet ned på bestandsmål, gjelder i all hovedsak gaupe og jerv pr.i dag.
- Ha et sterkere vern av kalvingsland jmf. 2.2.19 i rovdyrforliket "det skal ikke være rovdyr som representerer skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein"
- Forenkle skadefellingsregelverket
- Mer og bedre forskning for større kunnskapsgrunnlag om rein og rovviltproblematikken
- All tap utover normaltap erstattes i tråd med den såkalte Krokan-dommen i Frostating Lagmannsrett der retten fastslo slikt erstatningsprinsipp

Nord-Trøndelag Høyre

2. Forutsigbar og bærekraftig vekst i havbruksnæringen

Norsk sjømatnæring eksporterte siste år for mer enn 60 milliarder kr, og er med det en av våre viktigste eksportnæringer. Flere vitenskapelige rapporter som er lagt fram viser at potensialet for ytterligere vekst er stort, og at en mangedobling er realistisk innen 2050. Det er innen havbruk og i den nordlige landsdelen den største veksten er forventet.

Høyre ser derfor svært positivt på at statsministeren og fiskeriministerens har lovet næringen forutsigbar og bærekraftig vekst, og at det skal utarbeides en stortingsmelding om videre vekst. Det er viktig at dette arbeidet starter opp og gjennomføres raskt.

For å lykkes i det internasjonale sjømatmarkedet er det viktig at norsk havbruksnæring ligger i forkant innen utvikling av ny teknologi og kunnskap. Høyre vil derfor at havbrukssektoren kommer med i regjeringens nye satsing på Global Centre of Expertise (GCE) og da fortrinnsvis ved at søknaden fra dagens NCE Aquaculture imøtekommes.

Nordland Høyre

3. Skogbruket bidrar til verdiskaping og konkurransekraft

Høyre har tradisjon for å være et parti med sterkt fokus på skognæringen. Høyre er et parti som prioriterer og verdsetter skognæringens verdiskaping.

Skognæringen er et godt eksempel på at eiendomsrett og personlig forvalteransvar gir gode resultater for enkeltmennesker, lokalsamfunn og hele nasjonen. Skogeierne har vist seg tilliten verdig. Gjennom frihet under ansvar har skogeierne balansert private og samfunnsmessige interesser på en bærekraftig måte. Det er skapt tusenvis av arbeidsplasser, viktige naturverdier blir ivaretatt og landet har en vekstkraftig skog der det nå står dobbelt så mye tømmer som det gjorde for 100 år siden.

Dette representerer en unik ressurs med et stort potensiale for utvikling av nye industrielle produktlinjer. Det ligger store muligheter i å utvikle nye produkter basert på trefiber innen bl.a. trekjemi, biodrivstoff og

trebyggeri. Arbeidsplasser og næringsliv basert på fornybare ressurser må være et vesentlig fundament i fremtidens Norge.

Høyre har gjentatte ganger under den rødgrønne regjeringen foreslått endringer som ville bedre rammevilkårene for denne næringen. Den rødgrønne regjeringen sviktet skognæringen gjennom 8 år med regjeringsmakt. Signalene var meget tydelige, med nedleggelsene av Follum i Hønefoss, Tofte i Hurum og Peterson i Moss.

Skogen i Norge binder halvparten av de norske CO2 utslippene og er viktig for å nå målene om lavere totalutslipp av CO2.

Den årlige tilveksten i skogen er på ca. 27 mill. m³, mens hogsten er på ca. 11 mill. m³. Dermed utnyttes bare 40 % av potensialet i som ligger i skogressursene. Målet må i første omgang være å nå en avvikning på 15 mill. m³. Skogeierne har gjennom lang tid vist at de forvalter skogproduksjon og miljøhensyn på en god og balansert måte. En økning av den årlige hogsten er både ønskelig og forsvarlig.

Høyre vil:

- Satse betydelig på utbygging av offentlig infrastruktur samtidig som det tilrettelegges sterkere for bygging og fornying av private skogsbilveier
- Tilrettelegge for industriproduksjon og økt konkurransekraft i Norge gjennom styrket satsing på forskning og utvikling, samt stimulering av tiltak som sikrer kapital til investeringer i industri
- Forenkle, redusere og modernisere byråkratiet
- Avvikle forvaltningsbegrepet inngrepsfrie naturområder
- Endre skatte- og avgiftssystemet for å premiere produksjon av varer og tjenester som bidrar til lavere klimagassutslipp

Buskerud Høyre

4. Distriktslandbruket er viktig for norsk matforsyning

Høyre meiner det er viktig med eit sterkt landbruk i distrikta. Landbruket skapar store verdier i form av sysselsetjing og verdiskaping i heile landet, og er sjølv grunnlaget for det busetjingsmønsteret vi har i dag. Næringa er også avgjerande som tenesteleverandør til store delar av reiselivet.

Høyre vil ha ein landbrukspolitikk som gjer det attraktivt å satse på landbruket i distrikta. Det må gjennom politikktutforminga takast omsyn til dei ulikskapane som ligg i landet vårt når det gjeld i topografi, klima og arrondering.

Matproduksjon er viktig for ein kvar nasjon, og det vil vere trong for eigenproduksjon av mat. I ein krisesituasjon vil det ikkje vere gitt at vi kan importere alt det kornet vi treng. Difor vil det vere viktig å produsere korn der effektiviteten er størst for slik produksjon i Noreg og på den andre sida utnytte arealet til husdyr-hald i distrikta.

Høyre vil føre ein offensiv landbrukspolitikk der inntekt som grunnlag for investering og fornying i landbruket må få eit sterkt fokus. Det må løne seg å produsere mat av god kvalitet som forbrukaren etterspør.

Høyre ber om at det vert arbeid for god rekruttering til landbruksnæringa gjennom enklare reglar for frådelling, fjerning av buplikt og odelslov men oppretthalde driveplikta.

Auke grense for dagens mjølkekvotar og bruk i samdrift.

Det må, i forbindelse med rekrutteringspolitikk, gjennomføres utviklingsprosjekt for naturbruksutdanninga i nært samarbeid med faglaga i landbruket.

Høyre vil at staten medverkar til å sikra framtida til det nasjonale kompetansemiljøet i eit framtidsretta økologisk landbruk ved våre Jord- og hagebruksskular ved å gjennomføre naudsynte investeringar.

Sogn og Fjordane Høyre

5. En offensiv innovasjonspolitik

Skal Norge opprettholde sitt høye velstands nivå må vår innovasjonskraft og konkurransedyktighet styrkes. Det er behov for helhetlige grep på tvers av mange samfunnssektorer for å øke produktiviteten, styrke entreprenørskapsviljen og bedre innovasjonsevnen. Derfor prioriterer Høyre sterkt investeringer i infrastruktur for å bedre næringslivets konkurransedyktighet og bærekraft. Derfor satser Høyre tydelig på kunnskap og kvalitet i utdanningssystemet for å gi hver enkelt mulighet til å bidra med sine evner i arbeidslivet. Derfor ønsker Høyre å redusere formueskatten slik at tilgangen på privat kapital til utvikling av landets næringsliv øker. Derfor ønsker Høyre å redusere næringslivets administrative byrder knyttet til innrapportering til myndighetene.

I tillegg til gode generelle rammebetingelser for næringslivet, er det behov for målrettede tiltak for å øke innovasjonskraften. Høyres Landsmøte er glad for at Regjeringen vil gjennomgå de næringsrettede virkemidlene med sikte på å prioritere de tiltak som gir størst innovasjonseffekt. Videre er styrkingen av den næringsrettede forskningen og infrastruktur for økt næringsrettet forskning sterkt ønsket.

Ut over tilførsel av offentlige midler som kan avlaste næringslivets risiko knyttet til forskning og innovasjon, er det behov for å styrke tilgangen til privat kapital til gründere og det innovative næringslivet. Det er særlig små- og mellomstore bedrifter som strever med kapitaltilgang. Høyre Landsmøte mener derfor at staten må bidra til etablering av flere såkornfond og Landsmøtet forventer at dette blir et element i statsbudsjettet for 2015. Såkornfondene representerer et spleiselag mellom statlige og private midler og bidrar til tilførsel av kapital og kompetanse til bedrifter i vekstfasen.

Nye såkornfond er imidlertid ikke tilstrekkelige fordi disse ikke investerer tidlig nok i bedriftenes livsfase. Høyres Landsmøte ber derfor om at Regjeringen vurderer flere nye tiltak for å styrke kapitaltilgangen til nystartede bedrifter. Regjeringen bør bla vurderer en ordning som allerede er innført i England og Finland. Der er det innført skatteincentiver for investeringer i nyetablerte kunnskapsbedrifter. Private investorer som bidrar med kunnskap og kapital, kan trekke fra 50 prosent av investeringen på skatten. EU-Kommisjonen har godkjent tiltaket. En slik ordning vil kunne bidra til å øke flyten av risikokapital til vekstkraftige nyetableringer samtidig som nyttig kompetanse kommer til anvendelse i bedriftene der det investeres.

Aust- og Vest-Agder Høyre

6. Kunnskap, innovasjon og gründervirksomhet

Høyre har vunnet valget med mottoet: "Nye ideer og bedre løsninger". Vi vil forenkle og bedre hverdagen for bedrifter og enkeltmennesker, og arbeidet fortsetter med Høyre i regjering.

For at Norge skal bli ledende i kunnskaps-, tjeneste- og produktutvikling, må eksisterende støtteordninger og virkemidler videreutvikles og fornyes. Vi vil bygge kultur for innovasjon i offentlig og privat sektor. Vi vil ha flere gründere og bedre rammevilkår for etablerere.

I Norge skapes mange gode ideer og løsninger. Dessverre er vi ikke flinke nok til å kommersialisere nyvinninger. Rådgivning og risikokapital er avgjørende elementer for å realisere planene for gründere, særlig i oppstartsfasen.

Høyre vil arbeide for:

- En finansieringsordning for universiteter og høyskoler som gir lik grunnfinansiering og som premierer sterkere spesialisering, fokus på nyskaping og innovasjon, samt samarbeid med private og offentlige virksomheter.
- De regionale forskningsfondene skal stimulere til økt kontakt mellom forskningsinstitusjoner, næringsliv og offentlig sektor.
- Gi økonomiske incentiver gjennom prosjektmidler, utvikling av etablerte nyskapingstiltak og utvikling av nye verktøy for tjeneste- og produktutvikling, spesielt rettet mot store offentlige utfordringer.
- Etablere en åpen erfaringsdatabase i offentlig sektor, hvor kunnskap om prosjekter kan deles og utvikles.
- Legge om tilskuddsordningene, slik at Innovasjon Norge retter såkorn- og investeringsfond mot gründeres behov for risikokapital. Skattefunnordningen bør revideres slik at egenfinansiert forskning og utvikling blir ytterligere stimulert.
- Innovasjon Norge må utvikles i tråd med etablerere og gründeres behov.
- Nærings- og fiskeridepartementet skal gå gjennom etablerte ordninger og avvikle tilskudd med mål om å gjøre ordninger mer universelle enn i dag. Støtteordninger i offentlig regi må samordnes bedre.
- Bidra til at gründere og selvstendig næringsdrivende kan få en bedre pensjonsordning enn i dag.
- Å legge til rette for at enda flere skoler skal kunne tilby faget ungdomsbedrift som programfag i den videregående skole.

Rogaland Høyre

7. Gi forsvarsindustrien forutsigbare konkurransevilkår

Eksport av militære produkter til andre land reguleres i dag av "Lov om kontroll med eksport av strategiske varer, tjenester og teknologi mv", "Forskrift om eksport av forsvarsmateriell, flerbruksvarer, teknologi og tjenester", "Retningslinjer for Utenriksdepartementets behandling av søknader om eksport av forsvarsmateriell, samt teknologi og tjenester for militære formål" samt internasjonale konvensjoner. Kontrollen utøves av Utenriksdepartementet (UD) gjennom Seksjon for Eksportkontroll.

Eksportkontrollen innebærer at visse varer, teknologi og tjenester ikke kan utføres uten utførselslisens utstedt av Utenriksdepartementet. Dette gjelder forsvarsmateriell beskrevet på Liste I. Videre gjelder det sivile varer, teknologi og tjenester med potensiell militær anvendelse (flerbruksvarer/"dual use") beskrevet på Liste II. Liste I er en nasjonal liste, mens Liste II utelukkende baserer seg på det multilaterale eksportkontroll samarbeidet som Norge deltar i.

I følge det svenske "Inspektionen för strategiske produkter" : *Exporten av produkter med dubbla användningsområden (Liste II) kontrolleras inte för att dessa i sig är farliga utan för att de kan utnyttjas för*

att framställa vapen eller andra destruktiva föremål. Lagstiftningen utgår från att handeln i de allra flesta fall ska tillåtas och endast i undantagsfall ska tillstånd vägras. Detta sker när skälig misstanke finns om att produkterna kan komma att utnyttjas för fel syften.

Der foreligger således regelverk og retningslinjer for eksport av produkter og tjenester som bør være enkle å forholde seg til. Problemet for norske bedrifter er at UD i enkelte tilfeller nekter eksport av Liste II produkter selv om disse produktene ikke rammes av lov, forskrift eller retningslinjer. Grunnlaget for å nekte eksport i disse tilfellene er da ikke relatert til produktets egenskaper, men politisk overstyring i UD.

Resultatet er at norske bedrifter rammes ensidig, arbeidsplasser settes i fare og bedriftene får et konkurransemessig handikap fordi eksportkontrollen er uforutsigbar. I tillegg tapes markedsandeler fordi bedrifter i f.eks. EU kan levere Liste II produkter, mens norske bedrifter ikke får lov å levere.

I de fleste land er eksportkontrollen lagt utenfor Utenriksdepartementet, gjerne under et næringsdepartement, med en administrativ kontroll av eksporten. Derved blir kontrollen forutsigbar og man unngår at forsvarsindustrien benyttes i tilfeldig politisk markering.

Rygge Høyre foreslår en tilsvarende ordning der Seksjon for Eksportkontroll flyttes til Nærings- og fiskeridepartementet under Næringsministeren og der retningslinjene for eksportkontrollen underlegges nasjonale og internasjonale retningslinjer og med kontroll av f.eks. Stortingets Utenriks- og forsvarskomiteé. Derved sikres norsk forsvarsindustri de samme konkurranseforholdene som i andre land og eksportkontrollen blir forutsigbar.

Rygge Høyre

8. Høyre vil øke Norges konkurransekraft ved satsing på nye vekstbedrifter

Næringslivet vi skal leve av i fremtiden skal i stor grad bestå av bedrifter som ennå ikke er etablert. Derfor er det viktig at vi skaper flere vekstbedrifter. Bedrifter som lykkes med å ta den krevende og risikofylte veien fra å være en idé eller et forskningsresultat til å bli en lønnsom bedrift i et internasjonalt marked.

Høyre vil arbeide for at denne, for nasjonen så viktige, typer bedrifter etableres og utvikles i tilstrekkelig antall. Det bør utvikles et program som bidrar til dette med 4 hovedtiltak:

1. Rekruttering av kompetente og motiverte entreprenører
2. Sikre tilgang på risikokapital i tidlig fase
3. Sikre god tilgang på konkurransedyktige forretningsideer fra universiteter, forskningsinstitutter og i eksisterende bedrifter som kan bli spin-outs
4. Etablering av en nasjonal motor for nyskaping for kvalifiserte etablererteam med kunnskapsbaserte forretningsideer med stort internasjonalt potensial.

Rekruttering av kompetente og motiverte entreprenører

Sterke entreprenørteam er en betingelse for vellykket bedriftsutvikling. God tilgang på kvalifiserte og motiverte entreprenører kan erstatte mye av behovet for vårt svært omfattende offentlige virkemiddelsystem for næringsutvikling.

Høyre vil arbeide for:

- At studenter får tilbud om et praksisbasert kurs i entreprenørskap samt at det tilbys et masterprogram i entreprenørskap.

- At tilbudet om entreprenørskap som programfag på videregående skole utvides.

Sikre tilgang på risikokapital i tidlig fase

Flere målrettede ordninger som tilskudd og tilførsel av risikokapital bør flyttes dit det er markedssvikt og behov for risikoavlastning - i den tidligste fasen. I tillegg vil det gi unge gründerbedrifter bedret konkurransekraft.

Høyre vil arbeide for:

- Ta initiativ til en vurdering av de bedrifts- og samfunnsøkonomiske effektene av en potensiell incentivordning for innovasjon i forskningsaktivitet etter modell av den såkalte oljemyggeordningen. Dette vil innebære at gründerbedrifter som ikke er i skatteposisjon får en kontantutbetaling tilsvarende skattefradraget de ville fått. Når selskapet kommer i skatteposisjon får de ikke skattefradrag for kostnader man allerede har fått dekket.
- Å etablere "*kapitalfunn*", en skattefradragsordning for å risikoavlaste privatpersoners investeringer i unge gründerbedrifter. Å få privat kapital inn i denne fasen er vanskelig på grunn av kombinasjonen av høy risiko og lang vei til eventuell avkastning. Derfor har flere land innført skatteincentiver for investorer som investerer i slike små og innovative bedrifter for å få fart i nyskapingen og utvikle flere kapitalkilder.
- Å forhåndskvalifisere noen "*business angels*" som får anledning til ha med seg offentlige såkornpenger inn i bedriftene som "*matcher*" det de selv investerer. Det må settes en øvre grense pr. prosjekt.
- Såkornfond bør gå tidligere inn i bedriftene enn i dag. Et eksempel kan være den svenske såkornmodellen i Almi Invest. Det er flere årsaker til at såkornfond og Investinor ikke investerer i tidlig fase. En sentral årsak er at Statens krav til avkastning på den kapitalen som den går inn med settes for høyt.
- Ordningen med etablererstipend fra Innovasjon Norge bør styrkes. Disse stipendene må være tilgjengelig for gründerne uavhengig av bosted, kjønn og bransje. Det er viktig at gründerne ikke tvinges til å hente inn ekstern såkorn- eller venturekapital for tidlig, og i hvert fall ikke i den fasen der bedriften har mer karakter av å være et innovasjonsprosjekt enn en ferdig bedrift med et produkt.

Sikre god tilgang på forretningsideer med potensial

Forskningsrådets FORNY-program er byråkratisk og uhensiktsmessig og bør avskaffes. Til erstatning bør universiteter og forskningsinstitutter selv ta ansvaret for å finansiere kommersialisering av sine oppfinnelser og etablere interne incentivsystem for å oppmuntre ansatte til å bidra aktivt. Dette forutsetter at finansieringsordningen for høyere utdanning belønner gode resultater med hensyn til av kommersialisering av forskningsresultater.

Nasjonal motor for nyskaping

Det er bare et fåtall etablererteam som har forutsetninger for å hevde seg i internasjonal konkurranse. Når prototyp er verifisert står de overfor den store oppgaven å få gjennomført en skikkelig markedsavklaring nasjonalt og internasjonalt. Dette bør skje raskt og effektivt. Samtidig har de behov for å få etablert en troverdig forretningsmodell, få gjennomført en økonomianalyse, vurdert fremtidig behov for kompetanse i organisasjonen og i avslutningen få en grundig tilbakemelding fra et profesjonelt team av representanter fra investormiljø.

Høyre vil arbeide for:

- At det etableres en nasjonal motor for nyskaping, etter modell av idrettens olympiatopp og et tilsvarende regionalt senter i Midt-Norge, hvor de med størst potensial i løpet av kort tid kan bli satt på en «fast-track» for videre utvikling.

Sør-Trøndelag Høyre

9. Norge trenger mer gründerskap og risikokapital til nye, smarte løsninger

Noen av de mest sentrale utfordringene Norge står overfor, er å sikre fundamentet for velferdssamfunnet og offentlige ytelser i fremtiden. I tillegg, må utviklingen skje på en bærekraftig måte som tar hensyn til miljøet og unngår dramatiske klimaendringer som kan bli til stor skade.

Utvikling av den miljøteknologien som trengs for å skape det nødvendige grønne skiftet i samfunnsutviklingen og innovasjon som bidrar til generell produktivetsforbedring, blir derfor noen av de viktigste politiske målene for innovasjon og næringsutvikling i årene fremover. Høyre mener disse målene – miljøteknologi og produktivetsvekst - må ligge til grunn for innretning av det offentlige virkemiddelapparatet som skal støtte innovasjon og gründerskap.

Innovasjon oppstår imidlertid ikke innenfor et offentlig virkemiddelapparat. Innovasjon oppstår i bedrifter, forskningsmiljø og hos enkeltpersoner når individer stiller spørsmål ved etablerte praksiser og skaper gode idéer som gir fornyelse og utvikling.

Det offentliges viktigste bidrag til disse prosessene vil alltid være å skape gode, generelle rammebetingelser og de riktige incentiver og stimulere til nytenking og kreativitet. Regjeringen har blant annet varslet at den vil gjennomgå bedriftsbeskatningen. Høyre mener at incentiver for nyskaping og gründere må bli et viktig hensyn når regjeringen vurderer endringer i bedriftsbeskatningen.

Høyre mener like fullt at Staten, gjennom sitt virkemiddelapparat på ett sentralt område kan bidra til at mer av den innovasjon og utvikling som skjer i norsk næringsliv kan bli en suksess. I den første risikofylte, men svært viktige etableringsfasen for en innovativ, nyskapende bedrift, er det i dag vanskelig å reise tilstrekkelig med privat risikokapital. Her kan Staten og de offentlige støtteordninger spille en avgjørende rolle som private investorer vanskelig kan fylle.

Høyre vil:

- Gjøre mer av de offentlige innovasjonsmidlene tilgjengelige i den kritiske oppstartsfasen for bedriftene.
- Legge om bedriftsbeskatningen for å gi sterkere, generelle incentiver til innovasjon og gründerskap.
- Legge til rette slik at innovasjon innen forskningsmiljø i større grad finner støttekapital i Norge.

Hordaland Høyre

10. Nye virkemidler i helsenæringen

Norge må utvikle og støtte nye kunnskapsbaserte næringer.

Høyre vil etablere et virkemiddelapparat som kan bidra til at helseinnovasjon blir en fremtidig vekstnæring.

Økt helseinnovasjon vil påvirke og bedre livskvalitet til pasienter og pårørende. For å lykkes i dette vil Høyre arbeide for å utvikle en helsemyggordning.

Helsemyggordningen er ment å gi samme effekt som oljemyggordningen som ble innført i 2005. Ordningen går ut på at petroleumsselskaper som ikke er i skatteposisjon får en kontantutbetaling som tilsvarer skattefradraget de ville ha fått for sine lete- og utviklingskostnader. Når oljeselskapene kommer i skatteposisjon, får de ikke fradrag for lete- og utviklingskostnader man allerede har fått dekket.

Ordningen ble etablert for å stimulere til lete- og utviklingsmuligheter blant unge og små selskaper. Helsemyggordningen vil på samme måte gi en kontantutbetaling av skattefradraget relatert til kostnadene ved utvikling og testing av helseprodukter og helseteknologi for bedrifter som ikke er i skatteposisjon. Når bedriften får overskudd og kommer i skatteposisjon, får man ikke fradrag for utvikling- og testkostnader man allerede har fått dekket. Ordningen vil bidra til å styrke helseinnovatørens finansieringsevne, samt gi nødvendig starthjelp til unge bedrifter med lange utviklingsløp. Det vil også bli mer attraktivt for investorer å finansiere oppstartsbedrifter.

Helsenæringen er en stor næring som er i vekst nasjonalt og globalt, men en for liten del av forskningen i helsenæringen kommer til uttrykk i kommersielle produkter og lønnsomme bedrifter. Primærhelsetjenesten må øke kapasiteten og kvaliteten i omsorgen. Bruk av helseinnovasjon og velferdsteknologi i kommunene vil føre til at flere kan bli boende hjemme og klare sine gjøremål på egenhånd. Det vil gi trygghet, økt livskvalitet og en bedre mulighet til å skreddersy omsorg tilpasset den enkeltes ønsker og behov.

Høyre vil:

- Innføre en helsemyggordning etter samme modell som oljemyggordningen.

Buskerud Høyre

Barn og familie

11. Vi må prioritere tiltak mot vold i nære relasjoner

Hvert år utsettes mellom 75.000 og 150.000 mennesker i Norge for vold i nære relasjoner, de fleste er kvinner.

Kvinner er særlig utsatt

Vold i nære relasjoner er et folkehelseproblem som særlig rammer kvinner. Omfanget er stort, men det er også mørketallene. Nasjonal voldsmåling registrerte på en uke 2128 saker med vold i nære relasjoner. Da rapporterte under 1/3 av 972 inviterte instanser (politi, krisesentre barneverntjenester og nav-kontor).

Fordi familien er vårt sterkeste fellesskap er familievold fremdeles et skambelagt tabu. Lojalitetskonflikten til voldsutøveren gjør terskelen høy både for å tørre å fortelle til noen rundt deg, men også for å anmelde til politiet. Samtidig er vold i hjemmet skjult, og vanskeligere å avdekke enn vold i det offentlige rom.

Fire ganger flere kvinner enn menn utsettes for alvorlig partnervold, og kvinner er langt mer utsatt for seksuelle overgrep enn menn. Vi vet at få oppsøker helsetjenester, få anmelder, en del forteller aldri til andre om overgrepene. Barn og unge opplever flere typer overgrep, og personer som utsettes for vold og overgrep i barndommen er i mye større grad utsatt for vold og overgrep også som voksne.

I tillegg til de immaterielle skadene som påføres ofrene ved redusert livskvalitet og fysiske og psykiske lidelser, koster vold i nære relasjoner samfunnet mellom 4,5 og 6 milliarder kroner hvert år. Den største kostnaden bærer ofrene selv fordi de helt eller delvis faller utenfor arbeidslivet. I tillegg kommer offentlige kostnader til politi, rettsvesen, helsevesen, barnevern og annet hjelpeapparat.¹ En gjennomgang av tiltak for voksne voldsofre i Norge viser at tilbudene er der, men informasjonen om dem er for lite tilgjengelig, og hjelpeapparatet samarbeider ikke godt nok.

Utsatte barn oppdages ikke, og barn som oppdages får for dårlig tilbud

9 av 10 norske barn går i barnehage store deler av dagen, samtidig får barnevernet bare 5 % av bekymringsmeldingene fra barnehagene. Barnehagelærerutdanningen gir lite opplæring i å avdekke tegn på omsorgssvikt, vold og overgrep, en undersøkelse viser samtidig at regjeringens veileder om samarbeid mellom barnehagen og barneverntjenesten ikke gir god nok hjelp og brukes for lite.

I voldsmålingen fra 2012 ble mer enn 900 barn registrert utsatt for vold eller seksuelle overgrep i en utvalgt målingsuke. Nye tall viser at barn utsatt for vold og overgrep må vente ulovlig lenge på avhør. Når dommeravhør på norske barnehus foretas fikk i fjor bare hvert sjette barn rettsmedisinsk undersøkelse. Dette er en alvorlig trussel mot barns rettssikkerhet.

Høyre mener at:

- Overgrepsmottakene må organiseres slik at både barn og voksne som er utsatt vold og overgrep får nødvendig hjelp og sikring av bevis i tide.
- Endringene i politidistriktsstrukturen må styrke kompetansen om og innsatsen mot vold i nære relasjoner og seksualisert vold mot kvinner og menn.
- Ofre for vold og overgrep må få samlet informasjon om rettigheter og hjelpetilbud. Forslaget om hjelpelinjen 114.no eller tilsvarende tiltak må iverksettes.
- Forebygging lønner seg. Kommunene må prioritere arbeidet mot vold i nære relasjoner ved å satse på krisesentrene, SMISO (Senter mot incest og seksuelle overgrep) og utvikle det tverrfaglige samarbeidet mellom barnevern, helsesøster, skole og barnehage.
- Regjeringen må prioritere å sikre at alle kommuner er tilsluttet en lokal barnevernvakt, som angitt i Sundvoldenplattformen.
- Alle ordførere bør undertegne avtale med nasjonal alarmtelefon for barn og unge 116 111, slik at barn og unge i hele landet får god informasjon om tilbudet.
- Det er uakseptabelt at barn må vente på dommeravhør. De foreslåtte endringene i dommeravhørsforskriften, straffeprosessloven, vergemålsloven og påtaleinstruksen må gjennomføres så raskt som mulig.
- Helseforetakene må sørge for at kompetanse for rettsmedisinske undersøkelser av barn er tilgjengelig i hele landet.
- Kunnskap om å avdekke tegn på omsorgssvikt, vold og overgrep må prioriteres bedre i rammeplanen for barnehagelærerutdanningen
- Ansatte i skoler og barnehager må jevnlig minnes om den plikten de har til å melde bekymringer til barnevernet.

Høyres Kvinneforum, Hedmark og Nord-Trøndelag Høyre

12. Kompetanseløft for barnevernet

I løpet av de siste par årene har barnevernet stadig vært tema i pressen, alltid med negativt fortegn. Det etterlatte inntrykket er en tjeneste som ikke er i stand til å håndtere de utfordringer barnevernet står overfor i dagens samfunn. Sakene blir flere, vanskeligere og mer komplekse. Til tross for de siste årenes økte bevilgninger og flere saksbehandlere vokser køene – våre aller mest sårbare innbyggere må stå i kø for å få hjelp.

Med mange og til dels svært små enheter synes utfordringene å være mange. Med små kompetansemiljøer kan det synes som om det er vanskelig å overholde frister og antallet henlagte saker blir for stort. Det at barn ikke mottar den hjelp de har behov for og krav på, bidrar til at flere faller ut av skolen og inn i rus og destruktiv atferd. Kompleksiteten i barnevernets oppgaver synliggjøres når familier opplever at barnevernet har brukt omsorgsovertagelse uten tilstrekkelig grunn, når fosterforeldre opplever at barnevernet ikke samarbeider eller når det avdekkes at barn lever i fosterhjem uten tilsynsførere.

For små kompetansemiljøer kan bidra til at bekymringsmeldinger som ikke blir fulgt opp. Det er ikke alltid til barnas beste når «alle kjenner alle». I mange kommuner sendes det for få bekymringsmeldinger fra leger, skoler, barnehager, helsestasjon og andre institusjoner som følger barna tett.

Beredskap – og fosterhjem, som til daglig har ansvar for barna, er etter dagens ordning stort sett ansatt som oppdragstakere uten vanlige rettigheter til sykepenger, pensjon, etc. Dette er ikke tilfredsstillende personalpolitikk i 2014.

Samtidig tegnes det et bilde av en stor offentlig sektor som ikke vet hvordan man skal forholde seg til barnevernet. Spørsmålene som dukker opp er

- Når skal man sende bekymringsmelding?
- Hvordan sender man en bekymringsmelding?
- Når er man pliktig til å informere foreldrene om at det blir sendt melding?

Høyre er opptatt av at de svakeste i samfunnet. Våre aller mest sårbare innbyggere, de hjelpeløse barna, må sikres et kompetent, offentlig system for å ta hånd om de oppgavene barnevernet må ha. Det er mange dedikerte og kompetente mennesker som jobber i barnevernet. Mennesker som gjør en forskjell, som hjelper familier med å finne fotfeste, med å gi omsorg og oppdra sine barn i trygge og gode former. Men - systemet er ikke robust og kompetent nok til å gi alle de ansatte muligheten til å bety en forskjell for mange nok barn og familier.

Oppland Høyre mener barnevernet, som behandler de mest sårbare og kompliserte saker vi som myndigheter må forholde oss til, må styrkes. Dette må skje, blant annet gjennom å sikre:

- Større og bredere kompetansemiljøer gjennom samarbeid på tvers av kommunegrensene
- At man ikke kan «flytte fra» barnevernet ved å flytte fra en kommune til en annen
- Økt kompetanse blant de ansatte. Betydelig satsning på etter- og videreutdanning og bredde i fagkompetansen i hver enhet
- At kunnskap om overgrep, omsorgssvikt og tegn på dette må inn som pensum i alle utdanninger som har relevans til arbeid med barn
- At melde- og informasjonsplikten for mennesker som jobber med barn ivaretas gjennom økt fokus og kunnskap
- At alle kommuner/barnevernsdistrikter er tilknyttet barnevernsvakt
- At alle kommuner/barnevernsdistrikter har SLT-koordinator
- At alle kommuner/barnevernsdistrikter har et kvalitetssikringsystem som ivaretar viktigheten av at barnevernet systematisk samarbeider med andre berørte fagetater

- At alle tilsynsførere innehar nødvendig kompetanse og følges opp med relevant kursing og opplæring
- At tilsynsførere har en tydelig instruks som blir fulgt opp og kontrollert og når avvik avdekkes tiltak umiddelbart iverksettes
- Beredskap- og fosterhjem skal enten engasjeres som selvstendige næringsdrivende eller ansettes med rettigheter etter arbeidsmiljøloven

Oppland Høyre

13. Styrk det kommunale barnevernet nå!

Det kommunale barnevernet opplever stor pågang og flere tjenester har problemer med å overholde fastsatte frister for sine undersøkelser. Fra flere hold slås det fast at førstelinjen mangler ressurser. PwC kommer også til denne konklusjonen i sin evaluering av barnevernsreformen gjennomført i 2011.

De seinere års organisering av barnevernet gjennom opprettelse av Bufeat (det statlige barnevernet) har ført til at mye ressurser er plassert på et høyere nivå. Bakgrunnen for organiseringen var blant annet for å kunne gi råd og veiledning til småkommunene, som ofte har problemer med å fylle kompetansen innen alle felt som er nødvendig.

PwC anbefaler å gi kommunene et større ansvar og at Bufetats bistandsrolle overfor kommunene reverseres. I tråd med dette har regjeringsplattformen og Høyres program som mål å redusere omfanget av det statlige barnevernsbyråkratiet.

For barna som trenger hjelp er det avgjørende at det kommunale barnevernet, som først møter barna, blir satt i stand til å fange opp barna som trenger profesjonell hjelp.

Det haster å få på plass et robust kommunalt barnevern med tilstrekkelige ressurser. Større kommuner vil bidra til større fagmiljø og bedre tjenester, men vi bør allerede nå sette i gang en omorganisering i kommuner som er robuste nok.

Høyre vil:

- gi kommuner som er robuste nok muligheten til å organisere «de statlige tjenestene» selv, jfr modell fra Trondheim.
- sørge for riktig oppgavefordeling mellom Bufetat og kommunen.
- sørge for en avbyråkratisering av barnevernet
- jobbe for alternative karriereveier som gjør det attraktivt å jobbe i første linje.

Sør-Trøndelag Høyre

Utenriks og forsvar

14. Frihandel for verdens fattige

Verdens økonomi er fem ganger så stor som for 50 år siden, samtidig har verdens befolkning kun blitt doblet. Over en milliard mennesker lever fortsatt i ekstrem fattigdom, samtidig som flere økonomier vokser.

Å handle med utviklingsland gir en unik mulighet til å påvirke landene vi handler med. Mange utviklingsland opprettholder menneskerettighetene i varierende grad, og Høyre ser at kvinner er særlig utsatt for brudd på menneskerettigheter. Handel forutsetter åpenhet og land som Norge kan dermed få med mer innsikt i de menneskerettighetsbrudd som begås. Handel kan brukes aktivt for bedre menneskerettigheter og bør benyttes i større grad.

Handel på tvers av landegrenser har løftet mange hundre millioner mennesker ut av fattigdom verden over. Ikke noe virkemiddel i menneskets historie kan vise til lignende resultater. Likevel hindrer vi mange i å delta i det mest treffsikre virkemiddelet for å sikre økt vekst, velferd og velstand på tvers av landegrenser.

Tollbarrierer og vestlig proteksjonisme stenger fattige land ute, og hindrer dem i å konkurrere på de samme markedene til de samme betingelser som oss. I dag tillater Norge tollfri handel med de såkalte MUL-landene, som utgjør de rundt 50 "minst utviklede landene" i verden. Til felles for MUL-landene er at de har utfordringer med å selge varene sine, i tillegg til at de har få varer å selge. De landene som derimot klarer å få solgt varene sine, opplever en velstandsøkning og dermed vokser ut av MUL-gruppen, mister hele grunnlaget for veksten når de igjen møter høye tollmurer.

Høyre anser handel som et godt verktøy for å jobbe for menneskerettighetene.

Høyre mener at Norge må ha en langsiktig politikk for hvordan vi skal hjelpe utviklingsland i det den økonomiske veksten skyter fart.

Høyre vil at regjeringen skal utrede mulighetene for å øke antall fattige land som får frihandel og overgangsordninger for å bidra til varig økonomisk vekst.

Unge Høyres Landsforbund

15. Norges rolle i verden

Norsk bistand er viktig for å støtte opp om positiv utvikling verden over. Bistand med feil virkemidler støtter korrupsjon, borgerkriger og undertrykking av egen befolkning. Direkte budsjettstøtte til fattige land kan i enkelte tilfeller være støtte til regimer som ikke følger, eller prøver å følge de universelle menneskerettighetene. Norsk bistand kan bli bedre, men det er ikke slik at mer penger nødvendigvis er den enkleste måten å oppnå det. Løsningen er å omprioritere innenfor dagens budsjett. Slik kan vi gjøre rom for satsninger andre steder på bistandsfeltet.

Andelen bistand øremerket utdanning gikk sterkt ned under den rødgrønne regjeringen. Dette er en utvikling som øyeblikkelig bør snus. I mange land er det kun en liten del av befolkningen som har reel mulighet til å ta utdanning. Særlig jenter har mange steder ikke denne muligheten. Disse samfunnene får en dårligere

utvikling enn de kunne fått på alle områder. Utdanning til flest mulig er en nøkkel for å skape en positiv utvikling.

Høyre mener:

- Mer av bistandsbudsjettet bør gå til utdanning og særlig jenters utdanningsmuligheter må prioriteres.
- Andelen kvotestudentplasser fra utviklingsland bør økes i tråd med utdanningsinstitusjonenes ønsker. Finansiering av kvotestudenter skal gå over bistandsbudsjettet.
- Direkte budsjettstøtte til stater må reduseres til fordel for tidsavgrenset prosjektstøtte
- Støtten til land som har en utilfredsstillende utvikling når det gjelder menneskerettigheter, demokrati og korrupsjon må reduseres og i alvorlige tilfeller stanses helt.
- Det høye nivået på norsk bistand må opprettholdes, og det må sikres effektiv bruk av bistandsmidlene
- Norsk bistand bør konsentreres om færre land
- Friere handel mellom land er avgjørende for å skape økonomisk vekst

De siste måneders hendelser i Ukraina har rystet hele Europa. Situasjonen er blitt betegnet som en av de mest alvorlige siden den kalde krigen. Russland brøt folkeretten da de gikk inn i Ukraina. Brudd på folkeretten skal aldri lønne seg, og heldigvis var både Norge og resten av det internasjonale samfunnet raskt ut og fordømte Russlands intervensjon. Bak den militære konflikten finnes et Ukraina i nød, både økonomisk og med demokratiske utfordringer. Norge bør støtte Ukraina i møte med disse utfordringene.

Høyre mener:

- Norge fordømmer Russlands brudd på folkeretten i Ukraina
- Norge skal være en bidragsyter for Ukraina i tiden som kommer

Brudd på de universelle menneskerettighetene skal Norge påtale, uavhengig av hvor det skjer. Da statsminister Erna Solberg snakket med Russlands president Dmitrij Medvedev kritiserte hun antihomolovene som landet har innført. Hun viste hvordan det skal gjøres når store land bryter med internasjonale minstekrav. Menneskerettighetsbrudd som antihomolovgivingen i Russland vil fortsette om det ikke er ett trykk utenfra om å endre politikk. Norge bør sammen med våre samarbeidspartnere være en pådriver i dette arbeidet.

Høyre mener:

- Norge skal påtale menneskerettighetsbrudd uavhengig av hvor det skjer
- Norge skal jobbe konstruktivt for å fremme menneskerettighetene
- Det er svært positivt at regjeringen skal legge fram en Stortingsmelding om menneskerettigheter

Sør-Trøndelag Høyre

16. Tusenårsmålene og jenters rett til utdanning

- Høyre mener målrettet bruk av bistandsmidler, for å legge til rette for økt jenteandel i ungdomsskole og videregående skole, må prioriteres høyere enn andre bistandsprosjekter.

Akershus Høyre

17. Styrk Norges forsvar

Høyre er dypt bekymret over hvordan den russiske annekasjonen av Krim-halvøya og de etterfølgende hendelser i Ukraina. Situasjonen demonstrerer hvor kort veien tilbake til kald krig og konfrontasjon i Europa kan være.

Vårt utgangspunkt er at Norge må ha et sterkt forsvar som kan beskytte Norges territoriell integritet, opprettholde vår politiske handlefrihet og gjøre oss i stand til å støtte våre allierte ved sikkerhetspolitiske kriser.

Høyre mener at omstillingene i Forsvaret de siste 20 årene har vært nødvendige og bidratt til modernisering av Forsvaret. På den annen side har omstillingen ført til en nedbygging av vår evne til å motstå anslag mot Norges egen sikkerhet. Avviklingen av store utenlandsbidrag, som i Afghanistan, og den mer utfordrende russiske utenrikspolitikken, bør lede til en styrking av vårt nasjonale forsvar og vår nasjonale beredskap.

Høyre mener at regjeringen blant annet må vurdere følgende tiltak:

- Styrking av spesialstyrkeenheter.
- Forsert anskaffelse av nye ubåter til erstatning for dagens Ula-klasse.
- Økning av nasjonale ammunisjonslagrene som under forrige regjering ble redusert til et minimum.
- Øke antall, fornye utstyr og bedre øvingsfrekvensen i Heimevernet og vurdere gjenopprettelse av HVs spesialstyrker.
- Levering av nye helikopter til sjøforsvaret må skje snarest mulig.

Bergen Høyre

18. NATO – garantisten for vår fred og frihet!

Høyres Landsmøte mener at et sterkt NATO med sterkere fokus på egne nærområder er en avgjørende garanti for vår fred og frihet.

For første gang siden andre verdenskrig har en europeisk stat med makt annektert en del av et naboland. Høyres Landsmøte fordømmer den russiske aggresjonen mot Ukraina, og mener den russiske annekteringen av Krim-halvøya er et grovt brudd på folkeretten.

I den krisen vi nå står oppe i, er det avgjørende at vi viser solidaritet med våre allierte i NATO, og koordinerer oss med våre partnere i EU.

NATO vektlegger behovet for en politisk løsning, og må samtidig iverksette tiltak for å berolige de av våre allierte som føler sin sikkerhet truet. NATO må også styrke samarbeidet med Ukraina.

Gjennom hele etterkrigstiden har NATO vært garantisten for vår kollektive sikkerhet. Når vi nå har den mest spente og alvorlige situasjonen siden den kalde krigen i Europa, er det viktige at de europeiske landene i alliansen tar et større ansvar for egen sikkerhet.

USA, vår nærmeste og viktigste allierte bidrar med over 70 prosent av ressursene i NATO-samarbeidet, de europeiske land må ta et større ansvar.

Norge har gjennomført en omfattende omstrukturering og modernisering av Forsvaret, dette må fortsette.

Høyres Landsmøte vil understreke betydningen av at langtidsplanen for Forsvaret følges opp, og at det største investeringsprosjektet gjennom tidene, kampflyprogrammet F-35, gjennomføres som planlagt.

I en situasjon hvor en stormakt utfordrer den etablerte verdensordenen, må vi slå ring om våre felles verdier. Vi må dra lærdom av det 20. århundret, dets katastrofer, men også dets dyrekjøpte nyvinninger. I det 21. århundret er verden mer enn noen gang preget av gjensidig avhengighet og sårbarhet.

I det 21. århundre må alle territorielle konflikter søkes løst med diplomatiske virkemidler, men Russlands aggresjon overfor nabolandet Ukraina har vist oss at høy beredskap og et sterkt forsvarssamarbeid er avgjørende for å hindre en utvikling hvor den sterkeste rett skal råde.

Buskerud Høyre

19. Må reageres mot regimet i Nord-Korea

Makthaverne i Nord-Korea har begått forbrytelser mot menneskeheten som har slående likheter med nazistenes grusomheter. Det fastslår en FN-kommisjon som nylig har fremlagt sin rapport. «Utslettelse, slaveri, tortur, seksuell vold, forfølgelse og sult» er blant de forbrytelser kommisjonen har funnet bevist finner sted mot innbyggerne.

I tillegg til at FN oversender rapporten om Nord-Korea til Den Internasjonale Straffedomstolen (ICC) bør det iverksettes omfattende økonomiske straffetiltak som rammer undertrykkerne.

Høyres Landsmøte mener at verdenssamfunnet må reagere effektivt for å sikre innbyggerne i Nord-Korea menneskelige vilkår i tråd med menneskerettighetserklæringen.

Vi vet hva som skjer og har en plikt til å reagere.

Landsmøtet mener Norge må være en pådriver i arbeidet med å endre forholdene i Nord-Korea.

Fredrikstad Høyre

Kommune og forvaltning

20. Kommunereform

Etter den store reformen på 1960-tallet, har det skjedd lite med kommunestrukturen. I 1967 var det 454 kommuner, nå er tallet 428. Flere steder følger kommunegrensene etter gamle prestegjeld fra 1800-tallet. Det har skjedd mye med det norske samfunnet siden den gang. Det er på tide og bra at regjeringen har startet arbeidet med en ny kommunereform.

Samfunnet bygges nedenfra, og det er nødvendig at kommunene tar del i reformarbeidet på en strukturert og positiv måte. Dagens oppgaver og ressurser sett opp mot befolkningsutvikling, demografi, geografi mm er områder som bør vektlegges.

Kommunereformen bør være en reform som legger grunnlaget for samfunnsutvikling i et langt perspektiv. Derfor er det nødvendig at regjeringen følger opp sin invitasjon til alle partiene på Stortinget om en bred debatt og prosess.

Behovet og forståelsen for en ny kommunereform er stor. Mange kommuner har i dag utfordringer med å sikre innbyggerne et godt nok tjenestetilbud innen helse, barnevern, teknologiske og administrativ sektorer. Det er nødvendig å bygge større og mer robuste kommuner.

Samtidig med en kommunereform, er det riktig å vurdere det regionale forvaltningsnivået. Å se samfunnsutviklingen på tvers av dagens fylkesgrenser, er riktig. Det er interessante vurderinger som pågår i begge Trøndelagsfylkene, en samling til ett Trøndelag.

Høyre vil:

- Legge til rette for gode prosesser der kommunene inviteres til debatt og prosess
- Delta i prosesser som sikrer demokratiet og en god forankring
- Bruke samferdsel og infrastrukturtiltak som et verktøy for å skape effektive bo og arbeidsregioner
- Gi innspill til regjeringens ekspertutvalg
- Støtte arbeidet for ett Trøndelag

Nord-Trøndelag Høyre

21. Stort behov for kommunereform

Høyres Landsmøte ønsker den varslede kommunereformen velkommen, og ber regjeringen sørge for at reformen utredes, vedtas og iverksettes i inneværende stortingsperiode.

Befolkningen i Norge stiller store krav til offentlig tjenestetilbud og det vil i fremtiden stilles store krav til kvalitet og omfang på slike tjenester. Det er kommunesektoren som er kjernen i den norske velferdsstaten og robuste og sterke kommuner er avgjørende for hvordan befolkningens behov kan dekkes.

Robuste kommuner må ha gode fagmiljøer innenfor de sektorene som de har ansvaret for, og krav til effektiv drift blir avgjørende for å sørge for at man ikke sløser med kompetanse og ressurser. Høyres Landsmøte mener at kommunesektoren i Norge har en struktur som ikke er bærekraftig med hensyn på framtidige utfordringer og behov. Det haster derfor med å få gjennomført en kommunereform som tar for seg struktur og oppgavefordeling.

Høyres Landsmøte mener det er mange ansvarsområder som kan overføres fra staten til kommunene dersom kommunesektoren blir fornyet. Dette vil bidra til at viktige beslutninger for innbyggerne treffes i kommune og vil bidra til at innbyggerne lettere kan påvirke sin egen hverdag.

Finmark Høyre

22. Raskere boligbygging

I mange vekstkommuner er det stort press på boligmarkedet, og det er utfordrende å legge til rette for bygging av nok boliger til å dekke den store etterspørselen.

Arbeid med ulike former for planer og byggesøknader kan oppleves som unødvendig komplisert og tungrodd både for privatpersoner og profesjonelle utbyggere. Kommuner og innbyggere må blant annet forholde seg til mange statlige myndigheter som kan ha innsigelser på planprosesser og utbygginger.

Høyre mener at forenkling og modernisering av regelverk og prosesser er nødvendig og vil gjøre utfall på byggesøknader mer forutsigbare. Gjennom å fjerne unødvendige krav og pålegg i lover og forskrifter, redusere adgangen til klager og innsigelser og å forenkle ulike prosedyrer kan offentlige myndigheter bidra til å øke takten i boligbyggingen.

Høyre mener at man gjennom å gi kommunene større lokal beslutningsmakt kan sikre gode lokale løsninger der boligbyggingen bidrar til et godt bo- og oppvekstmiljø og grunnlag for næringsliv.

Høyre vil:

- At byggt teknisk forskrift (TEK10) skal gjennomgås i samarbeid med byggebransjen med sikte på å redusere detaljnivået og fjerne unødvendige krav og pålegg.
- At rammetillatelse skal gjelde i inntil 10 år både for utbyggere og privatpersoner.
- At den tidsbegrensede varigheten til private vedtatte reguleringsplaner oppheves, så de likebehandles med offentlige.
- At søknadsprosessen i regulerings- og byggesaker forenkles og digitaliseres i størst mulig grad.
- Effektivisere samhandlingen mellom innbyggerne og kommunen i forkant av innsendt søknad, for å gjøre den totale saksbehandlingstiden kortere.
- At planprosesser forenkles gjennom å tillate at områdeplaner og reguleringsplaner kan vedtas under ett.
- At adgangen til å fremme offentlige innsigelser i planforslag begrenses til kun å gjelde forhold av vesentlig regional og nasjonal betydning.
- At klageadgangen skal begrenses når en byggesak er utformet i henhold til gjeldende reguleringsplan.
- At forsøksordningen der enkelte fylkesmenn har ansvar for å samordne innsigelser på vegne av alle statlige myndigheter utvides til en permanent ordning.

Oslo Høyre

23. Styrk velferdskommunen – stopp statliggjøringen av NAV

Nav-reformens hovedmål har vært at mennesker i en vanskelig situasjon skal få en ny sjanse i arbeidslivet. Gjennom samordning av tjenester i en ny etat, og gjennom samarbeid mellom etaten og den enkelte kommune, skulle brukere av velferdstjenester ha én dør å gå inn for å få hjelp. Dette skulle gjøre det lettere å gå fra trygd og sosiale stønader til arbeid og aktivitet. Dette har ikke lyktes godt nok.

Etter at Nav ble opprettet 1. juli 2006 har utviklingen gått i retning av en statliggjøring av velferdsområdet i NAV. Lokal styring og lokale hensyn har kommet i andre rekke. Avstanden mellom brukere og hjelpeapparat er den samme som den var før reformen. I tillegg har det utviklet seg en avstand mellom hjelpeapparatet i førstelinjen, og forvaltningen. Et resultat av dette er at Nav-reformens hovedmål om flere fra trygd til arbeid

foreløpig ikke er nådd. Det er også blitt mer krevende å utøve politisk kontroll av etaten, både når det gjelder ytelsesforvaltning og styring av tjenestetilbudet.

Hvert år brukes det mer enn 6 mrd. kroner på arbeidsmarkedstiltak i Norge, som skal bidra til at mennesker i yrkesaktiv alder som står utenfor arbeidslivet, kan få en ny sjanse til å få seg en jobb. I dag finnes det lite informasjon om hvilke tiltaksløsninger som har best effekt.

I 2005 – 2007, deltok flere bydeler i Oslo i en prøveordning hvor de selv fikk disponere tiltaksmidler. Lokal styring av tiltaksmidlene bidro til at flere mennesker kom ut i jobb og at antallet mennesker på trygd og sosial stønad gikk ned.

En av kommunereformens målsetninger er å overføre mer makt fra statlig til kommunalt nivå. I lys av dette ønsker Høyres Landsmøte en tydelig ansvarsdeling mellom statlig og kommunalt nivå i Nav, hvor kommunene har ansvar for tjenesteproduksjonen og tiltaksmidlene. Den statlige delen av Nav skal fortsatt ta ansvar for rettighetsfestede ytelser. Dette vil kunne bidra til at NAV-reformens hovedmål lettere vil kunne nås.

Som ledd i arbeidet ber Høyres Landsmøte Regjeringen om å iverksette forsøk hvor kommunene kan søke om å påta seg ansvar for arbeidsmarkedstiltakene fra og med 1. januar 2015.

Høyre vil:

- La kommunene overta ansvar for tjenesteproduksjonen i Nav, mens staten fortsetter å ha ansvar for rettighetsfestede ytelser
- Innføre en forsøksordning hvor kommunene kan søke om ansvar for arbeidsmarkedstiltakene fra og med 1. januar 2015

Oslo, Rogaland og Sør-Trøndelag Høyre

Helse og omsorg

24. Gi alle det samme helsetilbudet

Høyres Landsmøte mener at kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten har kommet langt på mange områder når det gjelder å samhandle om somatiske pasienter. Tilbudet når det gjelder pasienter/brukere med psykiatriske diagnoser eller med rusproblemer er ikke like godt.

Det er definert hva som er spesialisthelsetjenestens/sykehusenes ansvar og hva som er primærhelsetjenesten/kommunenes ansvar. Dette gjelder alle pasientene, somatiske og psykiatriske – og de med dobbeltdiagnoser.

Pasienter med psykiske lidelser og/eller rusproblemer er ofte pasienter med omfattende behov, som først og fremst har behov for en behandling som gjør dem så friske som det er mulig, så snart som mulig.

Deretter tilbud som kan hjelpe dem tilbake til en normalisert hverdag.

Samhandlingsreformen har ført til at det er inngått avtaler mellom spesialisthelsetjenesten og kommunene om den enkelte pasient. De virkemidlene som er tatt i bruk har ført til at kommunene prioriterer å ta hjem

ferdigbehandlede somatiske pasienter, mens det ikke i like stor grad gis tilbud for pasienter innafor rus og psykiatri. Derfor må dette nå vies større oppmerksomhet.

Svært mange unge sliter med psykiske problemer, og har i tillegg et rusproblem. I denne gruppen er det i dag mange som ikke får den behandlingen de trenger. De har også problemer med å skaffe seg et sted å bo og et arbeid å gå til – alt det som skal til for å leve et verdig liv.

Stoltenbergutvalgets forslag om MO- senter(Mottaks- og oppfølgingscentre) i hele landet, må følges opp. I disse sentrene bør det, etter modell fra Sverige, opprettes lavterskeltilbud for ungdom under 20 år, hvor de, sammen med sine foreldre, kan komme døgnet rundt uten henvisning for å få langsiktig hjelp, råd og veiledning.

For å sikre at alle pasienter får det helsetilbudet de har behov for mener Høyres Landsmøte at:

- De samme virkemidlene som gjelder for ferdigbehandlede somatiske pasienter, må innføres for ALLE pasientene, også de med psykiatriske og rusrelaterte diagnoser.
- Kommunene og spesialisthelsetjenesten må samhandle bedre om bruken av sengene i de distriktspsykiatriske sentrene.
- Det må settes fortgang i arbeidet med å utarbeide krav til aktører som skal gi tilbud til rusavhengige for å sikre kvaliteten i behandlinga.
- Kommunene må settes i stand til å gi et helhetlig tilbud om rehabilitering av rusbrukere.
- Det må etableres egne mottaks- og oppfølgingscentre over hele landet. MO-sentrene skal ha et kompetent tverrfaglig og rusfaglig miljø.
- Det må opprettes egne ungdomsmottak som en del av MO-sentrene.

Troms Høyre

25. Bedre ordning for pleiepenger til foreldre med svært syke barn

I Høyres politikk er det viktig å sette enkeltmennesket foran systemet. På mange områder ser vi at rigide systemer står i veien for å finne gode løsninger for enkeltmennesket. Mennesker skal i så stor grad som mulig ta ansvar for eget liv og vi ønsker at det skal være grenser for politikk. Dog er det helt vesentlig at de som virkelig trenger samfunnets hjelp skal få det. Foreldre til alvorlig syke barn står i en svært vanskelig og sårbar situasjon. Flere av disse barna har en kort forventet levealder og hele familien lever på lånt tid. Forrige regjering strammet inn pleiepengeordningen. Sykehusleger melder om et økende problem med forskjellsbehandling og ulik praksis. Høyre ønsker å gjøre endringer som fører til at foreldre som har alvorlig syke barn, skal slippe ekstrabelastningen det er å måtte sloss mot systemet for å få den hjelpen behandlende lege mener barnet har krav på. Offentlig velferd skal være for dem som trenger det mest!

Det er alvorlig når barn som trenger kontinuerlig tilsyn og pleie døgnet rundt ikke kan få hjelp av foreldrene fordi storsamfunnet ikke stiller opp. Foreldrene ønsker selvsagt helst å leve et normalt liv og komme så raskt som mulig tilbake i jobb, men har man et svært alvorlig sykt barn, er det helt naturlig en av eller begge foreldrene ønsker å pleie barnet selv frem til situasjonen forbedres eller barnet dør.

Det er et paradoks at fastleger kan sykemelde pasienter uten at NAV overprøver sykemeldingen, men at sykehusleger som søker om pleiepenger for foreldre med svært alvorlig syke barn, opplever at NAV overprøver deres faglige vurderinger og avslår søknader. Spesialister er tydelige på at det er stor forskjell på praksis i de ulike delene av landet vårt. NAV bruker skjønn i sine vurderinger og det fører til at foreldre får ulik behandling avhengig av bostedsadresse. I flere tilfeller følges ikke lovverket. Det er uverdigg at mange

familier må gå til media for å få den hjelpen de har krav på.

Formålet med stønad etter kapittel 9 i folketrygdloven, er å kompensere for bortfall av arbeidsinntekt for yrkesaktive i forbindelse med barns eller barnepassers sykdom, barns funksjonshemming og pleie av nære pårørende i livets slutfase. Det er i stor grad to hovedgrupper av pasienter:

- Barn som blir akutt alvorlig syke: her gis det automatisk rett til pleiepenger for begge foreldre.
- Barn med alvorlig varig, kronisk sykdom: En svært varierende praksis. NAV-ansattes skjønn avgjør i stor grad om foreldre får pleiepenger eller ikke.

Forrige regjerings endringer i forskrift og rundskriv i folketrygdens kapittel 9 har ført til betydelig strammere fortolkning, særlig hva gjelder pleiepenger. Kapittel 9 bør revideres slik at pleiepenger ytes så lenge det er nødvendig, særlig for sykdommer som har høy risiko for død i ung alder og når sykdommen er ustabil og tiltagende. For ca 25 år siden ble det laget en liste over diagnoser som definerer kronisk syke og funksjonshemmede barn. Denne har i svært liten grad blitt oppdatert. Mange foreldre opplever at deres alvorlig syke barn ikke kommer inn under en av disse diagnosene.

Mange foreldrene ender opp med å bli sykemeldte, for på den måten å kunne ta seg av sine alvorlig syke barn. Det blir helt feil. Spesialister mener at de foreldrene som trenger det mest, ofte opplever avslag på søknad om pleiepenger. Regelverket er rigid og det er i de fleste tilfeller svært lang ventetid. Det kan ta flere måneder før foreldrene får beskjed om søknaden er innvilget. I de tilfeller hvor det blir klagesak kan det ta år. De færreste har så god råd at de kan klare seg uten fast inntekt i så lang tid. Denne usikkerheten og ekstra belastningen er tung, særlig fordi det er snakk om foreldre som fra før av lever med en stor tilleggsbelastning. De er slitne og redde for barnet sitt og som har mer enn nok utfordringer i det daglige, om ikke de skal få økonomiske bekymringer på toppen. Pleiepenger utgjør bare 1-2% av det beløpet staten bruker på sykepenger.

Høyre vil:

- Innføre et mer fleksibelt system som gir foreldre med alvorlig syke/dødssyke barn rett på pleiepenger
- Dersom behandlende sykehuslege finner det nødvendig at en eller begge foreldrene er til stede for å ta seg av barnet, så skal de ha rett til pleiepenger.
- I tvilstilfeller må det være et tillitsforhold mellom myndigheter og lege, slik at legen kan fatte beslutning om pleiepenger/graderte pleiepenger. Praksis er slik når fastleger sykemelder pasienter.
- Listen over diagnoser som definerer kronisk syke eller funksjonshemmede barn i kapittel 9 i folketrygdloven må oppdateres regelmessig.
- Ventetiden på svar på søknad om pleiepenger må bli betydelig kortere
- Foreldre til svært syke barn skal oppleve at de blir tatt imot med respekt og verdighet
- Etter at vi fikk fylkesvise forvaltningsenheter meldes det om at det er vanskeligere å få kontakt med egen saksbehandler. Foreldrene har rett på å møte saksbehandler.
- Barnets behandlende lege skal ha rett til å få snakke med saksbehandler
- Man må øke saksbehandlerens kompetanse ift de ulike diagnosene
- Foreldre som har barn med alvorlige, sjeldne sykdommer må spesielt ivaretas
- Dersom foreldre ikke føler seg ivaretatt, skal det være mulig å be om å få ny saksbehandler

Vest-Agder Høyre

26. Helsetilsynet må bli et mer nøytralt forvaltningsorgan

Helsetilsynet må skilles ut fra Helse og Omsorgsdepartementet etter samme modell som Luftfartstilsynet for å sikre en optimal pasientsikkerhet, og for å redusere antall feiloperasjonen og uheldige hendelser.

Helsetilsynet er i dag organisert under Helse og Omsorgsdepartementet. Det medfører at Helsetilsynet ikke er et nøytralt objektivt forvaltningsorgan.

Målsetningen med å føre tilsyn med en virksomhet eller organisasjon må være å redusere antatt uheldige hendelser eller uregelmessigheter. Uheldige hendelser som fører til død eller permanent invaliditet i sykehussektoren har vært uendret gjennom flere år. Helsetilsynet kan ikke vise til like gode resultater som andre type virksomheter som fører tilsyn, og som er skilt ut som egne nøytrale forvaltningsorgan.

Ved Norske sykehus dør det ca 2100 mennesker årlig som følger av såkalte uheldige hendelser. I tillegg blir 15800 mennesker permanent invalide, og ekstra liggedøgn på sykehus koster samfunnet mellom 1,6 og 2,2 milliarder kroner. Tallene har vært uendret gjennom flere år.

Når i tillegg Norsk pasientskadeerstatning (NPE) er organisert under samme departement, blir heller ikke NPE tilstrekkelig nøytralt på en slik måte av det ivaretar pasientens interesser. Det kan dokumenteres ved at 40% av de som taper saker i NPE vinner frem i retten eller inngår forlik. Her er mørketallene store, og sannsynligvis er tallene høyere.

Oppland Høyre

27. Samhandlingsreformen

Samhandlingsreformens ide er at pasienter ikke skal ligge på sykehus hvis det ikke er nødvendig, og at et større volum av helsehjelpen skal ytes utenfor sykehus- i kommunene. Det er en god tanke. Men slik det praktiseres i dag, med en dramatisk reduksjon av sykehussenger og to ulike budsjetter for hhv sykehus og kommuner, så blir det ofte at pasientene kommer for fort fra sykehusene for så å bli overført til kommunene som så ikke er i stand til å yte den tjenesten som pasienten har behov for. Når dette skjer, skyldes det i stor grad problemer knyttet til systemet, hvor det litt for ofte handler om å bli kvitt pasientene – få dem over på den annen parts budsjett. Kampen om sengeplasser er ikke vakker, og personell på alle nivå opplever et moralsk og faglig press for å løse en kabal som aldri går opp med det faglige ansvar vi er satt til å forvalte. En annen årsak til at vi opplever slike forhold, er at den lovede satsing på rehabilitering i kommunehelsetjenesten lar vente på seg.

Senior Høyre vil påpeke at en utvikling som beskrevet ovenfor, lett vil føre til et klassedelt helsevesen hvor eldre pasienter kan få et dårligere tilbud enn andre. Videre vil vi understreke at Høyre i siste valgkamp opparbeidet seg stor tillit når det gjelder helse og omsorg, Det er viktig for Høyre å vise at man nå er i en regjering som evner å gjøre samhandlingsreformen til den gode reform den var tenkt å være.

Senior Høyre vil at man saklig vurderer om helsevesenet, eller deler av helsevesenet, er underfinansiert. OECD-rapporten «Health at glance» (2013) viser at antall somatiske sykehussenger er halvert i løpet av 25 år. Vår 2,1 seng pr 1000 innbyggere ligger på bunn i Vest-Europa.

Senior Høyre mener at Høyre i regjering må gripe fatt i dette med stor tyngde og slik at Høyre kan vise til

resultater gjennom en fortløpende evaluering som er til å stole på ved at den omfatter eldres helse målt i sykkelighet, reinnleggelse m.v... Pasientens reelle behov og behandlingsmuligheter må være styrende for utviklingen.

Senior Høyres Landsforbund

28. Dugnad for fremtidens eldreomsorg

Den såkalte "eldrebølgen" vil slå inn for fullt rundt 2020. Høyre er opptatt av å se på eldre som en ressurs for samfunnet, og ønsker blant annet å åpne for at den som ønsker det kan stå lengre i jobb. Det er viktig å styrke både forebyggende og helsefremmende arbeid for å sikre at flest mulig eldre kan møte alderdommen med best mulig helse. Økningen av den eldre delen av befolkningen vil imidlertid måtte føre til at etterspørselen etter eldreomsorg vil øke. For å sikre en god, trygg og verdig alderdom må norske kommuner, staten, de ansattes organisasjoner og private aktører sammen ruste seg til å møte de økende behovene som snart vil komme.

Høyre mener den økningen i antall eldre må møtes med flere tiltak: Kapasiteten i tradisjonell, heldøgns omsorg må økes slik at alle eldre med behov får plass på sykehjem. Kvaliteten på og omfanget av hjemmebasert omsorg må styrkes slik at eldre som ønsker det får mulighet til å bo hjemme så lenge som mulig. Den eldre delen av befolkningen må motiveres til å ta vare på egen helse, gjennom tilbud om både fysisk aktivitet og deltagelse i kulturtilbud, frivillige aktiviteter og arbeidsliv.

Samhandlingsreformen gir norske kommuner et betydelig ansvar for å sikre god omsorg og god behandling av eldre pasienter med til dels betydelige helseutfordringer. Det er et stort kompetansegap mellom sykehus og kommunehelsetjenesten. Et økende antall eldre med avanserte sykdommer skrives ut fra sykehus for å fortsette behandlingen i hjemkommunen. Dette stiller store krav til personell med spesialkompetanse. Hver tredje kommunale pleier i omsorgssektoren er ufaglært. Høyre ønsker å videreføre reformen, men vil gjennomføre en evaluering av den for å sikre at pasientene får de tjenester de trenger til rett tid.

Høyres Landsmøte inviterer alle berørte parter med på en dugnad for å skape fremtidens eldreomsorg. Gjennom et godt samarbeid på tvers av sektorer, offentlige organer og geografiske grenser vil vi skape en eldreomsorg som sikrer en god, trygg og verdig aldersdom.

Høyre vil:

- Øke antall sykehjems plasser i takt med det økende antallet eldre i befolkningen for å sikre at alle som trenger det får sykehjems plass.
- Styrke omfanget av og kvaliteten på hjemmebasert omsorg. Målet er at alle eldre som ønsker det skal kunne bo hjemme fremfor på institusjon.
- Sikre rekrutteringen av personell blant annet gjennom et yrkesfagløft som bidrar til at flere velger helsefaglig utdanning i videregående skole
- Styrke samarbeidet med frivillige og ideelle aktører om å tilby tjenester til eldre og pleietrengende
- Satse mer på innovasjon i omsorgssektoren for å fremskaffe nye, teknologiske og medisinske løsninger som kan utsette eller redusere behovet for offentlig omsorg, eller styrke kvaliteten på den omsorgen pasientene får.
- Gjennomføre en kommunereform som styrker fagmiljøene innen eldreomsorgen og sikrer at alle eldre får de tjenester de trenger uavhengig av hvor de bor.
- Evaluere Samhandlingsreformen for å sikre kvalitet og omfang på eldreomsorgen.

- Gjennomføre en satsing på etter- og videreutdanning innen den kommunale omsorgssektoren for å sikre pasientene forsvarlig behandling.

Sør-Trøndelag Høyre

Innvandring og integrering

29. Restriktiv innvandring, god integrering

Høyre legger til grunn at innvandringspolitikken skal være restriktiv, men rettferdig. Alle mennesker skal med selvølgelighet bli møtt med åpenhet og respekt. Politikken skal ta sikte på å integrere innvandrere i norsk kultur og samfunnsliv så godt og raskt som mulig.

Norge har en samfunnsmodell med generøse, offentlige velferdsordninger. Dette er uforenelig med konsepter som fri innvandring. Høyre vil at alle statsborgere skal ha de samme rettighetene til sosial ytelse. Derfor er det ikke nok å knytte flere sosiale ytelser til statsborgerskapet. Innvandringen må også begrenses. Det må stilles strenge krav til selvhjelpenhet gjennom utdanning eller arbeid. Det må skjelnes tydelig mellom arbeidsinnvandrere, kvoteflyktninger, asylanter og familieinnvandrere.

Næringslivet har ofte behov for kvalifisert arbeidskraft fra utlandet. UDI bruker store ressurser på å behandle søknader om arbeidstillatelse, noe som bør forenkles. Norge er forpliktet til å ta imot kvoteflyktninger, som har fått sin identitet bekreftet av FN. Asylanter skal få innvilget oppholdstillatelse, hvis de trenger å bli beskyttet mot forfølgelse. Høyre er opptatt av at personer som har fått avslag på sin søknad, skal transporteres tilbake til hjemlandet på en rask og trygg måte. Lukkede asylmottak vil begrense omfanget av ulovlig innvandring, som er en kilde til kriminalitet og undergraver asylinstituttet. Mulighetene for henteekteskap bør begrenses, for å hindre tvangsekteskap og pro forma-ekteskap. Familieinnvandringen til Norge er omfattende, men bør begrenses til de nære familiene til de som opprinnelig ble innvilget opphold.

Ghettoer og parallellsamfunn, der respekten for norske lover, normer og kultur blir svekket, er uønsket. Parallellsamfunn er en ond sirkel som svekker integrasjonen. I skolene kan minoritetsspråklig flertall i seg selv gjøre at integreringen blir vanskeligere å gjennomføre. Dette gir innvandrere færre muligheter til å lykkes. Bolig-, justis-, utdannings- og arbeidspolitikken må sees i sammenheng for å motvirke at parallellsamfunn blir utviklet.

Høyre vil:

- Det skal prioriteres ressurser til norskopplæring ovenfor offentlig finansiert morsmålsopplæring. Det gjøres vurdering på ulike norsk tilbud. Det skal stilles strengere krav til språkferdigheter hos innvandrere.
- Knytte flere sosiale ytelser til statsborgerskap og bosted.
- Innføre et «grønt kort» for arbeidstillatelse, etter modell fra USA, for borgere utenfor EU/EØS.
- Innføre 24-årsregel og tilknytningskrav for henteekteskap, etter modell fra Danmark.
- Avvikle retten til familieinnvandring for personer som selv er familieinnvandrere.
- Utvide praksisen med lukkede asylmottak
- Basere etablering av asylmottak på frivillighet i kommunene.
- Bidra til trygge lokalsamfunn og motvirke parallellsamfunn gjennom bl.a. variert boligbygging, krav til arbeid eller utdanning, nærpoliti og frivilligheten.

- Innføre aktivitetsplikt for å kunne motta sosialhjelp i alle kommuner.
- Gi kommunene mulighet til å busse minoritetspråklige elever til andre skoler enn nærskolen, etter modell fra Aarhus i Danmark. Dette baseres på norskkunnskaper.

Nord-Trøndelag Høyre

Justis og beredskap

30. Matvaresikkerhet – avgjørende for samfunnssikkerhet og beredskap

Faren for terror, alvorlig kriminalitet, naturkatastrofer, ekstremvær, smitte og sykdom krever at vi har et bevisst forhold til selvforsyningsgraden av matvarer. Matvaresikkerhet er en av pilarene i en nasjons samfunnssikkerhet og beredskap.

Det er en offentlig debatt om Norge skal ha beredskapslagre for korn, noe Regjeringen vil utrede i løpet av våren. Høyre mener at vi bør gjeninnføre beredskapslagre for korn og at dette må sees i sammenheng med en helhetlig produksjon av mat. Utredningen bør gi svar på hvilken selvforsyningsgrad som er tilrådelig for landbruk, havbruk og fiskeri. I en krisesituasjon kan det av ulike årsaker være vanskelig å få brakt matvarer inn i landet, og egenproduksjon er derfor nødvendig.

I dag er selvforsyningsgraden for landbruksprodukter 50 prosent, og den har vært synkende de siste årene. Imidlertid er produksjonen fra havbruk og fiskeri så stor at mesteparten av denne produksjonen kan eksporteres. I en krisesituasjon er det viktig at selvforsyningsgraden ivaretas, også i landbruket. Derfor er det uheldig å bygge ned kompetanse knyttet til matproduksjon.

Sverige har fokus på matvaresikkerhet. Riksdagen i Sverige har nettopp satt ned en kommisjon som skal gå igjennom svensk matvaresikkerhet. Så langt har kommisjonen tilrådd at Sverige bør øke sin innenlandske matproduksjon for å styrke svensk sikkerhet.

Høyre mener at:

- Beredskapslagre for korn må gjeninnføres.
- Regjeringen må sette ned et bredt sammensatt utvalg som vurderer norsk produksjon av mat i lys av beredskapshensyn, ut i fra hvilke konsekvenser klimaendringer, befolkningsvekst, internasjonal situasjon, m.m. kan ha for Norge.
- Utvalgets konklusjon bør være retningsgivende for blant annet hvilket landbruk en ønsker i et langsiktig perspektiv. Politikk knyttet til havbruk og fiske for å bidra til økt matvaresikkerhet må også utredes. Dette vil gjøre oss mindre sårbare ved kriser og dermed være en framtidsrettet politikk.

Rogaland Høyre

31. En mer rettferdig fordeling av politiresurser

Politianalysen har for alvor synliggjort behovet for strukturelle og kvalitative reformer i politiet. Politikerne har et ansvar for å sikre politiet bedre rammevilkår, og politiet har et ansvar for å forvalte mulighetene de har på en bedre måte.

Utviklingstrekk i det norske samfunnet stiller nye krav til hva som er god polititjeneste. Vi ser at kriminaliteten går ned, men den blir samtidig mer organisert og mer kompleks. Det stiller større krav til robuste og spesialiserte miljøer. Samtidig vet vi at et tilstedeværende lokalt politi er helt avgjørende for at spesialistmiljøene skal fungere. Derfor er det beklagelig å bemerke at det skjer en skjevfordeling av politimidler, både til spesialistmiljøene i forhold til lokalt politioperativt arbeid og mellom politidistriktene.

Om vi sammenligner 4. kvartal 2012 med 4. kvartal 2013 så ser vi at særorganer har stukket av med 89 stillinger, mens 280 stillinger er fordelt på de 27 politidistriktene. Det tilsvarer en prosentvis økning for særorganene som er nesten tre ganger så stor som for politidistriktene.

I tillegg fører den såkalte Fürst og Høverstad-modellen til en skjevfordeling av budsjettmidler mellom politidistriktene. I modellen ligger det en terskelverdi som gjør at politidistrikt med kommuner som har innbyggertall over 10 000 og 50 000, får ekstra midler tildelt. Modellen medfører at folkerike regioner med flere kommuner og smale kommunegrenser får budsjettmidler som ikke reflekterer de reelle kriminalitetsutfordringene.

Høyre mener det gir liten mening å forholde seg bastant til kommunegrensene ved tildeling av midler. Det er kun et fåtall kommuner i Norge som har mer enn 50.000 innbyggere. Kommunene er imidlertid ofte en del av folkerike regioner med flere byer, eller forsteder som ligger utenfor bykommunens grenser, men som likevel er en naturlig del av byregionen. Hvis hensikten med disse terskelverdiene er at byområder skal gjøres i stand til å takle kriminalitetsutfordringer som gjerne følger med mer folkerike områder, så gir det liten mening at utfordringene i slike områder overses fordi de er delt inn i flere kommuner.

Norge har også en lang grense mot Sverige, som gjør mange distrikter ekstra utsatt for grensekriminalitet som for eksempel smugling. Dersom politiet i distriktsområder skal kunne utøve lokal tilstedeværelse og samtidig håndtere utfordringene knyttet til grensekriminalitet må grenseproblematikk legges sterkere føringer for hvordan budsjettmidlene fordeles.

Høyre vil:

- Ha en helhetlig gjennomgang av tildelingsmekanismene for budsjettmidler i politiet.
- Avskaffe Fürst og Høverstad modellen, og erstatte den med en mer regional tilnærming.
- At grenseproblematikk tas med som kriterium for tildeling av budsjettmidler.
- At politi pr tusen innbyggere blir en viktigere del av tildelingskriteriene.

Hedmark Høyre

32. Ja til dobbelt statsborgerskap

I en stadig mer globalisert verden der flere nordmenn jobber, studerer og vokser opp i utlandet, er det et paradoks at det i 2005 ble innført en regel mot dobbelt statsborgerskap. Det betyr at barn som vokser opp med foreldre av to forskjellige nasjonaliteter må velge én nasjonalitet, når de i realiteten er tilknyttet to land.

Lovendringene fra 2005 tvinger nordmenn bosatt i utlandet til å si fra seg sitt norske statsborgerskap, hvis de vil søke om et annet statsborgerskap. Migrasjon handler om både innvandring og utvandring, og er viktig for norsk økonomi og næringsliv. Disse realitetene reflekteres ikke i utviklingen av den norske migrasjonspolitikken.

Samtidig viser tall fra UDI at 52 % av de som får innvilget norsk statsborgerskap i dag, allikevel får beholde sitt gamle statsborgerskap. Det viser at regelen er unntaket, ikke normal praksis.

Å tillate dobbelt statsborgerskap ville først og fremst være en anerkjennelse av at det er både naturlig og legitimt å føle seg hjemme i Norge og et annet land samtidig. Man ville også bekrefte at bånd til andre land er ønsket og kan bidra positivt – for begge samfunn.

I et stadig mer globalisert arbeidsmarked og en verden der landegrenser betyr mindre enn før bør det være som et mål for Norge å legge til rette for alle nordmenn, enten de bor utenlands eller i Norge. Nordmenn som bor ute over lenger tid er en enorm ressurs for Norge som vi bør benytte oss mer av, ikke straffe de for å være eventyrlystne.

Høyre vil:

- innføre muligheten for dobbelt statsborgerskap.

Vestfold Høyre, Unge Høyres Landsforbund

33. Bedre samhandling og beredskap

Klimaendringer kan føre til at alle må forberede seg på flere krisesituasjoner enn tidligere. Ekstreme værforhold, skogbrann, flom, jordskred og forurensing av drikkevann er alle hendelser som vi har sett krever god beredskap og krisehåndtering. Både hva gjelder forebygging, beredskap og krisehåndtering er det avgjørende med god samhandling mellom etatene for å sikre tidlig innsats.

Politiet står i en særstilling som etat når det kommer til å håndtere krisesituasjoner, da etaten har en ledende rolle i å håndtere både naturkatastrofer og kriminelle handlinger som virker truende på befolkningen. Det er viktig at politiet er synlig ute i lokalsamfunnet for å skape trygghet blant befolkningen og arbeide kriminalitetsforebyggende. Likeledes er det viktig at politiet er robust organisert slik at større hendelser som truer sikkerheten til befolkningen kan håndteres uten at dette får merkbare konsekvenser for øvrige oppgaver.

Høyre mener:

- De ulike beredskapsaktørens geografiske ansvarsområde må harmoniseres. Med beredskapsaktører menes bl.a. nødetatene politi, brann og helse, samt Sivilforsvaret, fylkesmannen og de frivillige. Ulike grenser vanskeliggjør god og effektiv samordning i krisesituasjoner. Fylkesgrensene er et godt utgangspunkt for samordning av både lokalt og regionalt nivå.
- Det må legges til rette for flere samvirkeaktiviteter lokalt og regionalt (kurs, seminarer og ulike øvelser). Det bringer sammen de aktørene og enkeltmennesker som skal samarbeide direkte med hverandre, og man blir trygge på hverandres funksjoner, oppgaver, kapasiteter mv. Dette er en betydelig suksessfaktor for god innsats når samfunnet virkelig blir satt på prøve under hendelser som truer liv/helse, miljø, materielle verdier og samfunnskritisk infrastruktur.

- Sivilforsvaret må styrke de tjenestepliktiges kompetanse gjennom utdanning og øving, samt forbedre de økonomiske vilkårene for tjeneste i Sivilforsvaret. Det er mange tjenestepliktige som lider direkte økonomisk tap som følge av at de pålegges og utfører en pliktig samfunnsnyttig tjeneste.
- Sivilforsvaret må gis en driftsøkonomi som muliggjør en forsvarlig gjennomføring av opplæring, øving, materiellanskaffelser og stimulering av samvirke. Per i dag er etatens driftsøkonomi i ubalanse, hvor man tærer på oppsparte materielle ressurser og ikke har anledning til å gjennanskaffe relevant innsatsmateriell.
- Sivilforsvarets kapasiteter for store hendelser må styrkes, herunder Sivilforsvarets mobile kapasitet både på og utenfor vei. Med store hendelser menes bl.a. uværssituasjoner med påfølgende strømbrydd, flommer osv. Det er god samfunnsøkonomi å tilføre slike kapasiteter til Sivilforsvaret, som yter støtte både lokalt og regionalt og til alle ulike fagområder som måtte ha behov, fremfor å bygge opp tilsvarende kapasiteter innen de enkelte fagmyndigheters avgrensede ansvarsområder.
- Politiets tilstedeværelse i lokalsamfunnene må være organisert slik at befolkningen kan føle seg trygge gjennom synlighet og kort responstid ved behov for assistanse.
- Politiets operasjonssentraler må organiseres slik at de har lokalkjennskap til hele sitt ansvarsområde. Operasjonssentralen må videre være så robust personellmessig at den kan håndtere større naturkatastrofer uten at dette får vesentlige konsekvenser for ordinær daglig drift og ledelse av politiressursene innenfor ansvarsområdet.
- Strengere krav til strømforsyning må legges inn i konsesjonsvilkårene til teleoperatørene
- Det må sikres et forsvarlig nett av AMK sentraler i hele landet, der AMK sentralen i Nord-Trøndelag har sin naturlige plass.

Nord-Trøndelag Høyre

34. Oppgaver og ansvar i politiet, domstolene og kriminalomsorgen

Behovet for en politireform er veldokumentert, både gjennom håndtering av enkelthendelser og ulike evalueringer. Derfor ba Høyre i opposisjon om en bredt anlagt politistudie. Den rødgrønne regjeringen ga oss en smal politianalyse som i liten grad drøfter hvilket politi vi skal ha og hva som er utfordrende i politiet i dag.

Stortinget vedtok gjennom politiroblemeldingen (Stortingsmelding nr 42 2004-2005), hvilket politi landet skal ha. Fokuset var forebyggende arbeid gjennom et nært og tilstedeværende politi landet over.

Siden politiroblemeldingen kom har samfunnet endret seg betydelig. Ikke minst har omfanget av organisert og internasjonal kriminalitet økt og nye former, blant annet cyberkriminalitet har kommet til. Dette gir nye utfordringer og må medføre en gjennomgang av oppgavefordelingen mellom lokalt og nasjonalt politi.

Beredskaps- og trusselbildet i samfunnet er forandret. Det er viktig at en forestående politireform sikrer en oppgave- og ansvarsfordeling slik at politiet kan løse sin del av samfunnsberedskapen på en hensiktsmessig måte.

For at politiet skal kunne gjøre en god jobb er det avgjørende med god samordning mellom politi, domstol og kriminalomsorg.

Høyre mener at:

- Regjeringen må se politianalysen i sammenheng med en oppdatert politirolle med tydelig oppgave og ansvarsfordeling mellom de ulike nivåene.

- Økt kapasitet ved domstolene og i kriminalomsorgen må prioriteres, og antall fengsels- og varetektsplasser må økes.

Rogaland Høyre

35. Tenleg organisering av politi, brann- og redning og ambulanse

Det offentlege har ansvar for å sikra tryggleik for innbyggjarane og gode tenester uavhengig av kvar dei bur.

Høyre meiner at den framtidige organiseringa av politi, brann- og beredskap og ambulanse må sikra nærleik mellom dei som skal yta hjelp og dei som treng hjelp. Dette står ikkje i motstrid til å satsa på sterkare fagmiljø og auka evne til både førebygging og det å takla store hendingar og krisesituasjonar.

Vellukka beredskap må byggja på ansvar, kompetanse, nærleik, likskap og samarbeid mellom etatar, med frivillige og på tvers av kommune og fylkesgrenser. Hendingar i Sogn og Fjordane i 2013 og 2014 viser kor viktig det er med lokalkunnskap, lokal handlekraft, samarbeid med frivillige og praktisk samarbeid på tvers av geografiske grenser.

Høyre krev at alle naudetatar skal ha kort responstid som er avgjerande for livreddande hjelp. I dag kjem brann- og redningstenesta ofte først til staden i samband med trafikkulukker og andre hendingar. Dette vert opplevd som svært krevjande for kommunane. Det er difor heilt nødvendig å sjå brann og redning i samanheng med framtidig organisering av politi - og ambulansetenesta. Totalt sett må ein ivareta kravet om tilfredsstillande tenester med nærleik til innbyggjarar, trafikantar og andre.

Høyre meiner at det er viktig å sikra og styrkja tilbodet til innbyggjarane i alle fylke. Då må ein halda oppe viktige funksjonar som 110-sentralen, politidistriktet og ambulansetenester med tilfredsstillande responstid.

Sogn og Fjordane Høyre

36. Et politi i verdensklasse

Det har de siste årene vært gjort store omorganiseringer i det norske politiet. Grunnen har vært at de ikke har vært gode nok, og den forrige regjeringen dekt seg bak økt rammebevilgning, så penger kunne ikke være problemet. Det norske politiet trenger politikk som fungerer - som ikke motsier det fagfolkene mener.

Politiet har vært gjennom flere omorganiseringer de siste 25 årene. Det har vært konsensus i Stortinget at om noe er galt i politiet, så ligger svaret én omorganisering unna. Én omorganisering har aldri fått satt seg skikkelig før en ny skal utredes og gjennomføres. Høyres Landsmøte mener at en omorganisering ikke nødvendigvis er løsningen på alle problemer.

Har man dyktige ledere i alle ledd, så er det sannsynlig at de under også presterer bedre. Det å gi lederskole til politilederne vil være en nødvendig investering i vår egen sikkerhet.

Det er varslet en stor sammenslåing av distriktene i Norge, noe Høyres Landsmøte stiller seg veldig kritisk til. Den omorganiseringen som nå er i gang kan føre til lengre avstander mellom politi og publikum. Det er ikke hverken hva publikum eller politiet selv ønsker. Det kan også føre til lengre avstand fra medarbeidere til

ledere, som kan være et problem allerede i dag.

Noe av det første Høyre-Frp-regjeringen gjorde, var å øke pengebevilgningen til politiet. Det var veldig bra, men det er ikke nok. Det er vel og bra at rammebevilgningen øker, men de faste utgiftene til politiet, samt kompleksiteten i sakene, øker. Det er flere obduksjoner enn før, mange straffesaker i drap, voldtekt og narkotikasaker trenger tolketjenester, datakriminaliteten øker og politi-Norge ligger langt bak de kriminelle i utstyr for å kunne avsløre alvorlig datakriminalitet.

Høyres Landsmøte mener at hvis Norge skal få et politi i verdensklasse så må vi satse på dyktige ledere, vi må satse på et synlig politi i gatene og vi må forenkle hverdagen til politiet, slik at det blir lettere å gå ut for å sikre vår trygghet.

Høyre vil:

- Satse på lederutdanning i politiet.
- Satse på IKT i politiet.
- Forenkle hverdagen til politiet gjennom avbyråkratisering.
- Gi mer penger til mer politi i gatene.
- Ta avstand fra kontinuerlig omorganisering og heller finne en løsning som kan vare.
- Be regjeringen prioritere ressurser til politiet.

Finnmark Høyre

Energi og miljø

37. Fornybar energi – globalt ansvar og lokal verdiskapning!

Befolkningsvekst og økende levestandard har ført til og vil gi økning i globalt energiforbruk. Det er bred enighet om at verden har alvorlige klima- og miljøutfordringer som både krever øyeblikkelige og langsiktige tiltak. Mange virkemidler innenfor energisystemet skal tas i bruk; energieffektivisering, karbonfangst og -lagring, overgang til CO₂-fri kraftproduksjon og mer utvikling av fornybar energi. FNs klimapanel har nylig forsterket behovet for en rask og varig omlegging av den globale energiforsyningen.

EU-kommisjonen vedtok i 2009 Fornybardirektivet, som bl.a. inneholder en målsetting om at 20 % av EU's samlede energiforsyning i 2020 skal komme fra fornybar energiproduksjon. Innen 2020 skal andelen fornybar energi i elektrisitets-, varme/kjøling- og transportsektoren være 20 % og i transportsektoren minst 10 %. For å nå målsettingene er hvert medlemsland i varierende grad forpliktet til å øke sin fornybarandel. For Norges del er fornybarandelen satt til 67,5% i 2020. Samlet mål for ny fornybar elektrisitetsproduksjon i det felles norsk-svenske E-sertifikatmarkedet er 26,4 TWh i år 2020.

Argumentene for å støtte opp om utviklingen av fornybar energi er miljø- og klimahensyn, forsyningsikkerhet, redusert import-avhengighet og ikke minst industri- og næringsutvikling. For å oppfylle de internasjonale målene er det viktig at myndighetene sikrer gode rammevilkår for nasjonal og lokal utviklingsvekst. Langsiktighet, forutsigbarhet, insentiver, bære- og konkurransekraft er nøkkelord. Det trengs nye politiske rammer for både store og små fornybarkraftutbyggere og de lokalsamfunn som satser sine naturressurser på fornybar energiproduksjon – dette vil samlet sett styrke fornybarsatsingen i Norge.

Det handler for det første om tiltak for å bedre konkurransevne og forutsigbarhet for fornybarnæringen. Fornybar energi har som regel høye investeringskostnader men lave driftskostnader og er således en langsiktig investering. Økt kapasitet vil også oppnås gjennom modernisering og oppgradering av eksisterende anlegg og gjennom småkraftutbygging. Norge og Sverige har sammen påtatt seg forpliktelser ifht å nå fornybarmålene og etablert felles E-sertifikatordning. De to landene finansierer ordningen 50-50. Avtalen sier intet om fordeling av lokalisering på fornybarprosjekter siden den fastslår at det er de beste prosjektene som skal få støtte, uavhengig av hvor de er plassert. Lavere kostnadsnivå og mer attraktive skatteordninger/avskrivninger for fornybarinvesteringer i Sverige, gjør at Norge tar betydelig mindre del i fornybarutviklingen med den næringsvekst og verdiskapning som ligger i denne. Det må legges til rette for at Norge tar ut sin del av gevinsten på E-sertifikatordningen.

Det handler for det andre om å sikre at lokalsamfunn som investerer sin naturkapital får sin rettmessige del av verdiskapningen, og får kompensasjon for inngrep og lokale miljøulemper. Vannkraft har gjennom siste århundret blitt en viktig kilde til verdiskapning for vertskommunene gjennom konsesjonssystemet og den lokale beskatningsretten. Disse institusjonelle ordningene er viktige å utvikle i takt med fornybarutviklingen, også for andre fornybarformer, for å oppnå målet om å endre inntektssystemet slik at kommunene får beholde en større del av verdiskapningen der hvor verdiene skapes. Forenkling av rammeverket for konsesjoner og forvaltningspraksis må til for å sikre en bedre måloppnåelse både i forhold til fornybarproduksjon og forbedring av miljøtilstanden i eldre regulerte vassdrag.

Med den sterke vannkrafttradisjonen i ryggen viser flere norske aktører solid konkurransedyktighet internasjonalt. Satsing på videreutvikling av nye teknologier for fornybarenergi vil kunne få betydelig klimaeffekt globalt, og samtidig representere vekstmuligheter for norsk teknologibasert leverandørindustri.

De senere år representerer vindkraft mange steder den raskest voksende teknologien for kraftproduksjon. Interessen for vindkraftutbygging til havs er særlig interessant pga av gunstige vind- og arealforhold samt at miljøkonfliktene er færre enn ved prosjekter på land. Offshore vindkraft medfører imidlertid høye investeringsbehov, høye driftskostnader og ofte kostbar nettilknytning. Allikevel har ti europeiske land blitt enige om å opprette et el-nett som vil muliggjøre økt utbygging offshore. Det antydtes at vindkraft kan stå for opptil 12 % av verdens kraftproduksjon i 2050, noe som imidlertid vil kreve gunstige rammevilkår og teknologisk utvikling.

Bioenergi, kraftproduksjon basert på biomasse, kan på sikt være et spesielt interessant alternativ ved desentral energiforsyning. Det antas at biomasse vil være den viktigste fornybare energikilden i 2050 og da vil dekke om lag 23 % av primærenergibehovet i verden. Norsk skog og treprodukter er i lys av dette viktige både nasjonalt og internasjonalt. Men det anslås at teknologien, f.eks. for omdanning av celluloseholdig biomasse til såkalt annen generasjons drivstoff, vil være konkurransedyktig først i 2020-2025.

Karbonfangst og -lagring av CO₂ fremheves av klimaforskere som et viktig satsingsområde. Også dette tiltaket krever teknologiutvikling.

Norge har med sin olje- og gassproduksjon et spesielt internasjonalt ansvar for umiddelbare og tydelige klima- og miljøforbedrende tiltak. For å sikre at Norge tar sin del av forpliktelser og ansvar med tilhørende næringsgevinst i klimapolitikken trengs bedre rammevilkår for fornybarnæringen og berørte lokalsamfunn i Norge.

Høyre vil:

- sikre fornybarnæringen i Norge like konkurransevilkår som i Sverige.
- gjennomgå skatte- og konsesjonsregimet for vannkraft med sikte på å styrke og forenkle rammeverket for næringen og for de lokalsamfunn som stiller sin naturkapital til rådighet for storsamfunnet.
- fjerne maksimums- og minimumsverdien på eiendomsskatt for kraftproduksjonsanlegg.
- styrke inntektsgrunnlaget for kommuner med vindkraftanlegg ved å vurdere innført en naturressursskatt på linje med vannkraftsektoren. Naturressursskatten skal ikke øke næringens skattetrykk, men inngå i en fordeling mellom staten og kommunene som skattekreditor på lik linje med vannkraftsektoren.
- prioritere nødvendige miljøforbedringer i eldre regulerte vassdrag ved en samordning av revisjonsordningen og vannforvaltningsplanene
- sikre raskere og mer effektive konsesjonsprosesser både for vann- og vindkraftsaker.
- vurdere innført lovfestet kompensasjon til kommuner som blir berørt av store kraftlinjer.
- kommunen skal være konsesjonsmyndighet for småkraftverk med produksjon inntil 10 MW.
- E-sertifikatordningen skal omfatte økt produksjon som følge av utbedring og utvikling av eksisterende anlegg.
- vurdere forlenging av E-sertifikatordningen mtp tidkrevende konsesjons- og utbyggingsprosesser.
- etablere ordninger som gir samme stimulans i varmemarkedet som E-sertifikater har i kraftmarkedet.
- krav om økt innblanding av biodrivstoff i oljebasert drivstoff.
- redusere landingsavgiften for fly som bruker biodrivstoff.
- øke tilgang på risikokapital i en tidlig fase for å sikre produktutvikling og nyetablering i fornybarnæringen.

Oppland Høyre

38. Skogen tilhører framtida

Utslipp av klimagasser kan føre til at gjennomsnittstemperaturen ved jordoverflaten øker. Dette vil kunne endre nedbørsmønstre og vindsystemer, forflytte klimasoner og heve havnivået. Slike endringer kan få store konsekvenser både for naturlige økosystemer og for samfunnet.

Skogen har en unik evne til å binde og lagre CO₂ som er en klimagass, og er derfor en avgjørende ressurs i kampen mot klimaendringene. Skog som vokser og jorda den vokser i kan binde store mengder karbon, samtidig som skogøkosystemet også kan være en karbonkilde.

Skogens positive bidrag til klimautfordringene er enorme. De norske skogene fanger i dag 60% av de menneskeskapt klimagassene i landet, og kan i framtida også bidra til fangst, om myndighetene satser sammen med skogeierne og skognæringa. Tidligere generasjoners aktive skogreising og skogforvaltning i Norge har bidratt til et enormt karbonlager i skogen. Det aktive skogbruket der man planter ny skog etter hogst, gjør ungskogpleie slik at trærne får gode vekstforhold og øker i verdi, bidrar både til stor verdiskaping, men også til et bedre klima. I klimasammenheng er det slik, at jo mer intenst man driver skogen og planter ny skog, jo større klimagevinst.

Norske skoger har et stort potensial til å bidra betydelig mer som klimaforvalter, noe som også vil gi økt sysselsetting og verdiskaping i skognæringa. Den målrettede innsatsen for å bygge opp skogressursene i det forrige århundret var avgjørende for CO₂ fangsten som skjer i norske skoger i dag. Dette arbeidet må vi fortsette slik at også kommende generasjoner får disse godene fra skogen.

Skogen er mer enn klima, miljø og biologisk mangfold. Skogen er først og fremst lokal verdiskaping og sysselsetting gjennom hele verdikjeden veldig mange steder i landet. Skogen gir trevirke til bygningsmateriale, råvare til treforedlingsindustrien og bioenergi til energiforsyning.

I klimameldinga (2012) ble det vedtatt å tilplante 1 mill dekar areal i løpet av 20 år. Dette vil binde 1,5-2 mill tonn CO₂ pr. år. Miljødirektoratet, Norsk institutt for skog og landskap og Statens landbruksforvaltning har i en omforent rapport (2013) foreslått miljøkriterier for tiltaket. Dette er det mest kostnadseffektive og sikreste klimatiltaket som er foreslått i Norge.

I Trøndelagsfylkene vil så mye som 65 % av gammelskogen påvirkes av INON (Inngrepsfrie naturområder i Norge). Dette er skogen som skogsindustrien vår er avhengig av de kommende 20-30 årene. INON er en indikator for arealutviklingen i Norge, og et verktøy for å følge opp de politisk vedtatte målsettingene i arealforvaltningen. Selv om begrepet INON aldri er politisk vedtatt, er dette innført av miljøforvaltningen og brukt som påskudd for vern og båndlegging av store arealer. Når nå regjeringen har varslet at begrepet INON skal bort oppfattes dette som svært gledelig for skogbruksnæringen som ser for seg mer effektiv og nødvendig uttak av skog i flere områder som i dag omfattes av dette.

Høyre vil bruke skogen som klimatiltak gjennom:

- Legge til rette for å øke avvirkningen av skog
- Øke avvirkningen gjennom å gjøre det lettere å bygge skogsbilveier
- Sette i gang klimatiltaket «Planting av skog på nye arealer» i trå med forslagene i omforent rapport fra Miljødirektoratet, Skog og Landskap og Statens Landbruksforvaltning

Nord-Trøndelag Høyre

39. Bedre rammevilkår for norske kraftprodusenter

Fra nyttår 2012 trådte det felles norsk-svenske elsertifikatmarkedet i kraft. Sertifikatmarkedet skal gi ny produksjon av elektrisk kraft fra fornybare energikilder på til sammen 26,4 TWh i 2020 i Norge og Sverige. Dette er en stor økning i kraftproduksjonen fra fornybare energikilder i de to landene. Sertifikatmarkedet vil utløse betydelige investeringer i fornybar kraftproduksjon fra blant annet småskala vannkraft, vindkraft og bioenergi i de to landene, samt opprustning, utvidelser og eventuelt noe ny produksjon innen konvensjonell vannkraft.

Det var i tiden frem til sertifikatmarkedet trådte i kraft i 2012 en generell enighet om at man måtte unngå investeringstørke i tiden frem mot tidspunktet for ikrafttredelse. Det ble vektlagt at det måtte være klare overgangsordninger slik at investorer innen fornybar energi gjennomfører sine prosjekter i visshet om at de vil være med i en sertifikatordning når den trådte i kraft. Utgangspunktet var at alle kraftverk med byggestart etter 1.januar 2004 skulle være med. Svenskene hadde da hatt elsertifikater siden mai 2003.

Høye kraftpriser og lovnader om innlemmelse i elsertifikatordningen gjorde at mange kraftselskaper tok investeringsbeslutning og igangsatte bygging i perioden 2004-2009. Dette medførte naturligvis en stor økonomisk risiko for enkeltpersoner og bedrifter som ville bygge ut fossene.

Løftene om innlemmelse for kraftverk med byggestart etter 1.januar 2004 ble ikke fulgt opp da regjeringen Stoltenberg fremmet sin lovproposisjon for lov om elsertifikater i Stortinget. I proposisjonen ble det gjort

klart at kun kraftverk med byggestart etter 7.september 2009 skulle være med i overgangsordningen, noe som resulterte i at omlag 170 kraftverk med byggestart mellom 1.januar 2004 og 7.september 2009 sto utenfor.

I et kraftmarked med stadig synkende priser sliter mange av kraftverkene som ikke ble med i overgangsordningen.

I 2013 var 15 av de 170 teknisk konkurs, 24 drev med underskudd og 32 hadde så dårlig økonomi at de ble drevet på dugnad. Dette viser at dagens ordning med elsertifikater er uheldig innrettet. Ordningen bør endres, både for å sikre fremtidig produksjon av fornybar energi i Norge og for å sikre en rettferdig konkurranse for aktørene i kraftmarkedet.

Høyre vil:

- At regjeringen så snart som mulig gjennomgår avtalen med Sverige om elsertifikater med sikte på å komme til enighet om en utvidet overgangsordning i Norge
- At elsertifikatloven endres slik at alle kraftverk som ellers er kvalifisert og med byggestart etter 1.januar 2004 innlemmes i ordningen.

Nord-Trøndelag Høyre

40. Bymiljø

Befolkningen i storbyene og regionene omkring øker kraftig. Befolkningsveksten i byene skaper muligheter, men også utfordringer innenfor miljø og samferdsel. Eksempler på felles utfordringer i byene er luftforurensing, fremkommelighet for kollektivtrafikk, tilrettelegging for sykkelveier, parkering for biler, og bevaring og utvikling av parker og grøntområder.

For å bedre bymiljøet i de store byene og sikre en bærekraftig utvikling av byene som regionsenter vil Høyre at:

- bymiljøavtalene styrkes slik at staten tar en større del av investeringene i skinnegående trafikk i de store byene
- drift, vedlikehold og operatøransvar av nye og mer miljøvennlige bybaner skal konkurranseutsettes
- utbyggingen av alle store skinnegående prosjekter ved og i storbyene må komme i gang så raskt som mulig og med 50 % statlig finansiering
- en større andel av godstrafikken må flyttes fra vei til bane
- Oslo sentralstasjon med ny bussterminal regnes som nasjonal infrastruktur og må sikres en større andel statlig finansiering
- ferger og cruiseskip i norske havner der det er praktisk mulig skal bruke elektrisk strøm fra land
- staten bidrar med midler til tomteerverv for å øke antall innfartsparkeringsplasser med overgang til kollektivtrafikk omkring de store byene
- statlige og kommunale tjenestebiler skal der det er mulig skal være null- eller lavutslippsbiler.
- fyring med fossilt brensel fases ut i alle offentlige bygg innen 2018.
- alle nye, store boligprosjekter med mer enn 20 boenheter skal avsette minst 1 av p-plassene til biler fra godkjente bildelingsordninger
- La biler fra godkjente bildelingsordninger parkere på offentlige parkeringsplasser til reduserte takster.
- busser i storbyene skal i størst mulig grad være lavutslippskjøretøy som går på bærekraftig drivstoff eller elektrisitet

- parker og friområder i de tettbygde byene må bevares og skjermes mot utbygging
- fortetting og bygging i høyden i og rundt byene bør skje på kollektivknutepunkter
- Styrke Transnova for å bedre muligheten for klimaeffektiv transport

Oslo Høyre

41. Høyre ynskjer ei rettvis fordeling av nettkostnader

Mange regionar i Norge har eit svært stort potensiale for kraftproduksjon. Det gjeld både småkraft og større utbyggingar. Mykje av dette er framleis ikkje utbygt. På same tid har mellom anna Sogn og Fjordane mange kraftforedlende industribedrifter som er store forbrukarar av kraft. Denne krafta blir produsert nær desse bedriftene og kraftproduksjon er ein viktig del av grunnlaget for at desse bedriftene har blitt lokalisert der dei ligg i dag.

Norge har store nasjonale målsetnader for produksjon av fornybar energi i åra framover. Stortinget har uttrykt ein ambisjon om at Norge skal produsere halvparten av dei 26,4 THWh som skal realiserast gjennom sertifikatavtala med Sverige, og samtidig forplikta seg på å nå ein samla fornybardel på 67,5 % i energimiksen gjennom EU sitt fornybardirektiv. Dette skapar behov for store investeringar i kraftnettet dei komande åra.

Kvart femte fornybar-prosjekt som er planlagt i Norge, er lokalisert i Sogn og Fjordane.

Nytt nett må finansierast av brukarane, og med dagens finansieringssystem vil kostnaden i stor grad måtte takast av privatpersonar og næringsliv i område med store fornybarressursar. Dette kan føre til at kostnadsauken på nettleiga blir på mellom 50 og 100%. Dette er slik, trass i at utbygginga i størst grad er motivert av nasjonale målsetnader om klimapolitikk, verdiskaping og forsyningstryggleik. I kraftsystemutgreiinga frå NVE 2012, blir det vist til at Sogn og Fjordane er det fylket med størst potensiale på småkraftverk. Ei slik urimeleg fordeling av kostnadane vil kunne skape store ekstrautgifter for næringsliv og innbyggjarar i fylket vårt. Det kan også føre til at produksjonsverksemdar som krev mykje energi vert lagt nær store byar, og ikkje nær energiproduksjonen.

Dette kan vidare skape motstand mot fornybarsatsinga. I verste fall vil gode fornybarprosjekt ikkje bli realisert, og nasjonale målsetnader vanskelege å nå. Det vil bli vanskeleg å oppnå både ei nødvendig fornybarsatsing og ei rettvis fordeling av kostnadane innanfor dagens system.

Høyre meiner at:

- Det er heilt feil at nettutgiftene for produksjon av fornybar energi skal utgiftførast lokalbefolkning og næringsliv i fornybarområda.
- Målet må vere å finne ei rettvis nettleige som fordeler kostnadane for fornybar energi-utbygging på alle straum-kundar.
- Det må vere ei klar målsetting at kraftforedlende industri får lik straumtariff uavhengig om dei blir tilknytt sentralnett eller distribusjonsnett, og denne industrien må sikrast straumprisar som er konkurransedyktige med resten av Europa.

Sogn og Fjordane Høyre

42. En god miljøpolitikk for fremtiden krever handling nå

FNs klimapanel har igjen understreket alvoret i den situasjonen verden er kommet i som følge av forurensing av Co2 og andre klimagasser. Dette er et globalt problem. Forurensing av atmosfæren følger ingen landegrenser og derfor må innsatsen mot klimaproblemene ha et globalt perspektiv. Dette innebærer at vi må tenke internasjonalt også i de tiltak vi iverksetter nasjonalt. Det er viktig å rydde hjemme.

Norge er en betydelig energileverandør. Vårt største bidrag til en bedre miljøforvaltning er vår rene elektriske kraft, hovedsaklig vannkraft. Vårt beste bidrag i klimakampen vil derfor bestå i å produsere mest mulig ren energi og å spare mest mulig energi for å ha maksimalt med energi å legge ut på de internasjonale samkjøringsnettene.

Vi må stimulere tjenlige tiltak for å produsere og spare energi. Vi må modernisere kraftverkene, minske energitap ved å modernisere overføringslinjene. Vi bør også stimulere bygging av småkraftverk i form av gårds- eller grendekraftverk og fjerne hindringer for å få dette til. Det er også viktig å fornye installasjonene i kraftverkene for å få mer energi ut av hver kubikk vann.

Det stilles store forventninger til solcellekraft. Dette bør kunne styrke økonomien i landbruket ved å legge solcellepaneler på de store låvetakene. I tillegg må den enkelte huseier kunne selge overskuddskraft på en enkelt måte.

Vindkraftutbyggingen er godt i gang, men her merkes allerede konflikter med hensyn til uheldig innvirkning på natur og fauna som solkraft og småkraftverk ikke har i tilsvarende omfang.

På sparesiden har vi mye å lære av utlandet, spesielt Tyskland. Vi har en kultur for lysbruk både hjemme og på arbeidsplassene som kan gjøres mer miljøvennlig. Vi kan spare mye energi på å justere komfortgrensene i inn klima ved å varme opp litt mindre på vinteren og kjøle ned litt mindre på sommeren. I det hele tatt er det den enkeltes holdning til miljøet som må påvirkes og da må holdningene gå på å bidra, ikke å søke etter lønnsomme ordninger for sin egen økonomi eller komfort. Det er også viktig ikke å stimulere til energikrevende flyturer til utlandet med ferieformål.

Høyres Landsmøte mener det må handles nå!

Fredrikstad Høyre

43. Konservativ klimainnsats

I følge FNs klimapanel er det nå mer enn 95% sannsynlig at klimaendringene er menneskeskapte. Det regner mer i Norge, flere utviklingsland opplever tørke og ekstremvær har blitt mer vanlig. Det er allerede åpenbart at klimaendringene kommer til å føre til store samfunnsendringer. Å begrense utslippene av klimagasser går rett til kjernen av konservatismen. Vi må forandre vår måte å leve på, for å kunne bevare menneskenes muligheter til å leve gode liv.

Edmund Burkes konservative prinsipp om generasjonskontrakten gjelder også i klimadebatten. En bærekraftig utvikling handler om å kunne gi jordkloden videre til våre barn i minst samme tilstand som vi selv overtok den fra våre foreldre. For å oppfylle vår del av kontrakten, må vi med andre ord begrense våre klimagassutslipp.

For å begrense de negative virkningene av klimaendringer, har verdenssamfunnet (gjennom FN) blitt enige om at vi må begrense økningen i gjennomsnittstemperaturen til to grader celsius sammenlignet med førindustriell tid.

Den siste klimareport fra FN viser at totale utslipp av ikke kan overstige 2900 milliarder tonn CO₂ dersom den globale temperaturøkningen skal holdes under to grader. Med dagens nivå vil vi nå taket om 25-30 år. Verden har allerede sluppet ut 69 prosent av de totale utslippene. FNs klimapanel sier at utslippene må kuttes med 3 prosent årlig for at togradersmålet skal være realistisk. Klimautfordringene er grenseoverskridende, og alle land må ta et ansvar for utslippskutt.

Samtidig mener Høyre at Norge har et særskilt ansvar for å ta lederskap i innsatsen mot klimaendringer. Vi har bygget en betydelig finansformue (Statens Pensjonsfond Utland) ved å utvinne de petroleumsproduktene som faktisk fører til klimaendringer. Vi må bruke de store mulighetene oljefondet gir, til å skape grobunn for grønn omstilling av samfunn og næringsliv. Ny teknologi og nye løsninger kan gi norske bedrifter økt grønn konkurransekraft for fremtiden.

Vårt klimaarbeid må gjøres internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Internasjonalt ser vi at en av de viktigste globale trendene som har betydning for klimapolitikken er urbanisering. I dag vet vi at rundt 50 % av verdens befolkning bor i byer, i 2050 vil det ha steget til 70 %. Verdens byer står i dag for 70 % av CO₂-utslippene på verdensbasis, de forbruker 2/3 av verdens energi. Å få verdens storbyer med på laget er en viktig faktor for å kunne bidra til å redusere klimapåvirkningene. Høyre må derfor forplikte seg til et fortsatt internasjonalt engasjement der man bidrar til gode klimaløsninger i verdens storbyer, i tillegg til et engasjement for regnskog og tradisjonelle norske klimavirkemidler.

Dersom Norge skal ha troverdighet internasjonalt, må det legges ned en betydelig innsats. Norge og med flere jobbet for en forpliktende avtale som binder statene på linje med Kyotoprotokollen. Dette arbeidet må fortsette.

Selv om klimaendringene har vært på den politiske dagsordenen lenge, øker klimagassutslippene. Fra 1990 til 2012 økte utslippene fra transport med 30 prosent. Det forventes en vekst i utslippene fra transport på 8 prosent frem mot 2020. Høyre mener transportsektorens økning er bekymringsverdig, men dette er også blant områdene der politikk kan endre utviklingen. Overgang til mer miljøvennlige transportmåter, bruk av lavutslippsteknologi og arealplanlegging for å redusere transportbehovet vil samlet kunne redusere utslippene fra transport. En omlegging til mer miljøvennlig og effektiv transport bør prioriteres i statsbudsjett fremover og gjennom raskere utbygging av kollektivtrafikk og jernbane.

I Norge har Høyre tro på det lokale selvstyret. Alle forvaltningsnivåer kan bidra til å løse klimautfordringene. Zero har regnet ut at 1/3 av norske klimagassutslipp kan kuttes gjennom kommunale tiltak. Høyre ønsker å støtte opp om kommunene som ønsker å bidra til å kutte klimagassutslipp og vil derfor opprette en belønningsordning for klimatiltak i kommunene.

Derfor vil Høyre:

Nasjonalt

- Basere norsk klimapolitikk på togradersmålet.
- Følge opp EU-kommisjonens forslag på minst 40% kutt i CO₂-utslipp innen 2030 ved å velge en minst like ambisiøs forpliktelse.
- Ha som utgangspunkt at forurenser skal betale, og at det skal lønne seg å velge miljøvennlig.
- At samfunnsøkonomiske analyser for offentlige investeringer skal ta høyde for en karbonpris tilsvarende det togradersmålet legger opp til.

- Sørge for at man innen 2017 inkluderer alle CO2-utslipp i Norge enten i et kvotesystem eller en avgiftsordning, slik at forurenser betaler.
- Elektrifisere sokkelen der tiltakskostnaden ikke overstiger verdien av å foreta kutt på mer effektive måter
- I større grad støtte utviklingen av klimateknologi, slik at norsk næringsliv kan bygge grønn konkurransekraft.
- Bygge ut mer jernbane og kollektivtrafikk for å sikre lave utslipp i transportsektoren.
- Åpne for større lokal handlefrihet for å redusere klimagassutslipp.
- Etablere en egen belønningsordning for kommunale klimatiltak, der hvert tonn redusert utslipp belønnes med statlige midler.
- Endre ENOVAs mandat til å vurdere kutt i klimagassutslipp og ikke spart energi (som i dag)
- Snarest etablere en ordning med hvite sertifikater for å utløse ENØK-tiltak i bygg.
- Øke bruk og produksjon av biogass, blant annet ved å stille krav om biogassbruk i kollektivtransport.
- Gi økonomisk støtte til europeiske prosjekter for karbonfangst og lagring slik at teknologiutviklingen kan fortsette.
- Jernbanefond for opprustning av jernbane og utbygging av samfunnsøkonomiske strekninger.

Internasjonalt

- ta en lederrolle i klimaforhandlingene og jobbe for å få på plass ny forpliktende klimaavtale.
- Prioritere å arbeide for en global pris på karbon.
- Gjennom FNs grønne klimafond, prioritere klimatiltak i verdens storbyer og utbygging av fornybar energi.
- Videreutvikle regnskogsatsingen og sørge for at midlene går til effektiv bevaring av regnskog
- Arbeide for at FNs grønne klimafond får hovedkontor i Norge.
- Arbeide for at flere land fjerner subsidier av fossile brennstoff (for eksempel bensin i Venezuela)
- "Klimavask" norsk bistand og redusere bistand som vil føre til betydelige CO2-utslipp.

Unge Høyres Landsforbund

44. Konservativ klimainnsats

I følge FNs klimapanel er det nå mer enn 95% sannsynlig at klimaendringene er menneskeskapte.

Det er allerede åpenbart at klimaendringene kommer til å føre til store samfunnsendringer. Å begrense utslippene av klimagasser går rett til kjernen av konservatismen. Selv om klimaendringene har vært på den politiske dagsordenen lenge, øker klimagassutslippene. En omlegging til mer miljøvennlig og effektiv transport bør prioriteres i statsbudsjett fremover og gjennom raskere utbygging av kollektivtrafikk og jernbane. Alle forvaltningsnivåer kan bidra til å løse klimautfordringene. Høyre ønsker å støtte opp om kommunene som ønsker å bidra til å kutte klimagassutslipp, og vil derfor opprette en belønningsordning for klimatiltak i kommunene.

En bærekraftig utvikling handler om å kunne gi jordkloden videre til våre barn i minst samme tilstand som vi selv overtok den fra våre foreldre. For å oppfylle vår del av kontrakten, må vi med andre ord begrense våre klimagassutslipp. Norge har et særskilt ansvar for å ta lederskap i innsatsen mot klimaendringer. Vi har bygget en betydelig finansformue (Statens Pensjonsfond Utland) ved å utvinne de petroleumsproduktene som faktisk fører til klimaendringer. Vi må bruke de store mulighetene oljefondet gir til å skape grobunn for grønn omstilling av samfunn og næringsliv. Ny teknologi og nye løsninger kan gi norske bedrifter økt grønn konkurransekraft for fremtiden.

Vårt klimaarbeid må gjøres internasjonalt, nasjonalt og lokalt. Høyre må forplikte seg til et fortsatt internasjonalt engasjement der man bidrar til gode klimaløsninger i verdens storbyer, i tillegg til et engasjement for regnskog og tradisjonelle norske klimavirkemidler.

Derfor vil Høyre:

Nasjonalt

- Basere norsk klimapolitikk på togradersmålet.
- At samfunnsøkonomiske analyser for offentlige investeringer skal ta høyde for en karbonpris tilsvarende det togradersmålet legger opp til.
- I større grad støtte utviklingen av klimateknologi, slik at norsk næringsliv kan bygge grønn konkurransekraft.
- Bygge ut mer jernbane og kollektivtrafikk for å sikre lave utslipp i transportsektoren.
- Etablere en egen belønningsordning for kommunale klimatiltak, der hvert tonn redusert utslipp belønnes med statlige midler.
- Snarest etablere en ordning med hvite sertifikater for å utløse ENØK-tiltak i bygg.
- Jernbanefond for opprustning av jernbane og utbygging av samfunnsmessig viktige strekninger.

Internasjonalt

- Ta en lederrolle i klimaforhandlingene og jobbe for å få på plass ny forpliktende klimaavtale.
- Prioritere klimatiltak i verdens storbyer og utbygging av fornybar energi gjennom FNs grønne klimafond
- Videreutvikle regnskogsatsingen og sørge for at midlene går til effektiv bevaring av regnskog
- Arbeide for at flere land fjerner subsidier av fossile brennstoff
- "Klimavaske" norsk bistand og redusere bistand som vil føre til betydelige CO₂-utslipp.
- I større grad støtte utviklingen av klimateknologi, slik at norsk næringsliv kan bygge grønn konkurransekraft.
- Støtte forskning av thoriumressurser koblet til sjeldene jordartmineraler.

Telemark Høyre

45. Statlig klimafond

Høyre vil etablere et statlig klimafond øremerket til de kommunene som klarer å redusere CO₂-utslippene i forhold til dagens nivå. Klimareduksjonsinntekten defineres av staten, med utgangspunkt i beregninger for hva det ellers vil koste å rense utslipp i Norge, som den såkalte marginale rensekostnaden. Hvert år fra 2020 får kommunene en ekstra inntekt fra Klimafondet, målt etter hvor mange hundretusen kilo CO₂ de kan dokumentere å ha spart.

Over 40 prosent av de samlede norske klimagassutslippene kan regnes som lokale klimagassutslipp.

Kommunene bør bli effektive partnere i omleggingen til et lavkarbonsamfunn. Ved å gi karboninntekter til kommunene som kan dokumentere lavere klimagassutslipp enn referansebanen. Vil det kan både gi en kostnadseffektiv gjennomføring av klimaforliket, og et kraftig incentiv til mer bærekraftige kommunestørrelser.

Aust-Agder Høyre

46. Høyre vil forsterke klimainnsatsen

Høyres Landsmøte er glade for at Høyre-Fremskrittspartiregjeringen har inntatt en offensiv og aktiv rolle i arbeidet for å redusere klimagassutslippene både nasjonalt og internasjonalt, og på den måten vil bidra til å sikre at verden når målet om å redusere økningen av den globale temperaturen til to grader.

Klimaet er i endring som følge av menneskeskapt utslipp, og klimaendringene er verdenssamfunnets største utfordring de neste tiårene. Høyre vil at Norge skal ta ansvar for kommende generasjoners livsgrunnlag ved å bidra til internasjonalt forpliktende utslippsavtaler og ved å investere i forskning og utvikling av ny teknologi som kan bidra til å realisere et lavutslippssamfunn.

Høyre mener klimautfordringene må møtes gjennom både nasjonale og internasjonale tiltak. Norges utslipp er små i internasjonal målestokk, men dersom Norge skal kunne ha en pådriverrolle internasjonalt må vi også vise at vi er villige til å gjennomføre nasjonale tiltak. Samtidig er det gjennom vår innsats for internasjonale avtaler og tiltak vi kan gjøre en innsats som virkelig får redusert klimagassutslippene. Derfor må vi som nasjon allerede i dag bidra til tiltak som reduserer store utslipp, og være en pådriver for internasjonale avtaler som forplikter hele det internasjonale samfunnet om å redusere utslippene.

Høyres Landsmøte ber regjeringen innta en aktiv pådriverrolle i internasjonale klimaforhandlinger. Blant annet må tiltak som CO₂-fangst og lagring, et fungerende system for kvotehandling, miljøvennlige rammer for internasjonal handel og styrking av utbygging av fornybar energi være blant tiltakene Norge arbeider for.

Høyre ber regjeringen gjennomføre følgende tiltak for å redusere norske klimagassutslipp:

- **Mer gods på bane og båt**
Godstransporten står for en betydelig del av utslippene fra norsk transportsektor. Gjennom å øke andelen av varer som transporteres på bane og båt fremfor lastebil vil utslippene reduseres. Høyre hilser derfor velkommen regjeringens satsing på godstransport på bane. I tillegg ber Høyre regjeringen satse tilsvarende på styrking av havneutbygging, og bidrag til forskning på hvordan nye varegrupper – som oppdrettsfisk – kan transporteres på båt i stedet for på lastebil.
- **Bymiljøpakker**
Høyre støtter regjeringens varslede forpliktende finansiering av viktige kollektivtransportløsninger i de største byene gjennom å gi statlige investeringstilskudd som dekker 50 pst av kostnadene. Høyre mener det bør gjennomføres bymiljøpakker som både reduserer utfordringene med fremkommelighet, trafiksikkerhet og klimagassutslipp fra transportsektoren i storbyene.
- **Utfase oljefyring**
Oljefyring i norske bygg utgjør fremdeles en betydelig forurensing. Høyre ønsker å fase ut all oljefyring i norske bygg innen 2030, og å fase ut all bruk av fyringsolje i offentlige bygg innen 2021.
- **Styrke skognæringen**
En fornuftig forvaltning av norske skogressurser bidrar til å binde CO₂. Høyre ønsker derfor å legge til rette for en god og fornuftig forvaltning av skogen sammen med skogeierne og næringen.
- **Fjerne forurensende subsidier**
Staten støtter ulike typer virksomhet gjennom tilskudd og avgiftsfritak. Mange av disse tiltakene er nødvendige, men Høyre vil ha en gjennomgang av alle norske subsidier med tanke på å fjerne eller endre tilskudd som bidrar til klimautslipp.

- **Redusert energibruk i offentlig sektor**
Offentlig virksomhet bruker samlet sett betydelige mengder energi, både til oppvarming av bygg, transport og forbruk av varer og tjenester. Høyre ber regjeringen gjennomføre en kartlegging av offentlig sektors totale klimagassutslipp, og å gå i dialog med KS om hvordan kommunesektoren kan bidra til å redusere disse.
- **Redusere avfallsmengder**
Avfallsproduksjonen øker år for år. Gjennom økt bevissthet i alle ledd, produsenter, forhandlere og forbrukere, kan mengdene avfall reduseres betydelig.
- **Miljøvennlig håndtering av avfall**
Resirkulering av avfall medfører redusert miljøbelastning til produksjon av nye varer. Energigjenvinning medfører at avfall som ikke kan resirkuleres benyttes til å erstatte eksempelvis fossile energikilder til oppvarming. Høyre ber regjeringen gjennomgå rammevilkårene for resirkulering og energigjenvinning med sikte på å sikre mest mulig miljøvennlig håndtering av alt norsk avfall.
- **Styrke forskningen**
Regjeringen har allerede styrket norsk forskningsinnsats. Høyres Landsmøte har forventninger til at dette skal fortsette resten av stortingsperioden. Landsmøtet ber spesielt om at forskningen på klimaområdet styrkes, både gjennom å investere i infrastruktur for forskning og tilskudd til forskning både i offentlige institusjoner og hos private aktører.
- **Klimahensyn ved offentlige innkjøp**
Det offentlige kjøper varer og tjenester for betydelige milliardbeløp årlig. Høyre ønsker å sikre at klimahensyn blir en del av vurderingen når det offentlige foretar innkjøp.
- **Elektrifisere sokkelen**
Høyre står fast på at oljefelt bør elektrifiseres der det er klimamessig og økonomisk forsvarlig.
- **Reduserte utslipp fra sjøfarten**
Overgang av godstransport fra vei til sjø vil i seg selv redusere klimagassutslippene og redusere ulykkesrisikoen på norske veier. I tillegg ønsker Høyre å redusere utslippene fra kystnær sjøfart, blant annet gjennom overgang til naturgass som drivstoff og forsøk med elektrisk drift av ferger. Landsmøtet ber regjeringen vurdere å innføre forsøksordninger for å få startet dette arbeidet.

Sør-Trøndelag Høyre

Transport og kommunikasjon

47. Nye løsninger må gi mer vei og bane

Alle er avhengig av godt utbygd infrastruktur. De som pendler til jobb til fots, på sykkel, med buss, bane eller med bil kjenner dette på kroppen hver dag. Gode knutepunkt for de reisende der innfartsparkering, overgang mellom ulike kollektivtilbud, sykkel og gange trenger bedre incentiver for å utvikles på en god og fremtidsrettet måte. Nye teknologiske løsninger må tas i bruk for å oppnå dette.

Bedriftene som skal frakte varer innenlands og utenlands, med tog eller lastebil er avhengig av forutsigbarhet og fremkommelighet. Gode transportsystemer og effektiv og pålitelig kommunikasjon er avgjørende for vår konkurransekraft. Transportsektoren står for en stor andel av utslippene av klimagasser. For å nå målene i Klimaforliket, må myndighetene legge til rette for økt satsing på miljøvennlig reiseatferd. Det betyr en offensiv satsing på økt kollektivbruk, mer gods over på bane og kjørl, nye og mer miljøvennlige kjøretøy og drivstofftyper.

Planleggingstiden er alt for lang

Planlegging og utbygging av vei og bane har i mange år vært stykkevis og delt. Det gjør at det tar lang tid fra planleggingen starter til prosjektene står ferdig. Alt for lenge har det faktisk vært slik at enkelte prosjekt har gått ut på dato før de var ferdig planlagt. Prosjekter må planlegges mer helhetlig der investering, drift og vedlikehold blir sett i sammenheng. Staten må samordne og koordinere sine innspill til reguleringsplanene slik at ikke staten blir den største bremseklossen i veiutbyggingen. Statlig plan kan være et godt virkemiddel, særlig i utbyggingen av lengre strekninger som omfatter flere kommuner og involverer mange statlige organer.

Høyre vil bygge hele landet

Vi bor i et langstrakt land der utfordringene er forskjellige. I storbyområdene er det forventet en betydelig befolkningsvekst. En bærekraftig utbygging må innebære en betydelig satsing på sykkel, kollektiv og bane, i tillegg til veiutbygging. En styrking av bymiljøavtalene er et viktig bidrag for å løse lokale trafikale utfordringer knyttet til byområdene. De nasjonale mål om reduksjon i utslipp og økt antall kollektivreisende er det full enighet om. Det bør da være opplagt at man lokalt må få frihet til å velge innfallsvinkel og tiltak for å oppnå dette målet.

I andre deler av landet er utfordringen å bygge ut gode stamveier som knytter sammen bo- og arbeidsmarkedene og reduserer reisetiden. De små og mellomstore byene i Norge er avgjørende for utviklingen av sterke regionsentre i hele landet, og må også ivaretas i en helhetlig bypolitikk. En motorveistrategi er viktig for å bygge ut gode og trafikksikre veier mellom regionene og landsdelene.

Årlig budsjettering og mangel på forutsigbarhet og helhetstenking har gjort at vei og bane har blitt bygd ut i små parseller. Høyre må endre denne praksisen. Vi vil se lengre strekninger i sammenheng og sørge for at de blir utbygd etter en helhetlig plan med en forutsigbar finansiering. Samtidig er det behov for en sterkere satsing enn vi har sett i tidligere år.

Selskapsorganisering er et av flere verktøy for å nå denne målsetningen. Et utbyggingsselskap for vei må sikres tilstrekkelige virkemidler og finansiering til å kunne bygge ut helhetlig og forutsigbart. I tillegg er bruk av OPS og lignende organiseringsformer viktige virkemiddel for å bygge vei og bane raskere.

Høyre vil bidra til at mer gods blir transportert med jernbane. Derfor blir det gjennomført flere reformer for å nå dette målet. En økt satsing på vedlikehold og utvikling av jernbanen skal gi større forutsigbarhet og regularitet. Dette er avgjørende for at transportørene i større grad skal frakte varer med tog enn med bil. I tillegg er det viktig å utvikle godsknutepunkt som sørger for effektiv varehåndtering.

For mange mister fortsatt livet eller blir hardt skadet i trafikken. Stortinget bør i større grad forplikte seg til trafiksikkerhetsarbeidet, og behandle en egen trafiksikkerhetsplan i Stortinget. Det vil bidra til enda bedre koordinering av tiltak på tvers av fagfelt for å få ned antall ulykker, og øke oppmerksomheten dette viktige feltet får. Vi har ingen å miste.

Høyre vil:

- Bygge vei og bane raskere og mer helhetlig ved å ta i bruk nye løsninger for finansiering og utbygging. Regjeringen må overoppfylle nasjonal transportplan.
- At regjeringen snarest legger frem vei- og baneprosjekter som kan bygges ut ved bruk av OPS.
- Etablere et eller flere veiselskap som skal ha ansvaret for planlegging og gjennomføring av viktige stamveistrekninger i Norge. Selskapet må gis økonomisk handlingsrom til å sette i gang større veiprosjekter.
- Organisere jernbanesektoren basert på en selskapsmodell, og ta i bruk konkurranseutsetting der det er hensiktsmessig.
- Vurdere egne utbyggingsselskaper for jernbanestrekninger for å sikre forutsigbar fremdrift.
- Bruke statlig plan der det er hensiktsmessig og nødvendig.
- Etablere gode bymiljøavtaler for å oppnå en ønsket utvikling av kollektivløsninger i storbyene. Innfartsparkering gjøres til en del av bymiljøavtalene.
- Etablere støtteordninger for nye drivstofftyper og miljøvennlige kjøretøy.
- Utarbeide en egen sykkelstrategi.
- Bedre koordinering og styrke innsatsen på trafiksikkerhetsfeltet gjennom en egen trafiksikkerhetsplan.
- Øke utbyggingen av veier med midtdeler.
- Etablere en motorveiplan for å knytte sammen landsdelene.
- Ha en offensiv satsing på forskning og utvikling av ny teknologi innen automatisering, billettering og andre intelligente trafikksystemer (ITS)

Møre og Romsdal, Hordaland, Akershus, Telemark, Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Nordland, Rogaland, Vest-Agder, Aust-Agder, Østfold, Buskerud, Hedmark, Oslo, Vestfold og Troms Høyre

48. Raskere og mer effektiv Intercity-utbygging!

En effektiv jernbane bidrar til mer miljøvennlig transport, tryggere veier og øker næringslivets konkurranseevne i landets tettest befolkede område.

Regjeringen har slått fast at den vil planlegge for full utbygging av InterCity (IC-strekningene Skien-Oslo, Lillehammer-Oslo, Halden-Oslo og Ringeriksbanen) i Østlandsområdet og ny jernbanetunnel under Oslo.

På noen delstrekninger er planleggingen og byggingen igangsatt etter tidligere vedtak. Jernbaneverket har nå varslet at planleggingen av de resterende strekningene som er omfattet av konseptvalgutredningene kan være ferdig i 2016. I Nasjonal transportplan forutsettes byggestart i 2018. Høyres Landsmøte krever at nødvendige ressurser stilles til disposisjon, slik at oppstarten av anleggsarbeidene kan starte fortløpende når planleggingen er ferdig og slik at det ikke blir unødvendige stopp i arbeidet.

IC-strekningene bør bygges som sammenhengende prosjekter der finansieringen ikke står i veien for optimal fremdrift i prosjektet. Det bør vurderes å etablere et eget utbyggingsselskap for IC-prosjektene for å sikre dette.

Akershus, Hedmark, Oslo, Vestfold og Østfold Høyre

49. Øke satsningen på utbygging av infrastruktur i Norge

Landsmøtet i Høyre ber regjeringen øke satsningen på utbyggingen av infrastruktur i Norge ved å utnytte hele det vedtatte handlingsrommet i avkastningen på oljefondet på 4 %. Dagens økonomiske modeller som legges til grunn for nytteverdien av infrastruktur, fanger ikke opp den samlede effekten av regional verdiskaping som følge av sammengende utbygging av store samferdselsprosjekter.

Bygg- og anleggsnæringen har det siste året i flere deler av landet signalisert bekymring for ordretilgangen framover, og bare på Agder var det i vinter nesten 1000 personer permittert i denne sektoren. Dette kommer oppå en betydelig reduksjon hos flere større entreprenørselskaper de siste årene.

Landsmøtet mener derfor at vi må utnytte kapasiteten i disse næringene fullt ut, og synliggjøre den blåblå regjeringens ambisjoner og velgernes forventninger om å satse på infrastruktur i årene framover, slik at næringen kan tilpasse seg dette i stedet for å bygge seg ned.

Aust-Agder Høyre

50. Samferdsel – tilpasset fremtidens Norge

For å bygge fremtidens Norge, er det helt nødvendig at det bygges nye og effektive transportløsninger. Bygder, byer og regioner må knyttes sammen slik at det oppnås attraktivitet, bo – og etableringslyst.

Dagens vei og jernbanestandard er ikke tilpasset trafikken. Gjennom flere år er samferdsel blitt underprioritert, og ligger langt under standardene ut fra trafikk tall. Det er riktig og viktig at regjeringen løfter samferdselsbudsjettene, organisere plan og- byggetid raskere.

På strekningen Steinkjer – Trondheim, bor det 270 000 mennesker. Det forventes en befolkningsvekst på 27 % frem mot år 2030. Det må settes inn nye investeringstiltak for å takle trafikkutfordringene, og knytte sammen bo og arbeidsregioner.

I Midt-Norge vil prosjektene elektrifisering av Trønderbanen og Meråkerbanen og utbedring av E6 gjennom fylkene danne grunnlaget for vekst og utvikling.

Med en elektrifisering av Trønderbanen, vil det åpne for moderne og effektive transportløsninger mellom Steinkjer og Trondheim. Trønderbanen har siden starten i 1993, vært en suksess, og hadde i 2013 1.2 mill reisende. Med en forlengelse til Melhus, elektrifisering og ny pendel Stjørdal-Melhus og dobbeltspor, vil reisetiden Steinkjer – Trondheim bli redusert fra 2 time og 4 minutter til 1 time og 36 minutter. Antall reisende vil kunne femdobles- til 5,3 millioner! Dette er Midt-Norges InterCity og vil møte fremtidens behov.

Meråkerbanen møter Mittbanan på Storlien i Sverige. Med en oppgradering og elektrifisering av Meråkerbanen, har banen et godsgrunnlag til å spille en viktig rolle i det Nordisk og Østeuropeisk transportsystem. Det vil være et viktig tiltak i Midt-Norden for å effektivisere logistikk, og få veitransport over på bane og sjø. Meråkerbanen fungerer også som jernbaneløsning for Ofotbanen, Dovrebanen, Rørosbanen og Nordlandsbanen om disse blir stengt av ulike grunner.

Et logistikk knutepunkt for Trondheimsregionen er viktig for en effektiv håndtering av godsstrømmer både på veg, sjø, bane og fly. Den bør ha en rolle som knutepunkt i internasjonal handel, og dess større regional betydning vil lokaliseringen ha. Å se denne lokaliseringen sammen med Meråkerbanen, Trønderbanen og

Nordlandsbanen, Trondheim Lufthavn Værnes, E6, E14 og tilgang til havn og sjøtransporter, vil åpne for moderne, effektive og fremtidsrettede løsninger.

E6 gjennom Nord-Trøndelag må utbedres. Dagens standard og trafikkmengde tilfredsstillende ikke fremtidens behov. Det er bra at planlegging nå skjer igjennom «Moderniseringskonseptet»: en felles utbygging av vei og bane på strekningen Trondheim – Steinkjer med fire-felts veg på strekningen Trondheim-Stjørdal, og to/tre-felts veg med midtrekkverk på strekningen Stjørdal – Steinkjer.

Høyre vil:

- At Trønderbanen og Meråkerbanen elektrifiseres
- At elektrifisering av banene fremskyndes
- At et logistikk knutepunkt ses sammen med fremtidens godsstrømmer og behov
- At NTP følges opp med bevilgninger og planprosessene fremskyndes for E6 gjennom Nord-Trøndelag
- E6 Stjørdal-Trondheim bygges som 4-felts vei i sammenheng med utbedring av tunellene

Nord-Trøndelag Høyre

51. Oslofjord-forbindelse med jernbaneløsning

Oslofjorden er en barriere.

I 2007 ble det fremmet to ulike representantforslag i Stortinget. Perspektivet var et fergeavløsningsprosjekt, en fast forbindelse mellom hovedferdselsårene E18 og E6. Initiativene førte senere samme år til at det ble bestemt å iverksette en konseptvalgutredning (KVU) for en mulig ny fast forbindelse over Oslofjorden.

En fast forbindelse kan gi nødvendig regionsforstørrelse og ny vekst i de folkerike områdene på hver side av Oslofjorden. Et felles bo- og arbeidsmarked kan bidra til å avlaste stor-Oslos vekstutfordringer.

En fastforbindelse kan knytte de tre flyplassene på Østlandet, Gardermoen, Torp og Rygge sammen og vil kunne avlaste Oslo i forhold til godstransport. En godstransport som har mottaksadresse på vestsiden av Oslofjorden, på Sørlandet, på Sør-Vestlandet og på Vestlandet.

Gjennom Østfold er både jernbanen og E-6 i ferd med å lammes av blant annet denne transporten. Godstransporten over fergesambandet mellom Moss og Horten har passert den mengden som lå til grunn da Sverige og Danmark besluttet å bygge Øresundsforbindelsen.

Høyre mener at en ny tverrforbindelse som inkluderer en jernbaneløsning er nødvendig. Dette er en fremtidsrettet løsning som har nasjonal dimensjon. Høyre vil at alternativet sør for Horten/Moss utredes grundig. Høyre mener det ikke er fremtidsrettet å bygge en fastforbindelse uten at jernbane tas med i løsningen.

Høyre vil:

- at også alternativet sør for Horten/Moss utredes når konseptutvalgsundersøkelsen nå nærmer seg en konklusjon på ny Oslofjord-forbindelse.
- at jernbane er med i utredningene av alle alternativene.

Vestfold Høyre

52. Samferdsleløft

Norge treng eit samferdsleløft med betydeleg fleire, betre og tryggare vegar. God infrastruktur med effektive samferdsleløysingar er ein grunnpilar i eit moderne samfunn og det beste verkemiddelet for næringsutvikling, konkurransekraft og større og meir attraktive bu- og arbeidsområde. Høyre sin transportplan og regjeringsplattforma legg grunnlaget for ein samferdsleoffensiv med det vegløftet me treng og som må koma raskt.

Høyre meiner at det no ligg til rette for å realisera fleire vegprosjekt, raskare og meir kostnadseffektivt enn før. Me har god grunn til å vera utolmodige med tanke på gjennomføring av konkrete prosjekt.

Det er flott at Regjeringa vil redusera/halvere både planleggings- og gjennomføringstida. Det er viktig å byggja opp det nye infrastrukturfondet raskt slik at det får ein forvaltningskapital som er stor nok til å vera den primære finansieringskjelda for komande utbyggingar. Ein må og få plass eit vedlikehaldsfond som kan dekkja det store etterslepet, særleg på fylkesvegane. Etterslep på tunnelvedlikehaldet ei verkeleg stor utfordring. Ei utfordring som vert endå større når fylkeskommunane som vegeigar må byggja ut naudnett i tunnelane, utan at det vert gjeve statleg økonomisk drahjelp.

Høyre meiner at det hastar med å få etablert eit eller fleire nye vegselskap med oppgåve å planleggja og gjennomføra nasjonale samferdsleprosjekt raskt og i heilskap. Offentleg privat samarbeid (OPS) er tenleg verkemiddel i store prosjekt.

Nasjonale og viktige regionale samferdsleprosjekt som vil gje auka verdiskaping og konkurransekraft, kan til dømes være:

Ferjefri E39, E 16, Vikafjellsvegen, og Rv 15 Strynefjellet som nasjonale stamvegprosjekt.
Kystvegen, Førdepakken som viktige regionale prosjekt.

Stad skipstunnel, er eit spesielt nasjonalt samferdselsprosjekt som må realiserast snarast for å effektivisere og tryggje passasjertransport og fiskeriinteresser langs kysten av vestlandet.

Ferjeavløysingsmidlar, viktig for å effektivisere og realisere og omsetje kostbare ferjer til fast vegsamband der det er mogeleg.

Tryggare vegar

Rassikring og naudnett; dette er tiltak som må tilførast midlar og som i dag er ei sterk belastning for trafikkantar på vegane våre rundt om i landet.

Sogn og Fjordane Høyre

53. Næringslivsvekst krev infrastruktur

Telemark er et av Norges mest tradisjonsrike industrifylker. Den etablerte infrastruktur og industrielle kompetanse har gitt et godt grunnlag for å videreutvikle en industri i verdensklasse. Telemarks industrielle kompetanse nyttes i stor grad over hele landet, ikke minst i energinæringen. Gjennom kunnskapsintensiv produkt- og driftsutvikling har Telemarksindustrien økt sin verdiskaping og konkurranseevne. Bare i prosessindustrien i Grenland er det investert over 20 mrd kr de siste 10 år og nye storinvesteringer

planlegges av industriens internasjonale eierskap.

Skal slike investeringer sikres må også den offentlige del av strukturen utvikles med forutsigbarhet og minst i samme takt som industrien. Det gjelder både infrastruktur for kompetanseutveksling og for varetransport med knutepunkter. Det vil være å spille på lag med næringspolitikken og optimere utviklingen.

E134 er godstransportkorridoren mellom øst og vest og med sine mange havnetilknytninger av stor viktighet for hele Sør-Norges næringsliv. Telemark Høyre ber om en helhetlig utviklingsplan og prosjektorganisering som sikrer E134 som sikrer vintersikker vei. Like viktig er det at vi nå oppfyller partiets gamle fanesak om firefelts E18 fra Oslo til Kristiansand. Mange strekninger er bygd, men det gjenstår viktige parseller i Telemark og Agder hvor det haster å skape forutsigbarhet for gjennomføring.

Havnen i Grenland er transportknutepunkt med Oslofjordens største godsomslag. Det er også en av få havner med full omlastingsmulighet mellom sjø, vei og bade på kaikant. Den store betydningen dette transportknutepunktet har for industrien og næringslivet på vestsiden av Oslofjordens gjør at en må innlemmes blant de utpekte havner med særlig statlig oppmerksomhet både som havn og i forhold til tilknyttet infrastruktur. KVVU arbeidet som nå startes for sammenkoblingen av Sørlandsbanen og Vestfoldbanen gjennom Grenland må gis høy prioritet.

Den store utvekslingen av kompetanse mellom næringsklynger i landet krever effektive kommunikasjon for personer. Notodden og øvre Telemark er i tillegg til Kongsberg-miljøet avhengig av flyplassen for videreutvikling av satsinger innen offshore, subsea og reiseliv. Det er nødvendig å likestille konkurransevilkår for både offentlige og private flyplasser. Telemark Høyre ber om at regjeringen yter driftsstøtte til Notodden flyplass og på den måten bidrar til næringsvekst i regionen.

Telemark Høyre

Skole, utdanning og forskning

54. Øk lærlingtilskuddet

Norge trenger fagfolk både nå og i fremtiden, og noen av de beste fagpersonene får vi ved å satse på våre egne ungdommer. Vi må derfor legge til rette for at arbeidslivet kan bli i stand til å ta inn flere lærlinger.

Mange bedrifter ønsker å ta inn lærlinger, men slik situasjonen er i dag vegrer bedriftene seg på grunn av kostnadene det medfører.

En kvalitativt god opplæring av lærlinger krever at bedriften setter av mye tid og ressurser til opplæring og kursing. Dette koster!

Regjeringen er i gang med et løft for yrkesfagene, noe som er svært gledelig. Allerede i regjeringens prioriteringer for statsbudsjettet for 2014 ble yrkesfagløftet igangsatt med økt lærlingtilskudd, stimuleringsstilskudd til nye lærebedrifter og ekstra tilskudd til bedrifter som tar inn lærlinger med særskilte behov. I tillegg styrkes ordningen med yrkesretting av fellesfagene. Dette er imidlertid ikke nok. Lærlingtilskudd for lærlinger med ungdomsrett bør derfor være i størrelsesorden tilsvarende hva en skoleplass koster. Dersom Staten ikke kommer bedriftene i møte med tilstrekkelige økonomiske incentiver,

så er det stor mulighet for at mange bedrifter i enda større utstrekning i stedet for å ta inn lærlinger velger å ansette utenlandsk arbeidskraft.

Å satse på våre egne ungdommer er en fornuftig investering for fremtiden!

Østfold Høyre

55. Praksisrettet utdanning gir bedre mestring og mindre frafall

Høyre ønsker at elever og lærlinger/lærekandidater skal lykkes med den videregående opplæringen. For å få dette til, må det stilles krav, samtidig som at eleven utfordres både faglig, personlig og sosialt.

Mestring gir arbeidsglede, stolthet og øker sannsynligheten for at elever og lærlinger/lærekandidater fullfører opplæringen.

Høyre ønsker derfor et mer fleksibelt opplæringsløp, der praksisrettende tiltak skal prioriteres.

Høyre vil at:

- For å fange opp de som dropper ut av videregående, skal fylker gis anledning til direkte samarbeid mellom videregående skole og attføringsbedriftene. Det skal etableres tett samarbeid mellom skolene, vekst- og attføringsbedrifter, næringslivet og NAV.
- Ordning med praksisbrev bør bli et nasjonalt tilbud (praktisk orientert opplæringsløp over to år.). Statusen til praksisbrevet er lavere enn for fag- eller svennebrev, men gir likevel etterspurt kompetanse. I opplegget ligger det også en mulighet til å fortsette som lærling med sikte på Svennebrev.
- Det skal satses på praksis nær opplæring. Dette skal være et opplæringstilbud der størst mulig del av opplæringen foregår gjennom praktisk arbeid i bedrift. Opplæringen starter med en felles samling hvor deltakerne arbeider med avklaring av egne egenskaper, evner og interesser. I denne delen av opplæringen skal deltakerne få karriereveiledning og hjelp til å lage individuelle kompetanseplaner ut fra valgt sluttkompetanse. Videre opplæring vil skje gjennom samhandling mellom skole og bedrift basert på deltakerens individuelle kompetanseplan. Sluttkompetanse kan være kompetansebevis (grunnkompetanse) eller fullt fag-/svennebrev.
- Utvide vekslingsmodellen til å gjelde flere videregående skoler etter modell fra Hordaland. Utdanningsløpet veksler her mellom to år på skole og to år i lære. Elevene garanteres lærekontrakt og lønn i læretiden.
- Produksjonsskole, skal gjøres bedre kjent. Formålet med tiltaket er å sørge for at ungdom som har droppet ut av skolen, returnerer til videregående opplæring for å fullføre opplæringsløpet. Produksjonsskolen skal ha som mål å styrke elevenes valg i videregående opplæring, styrke sosial kompetanse, øke mestringsevnen og sette ungdommene bedre i stand til å vende tilbake og fullføre et ordinært opplæringsløp.
- Fylkene skal samarbeide bedre med kommunene slik at elever i faresonen blir identifisert. Gjennom veiledning av elevene, må tilbud og muligheter i det fleksible løpet gjøres kjent, slik at elevene ved overgang til videregående skole får mulighet til å gjøre gode valg.

Hordaland Høyre

56. Eksamen før russetiden – i 2015!

I dag avlegges skriftlige eksamener på videregående skole i slutten av mai, bare noen dager etter at avgangselevne har avsluttet sin russefeiring. Høyre anser det som negativt at russefeiringen påvirker elevenes avgangskarakterer.

Russefeiringen er – enten man liker det eller ikke – kommet for å bli. Selv om hver enkelt elev har ansvar for å møte opp, avlegge eksamen og fullføre skolegangen, er det uklokt å videreføre dagens ordning. Det er ikke unaturlig at avslutningen på 13 års skolegang feires. Praksisen med feiring av russetid før eksamen bør endres.

Høyre vil:

- arbeide for at russetiden nasjonalt flyttes i 2015, for å unngå at russetreff legges innenfor eksamenstiden i prøveordningen.

Vestfold Høyre

57. Rett valg i videregående opplæring – nøkkelen til kompetansesamfunnet

Fremtidens kompetansesamfunn krever at resultatene til de som gjennomfører studiespesialiserende utdanningsprogram blir så gode at de er konkurransedyktige i det internasjonale studie- og arbeidsmarkedet. Offentlig tjenesteyting og konkurranseutsatt privat næringsliv vil kreve flere med yrkesfaglig kompetanse og gode kvalifikasjoner. Resultatene må bedres betraktelig og gjennomføringsprosenten må opp.

Den kompetente og motiverte læreren er den viktigste faktoren for elevenes læringsprosesser og læringsresultater, derfor skal etter- og videreutdanning av lærere prioriteres. Gode lærere er avhengige av en profesjonell, synlig og tydelig skoleledelse. Skolelederen har den viktigste men også den mest utfordrende jobben i norsk skole. Skolelederen er krumtappen i arbeidet med å bygge den gode skolen og for å sikre at all aktivitet er fundert på en solid felles plattform, med gode strategier for langsiktighet og kvalitet. Skoleleder må også være navet som all innsats dreier rundt i arbeidet med krenkende atferd og mobbing i skolen. Høyre vil at alle skoleledere skal ha relevant lederutdanning.

En profesjonell rådgivningstjeneste med tidlig oppfølging og motiverte rådgivere som til enhver tid er oppdatert på samfunnets og næringslivets behov for kompetanse, er svært viktig for elevenes valg. Å gjøre rett valg kan være krevende, men er særdeles viktig for den enkelte elevs motivasjon til å fullføre videregående opplæring og å oppnå best mulig resultat. Høyre vil at alle rådgivere skal ha løpende etter- og videreutdanning og systematisk samarbeid med næringsliv og kommuner.

Det å sørge for at alle elever møter en kombinasjon av profesjonell rådgivning og oppfølging – både gjennom utdannings-, helse- og sosialpedagogisk rådgiver – allerede tidlig på grunnskolenivå, er i tillegg til kompetente lærere og tydelig skoleledelse den beste investeringen vi kan gjøre og det som vil bidra mest til økt gjennomføringsevne i videregående opplæring.

Høyre vil i større grad enn i dag påvirke elevenes linjevalg ved å dimensjonere linjetilbudet i samsvar med samfunnets og næringslivets behov. Dette vil øke sannsynligheten for at elevene får innpass i arbeidslivet innen sitt fagfelt og det vil sikre at vi ikke sluser elevene inn i et løp de ikke kommer ut av; at vi ikke utdanner ungdommer til ledighet.

Høyre setter valgfrihet og handlefrihet som et viktig premiss for en god skole. Det forutsetter informasjon og

kunnskap om konsekvenser av valg. Høyre legger stor vekt på å gi alle elever gode og likeverdige muligheter til kunnskap og utdanning. Vi stoler på at elever i samråd med foreldre og kompetente rådgivere gjør riktige og gode valg, men det forutsetter at den videregående skolen er organisert på en fremtidsrettet måte.

Høyre vil:

- at alle skolesteder skal ha egen rektor
- gjennom god rådgivning, informasjon og godt samarbeid med næringslivet bidra til at flere elever velger å fullføre fag-/svennebrev fremfor å søke påbygging til generell studiekompetanse etter Vg2 yrkesfag
- utvide TAF-modellen til også å gjelde helse- og omsorgsfag
- øke bruken av vekslingsmodellen der eleven veksler mellom opplæring i skole og ute i bedrift gjennom hele skoleløpet
- trekke næringslivet inn i skolen og skolen inn i næringslivet gjennom økt bruk av lektor 2-ordningen og prosjektbasert undervisning for å oppnå gjensidig kompetanseheving og til enhver tid oppdatert undervisning
- tilby 4-årig yrkesutdanning ute i bedrift i samarbeid med lokalt næringsliv
- dimensjonere linjetilbudet etter samfunnets- og næringslivets behov
- prioritere utvidet helse og sosialpedagogisk tjeneste på grunnskolen
- jobbe for individuell tilpasset opplæring i videregående skole for å sikre at alle får utnyttet sine evner og kompetanse ut i arbeidslivet
- at de karakterene som er relevante for yrket der du søker opplæring/arbeidsplass vektlegges mer enn karaktersnitt. For å sikre at folk med spesiell kompetanse innen et område ikke mister potensielle stillinger de er kvalifisert til på grunnlag av svakheter på mindre relevante områder
- vurdere utdanningskrav ved tilsetting av rådgivere

Oppland Høyre

58. EU i skolen

Norge er 75 % integrert i EU, og befolkningen i Norge påvirkes hver dag av det EU med sine 28 medlemsland bestemmer. Europautredningen fra 2012 fastslår at kunnskapen om EU er lav i den norske befolkningen. Samtidig slår Utenriksdepartementet fast at det generelle bildet er at Norges avtaler med EU i svært liten grad dekkes av skolen. I den grad Europa og Norges forhold til EU behandles, er det meste konsentrert om folkeavstemningene om norsk medlemskap.

EØS-avtalen gjør at nordmenn hver dag omgir seg med tjenester og produkter der EU har bestemt lovverket. Disse reglene påvirker alt fra jobb og utdanning til reise og mat. Norge har 74 ulike avtaler med EU, og disse avtalene har totalt sett endret 1/3 av Norges lover. Derfor mener Høyre det er viktig at ungdom får tilstrekkelig med informasjon og kunnskap om hva EØS-avtalen innebærer og hvordan EU påvirker hverdagen deres.

Mer kunnskap om EU vil samtidig gjøre det enklere å angi et standpunkt i samfunnsdebatten, som i dag er preget av myter og lite kunnskap. Høyre/Frp-regjeringen har en minister som har ansvaret for Norges samarbeid med EU, og et økt samarbeid krever mer kunnskap blant befolkningen. Høyre mener derfor at EU i større grad skal forankres i læringsplan og læringsmål allerede fra barneskolen. Samtidig er det viktig at lærebøkene oppdateres og inneholder mer fakta om EU og Norges avtaler med EU.

Høyre mener:

- At EU/EØS i større grad skal forankres i læringsplan og læringsmål fra grunnskolen av.
- At lærebøkene i samfunnsfag skal oppdateres og inneholde mer fakta om EU og Norges avtaler med EU.

Nord-Trøndelag Høyre

59. Yrkesfagløft

Altfor få av ungdommene i Norge velger en yrkesfaglig utdanning når de skal velge program på den videregående skolen. Årsaken synes å være den faglige statusen den yrkesfaglige utdanning har, vanskeligheter med å få læreplass etter to år med teori, samt at en del velger bort yrkesfag etter to år for å bli russ. Det er derfor viktig at veiledere og lærere på ungdomsskolen blir enda flinkere til å veilede ungdommene i overgangen til den videregående skolen. Norge har og vil ha et stort behov dyktige medarbeidere med fag og yrkesutdanning i de kommende åra. Signalene fra den politiske plattformen til regjeringen er at de ser behovet for å heve statusen til yrkesfagene og bekjempe et høyt frafall. Det trengs flere lærlingplasser og flere tilpassede utdanningsløp.

Ungdomskullene som skal inn i den videregående skolen øker hvert år, men antallet elever som søker seg til yrkesfag har vært stabilt eller fallende gjennom mange år. Utfordringen er å få snudd denne trenden. Dette er ikke en utvikling fylkeskommunene alene kan få gjort så mye med, alle gode krefter trengs for å få dette til. Regjeringen har ambisjon om å få til et yrkesfagløft, dette bør også være Høyres ambisjon. Det bør utprøves flere tiltak for å løfte den yrkesfaglige utdanningen. I tillegg registrerer vi at altfor mange ikke fullfører og består en utdanning, dette gjelder spesielt innenfor enkelte yrkesfag. Vårt mål er å få enda flere til å fullføre og bestå videregående innen et yrkesfaglig program.

Det er flere grep som bør gjennomføres for å styrke og å sikre at den yrkesfaglige utdanningen kan gjøres mer attraktiv. Regjeringen har i sin plattform en del tiltak, men vi mener at det må tas flere grep. Opplæringsloven § 3-1 som sier at søkere har rett til videregående opplæring i en sammenhengende periode på fem år innen utgangen av det året vedkommende fyller 24 år. Denne begrensningen kan med fordel oppheves, årsaken er at enkelte ungdommer tar hvileår og noen bestemmer seg senere i livet.

Høyre vil:

- Utvikle flere vekslingsmodeller innenfor flere utdanningsprogram
- Utvikle mer forpliktende måltall for offentlige virksomheter's inntak av lærlinger
- Gi elever mulighet til å ta fagbrev på engelsk
- Oppheve aldersgrensen for videregående opplæring
- Styrke rådgivningstjenesten på ungdomsskolen
- Styrke samarbeidet og dialogen mellom bedrifter og det offentlige
- Tydeliggjøre ansvaret for oppfølging av lærlingene
- Sikre elever lærlingplass når de starter på yrkesfag.

Akershus Høyre

60. Ny sjanse for ungdomsskoleelever!

Ved hvert opptak til videregående opplæring er det elever som ikke har gode nok karakterer for å komme inn på den linjen de søker. I stedet for å gå på studieprogrammet de får tilbud om, velger flere å søke på nytt året etter. Noen kommer heller ikke inn på linjen de søker da. Det er også flere som dropper ut av den videregående opplæringen, etter et mislykket forsøk på å komme inn på ønsket program. Denne problemstillingen gjelder særlig ungdomsskoleelever som søker seg til yrkesfag. Ungdommen som faller utenfor og havner varig i utenforskapet kalles marginalisert ungdom. I dag er om lag 8 % av all ungdom mellom 20-25 år i en marginaliseringsprosess og i ferd med å havne i utenforskapet for godt. (Vista Analyse rapport nr. 2010/07)

Beregninger som er gjort viser at marginalisert ungdom koster fellesskapet 15 milliarder kroner for hvert eneste årskull. Dessverre er tendensen negativ og andelen marginalisert ungdom ser ut til å øke.

Ved å la ungdomsskoleelever få muligheten til å forbedre karakterene sine, gis de samtidig muligheten til å kvalifisere seg for det studieprogrammet de ønsker å gå. Dermed forhindrer vi også at elever blir kasteballer mellom skolen, NAV og PP-tjenesten.

For Høyre er det viktig å gi alle mennesker muligheten til å bruke sine evner og anlegg til det beste for seg og samfunnet. Det er derfor urovekkende at så mange unge står i fare for å bli marginalisert. Vi vil ha et samfunn med muligheter for alle. Da er det viktig å sikre flest mulig utdanningen de har behov for.

Høyre har tillit til enkeltmennesket og mener alle fortjener en ny sjanse. Vi ønsker en eksamensordning for alle ungdomsskoleelever, hvor elevene får muligheten til å forbedre sine karakterer, på lik linje med elever i videregående opplæring. På denne måten kan vi minske frafallet i skolen og forhindre at flere lar være å ta utdanning. Norge trenger en stor og kompetent arbeidsstyrke også i framtiden.

Høyre vil at:

- Ungdomsskoleelever skal ha rett til å forbedre eksamens- og standpunkt karakterer for å komme inn på ønsket videregående opplæring.

Nordland Høyre

61. Kvalitetssikring av lærebøker

I dag er ikkje lærebøker fagleg kvalitetssikra av det offentlege, noko som fører til at det er utgjevarane og forfattarane som vurderer om lærebøkene dekkjer læremåla i læreplanane. Dette er med andre ord ei skjønnsvurdering gjort i kvart enkelt tilfelle utført av ulike personar, som igjen fører til at bøkene har ulik kvalitet. Dette meiner vi er svært uheldig.

Tidlegare var bøkene kvalitetssikra av ein komité nedsett av Kunnskapsdepartementet før dei vart utgjevne og kunne takast i bruk. Dette meiner vi sikra ei likare og betre utdanning for elevane fordi bøkene er meir direkte kopla til læreplanane. Det skal ikkje vere slik at elevane i Noreg skal vere avhengige av kvar enkelt forfattar og utgjevar sitt skjønn for å få seg ei god utdanning.

Elevar opplev ofte at bøkene ikkje held mål. Nokre gongar opplever faglærarar at dei ikkje kan bestille det beste læremateriellet. For av og til er det ikkje nokon av bøkene dei vurderer som bra nok. Dei må altså ta til

takke med å velje den som er minst dårleg.

Slik skal det ikkje vere i norsk skule. Vi treng ei kvalitetssikring av læremateriellet for å sikre at elevane våre får best mogeleg utdanning og såleis gjere dei best mogeleg rusta i den stadig meir internasjonale konkurransen. Vi har mange flinke lærarar som gjer sitt beste og dei fortener å ha læreverv som dei kan gjere seg nytte av. Dei skal kunne gjere ein betre jobb med gode læreverv, ikkje ein god jobb trass i dårlege læreverv.

Høyre meiner at:

- Alle lærebøker skal kvalitetssikrast av fagpersonell og Kunnskapsdepartementet før dei kan gjevast ut.

Sogn og Fjordane Høyre

Velferd

62. Bærekraft for fremtidens generasjoner

Et bærekraftig velferdssamfunn skapes ved at samfunnet endres slik at kommende generasjoner får et like godt utgangspunkt som generasjoner før. Fram til perspektivmeldingen har generasjoner før kunnet utvide velferdsstaten og overlevere et samfunn til neste generasjoner med en større grad av statlige støtteordninger. Perspektivmeldingen Stortinget la frem i 2013 slår fast at den norske oljeformuen alene ikke er stor nok til å håndtere fremtidens offentlige utgifter.

Det er bred enighet om at den norske velferdsmodellen må utvikles med nye løsninger for å være bærekraftig på sikt. Debattens kjerne er hvor store endringer som må gjøres og på hvilket tidspunkt. Høyre mener at føre-var prinsippet må legges til grunn i en tid der man har historisk godt handlingsrom og gode løsninger for fremtidens velferd.

Flere må jobbe mer

For å finansiere velferdsstaten i fremtiden er vi avhengige av at flere jobber både mer og lenger. Sysselsettingen blant ungdom, eldre og innvandrere er relativt lav i forhold til gjennomsnittet i befolkningen. Gjennomsnittlig arbeidstid blant norske arbeidstakere er blant de laveste i OECD. Ved å få flere ut i jobb kan vi både redusere de offentlige ytelse og øke inntektene.

Gjennomsnittlig arbeidstid blant norske arbeidstakere er blant de korteste i OECD. Siden 1970 har den falt med vel 20 %. I følge perspektivmeldingen vil offentlige budsjetter føres til balanse frem mot 2060 dersom gjennomsnittlig arbeidstid økes med 5 timer i uken.

Med en befolkning som bli stadig eldre vil norske pensjonsutbetalinger bli langt høyere i fremtiden enn veksten i oljeformuen. Et viktig tiltak for å sørge for at det oljekorrigerte underskuddet på statsbudsjettet reduseres vil være å kutte i pensjonsutgiftene samtidig som man incentiverer flere til å utsette pensjoneringsen. For Høyre vil det være viktig å legge om dagens system til et system som er mer fleksibelt, samtidig som vi møter utfordringene vi står overfor. Særordninger bør fjernes og incentiver bør oppmuntre til sparing og lengre arbeidsinnsats.

En god løsning vil være å heve pensjonsalderen til 70 år, og innføre fleksibelt uttak fra 65 år. Høyre at grunnbeløpet og tilleggspensjonen i alderspensjonen fra folketrygden må kuttes med 10 %.

Høyre mener at arbeidstakerne ikke bør intensiveres til å ta ut pensjonen sin tidligere, og vil derfor avskaffe AFP.

Høyre ønsker å avskaffe AFP vil det være nødvendig å åpne for gradering av offentlig tjenstepensjon på lik linje med privat tjenstepensjon for å sikre like pensjonsordninger.

Høyre vil:

- Øke normalarbeidsdagen med én time fra 7,5 til 8,5 timer.
- Øke aldersgrensene for pensjonering og særpensjon.
- Heve inntektsgrensen for lån- og stipend fra lånekassen for å oppfordre studenter til å jobbe mer.
- Kutte i alderspensjon fra folketrygden, både grunnbeløpet og tilleggspensjonen, med 10 %.
- Avskaffe avtalefestet pensjon (AFP).
- Åpne for gradering av offentlig tjenstepensjon på lik linje med privat tjenstepensjon.
- Oppjustere pensjonsalderen til 70 år og fleksibelt uttak til 65 år.
- Endre IPS ordningen ved å avskaffe skattefradraget av innskudd og la uttak ved pensjonsalder være skattefritt.

Lavere trygdeutgifter

Rundt 35% av midlene fra dagens statsbudsjett går til ulike typer stønader. For å sikre en bærekraftig velferdsstat er det nødvendig å redusere disse til et bærekraftig nivå. Dette må gjøres ved å se på korttidsfraværet, langtidsfraværet og hvordan vi hjelper flere tilbake til arbeidslivet.

Til tross for at Norge ligger i verdenstoppen på levealder og scorer godt på helseindikatorer, har vi et høyere nivå av uføre enn andre europeiske land med lik demografi og arbeidsledighet. Norge er også det landet i OECD med høyest offentlige utgifter til helserelaterte stønader som andel av BNP.

Norge har en uvanlig stor andel av befolkningen sykemeldte. OECD peker på høyt kompensasjonsgrad ved sykemeldingen som en av årsakene. For å redusere det korte sykefraværet og i større grad rettferdiggjøre sykelønnsordningen må også arbeidstaker tar en del av regningen ved fravær.

Sykelønnsordningen gir en høyere utbetaling og færre plikter sammenlignet med arbeidsledighetstrygden. Følgelig har mange arbeidsledige tatt ut sykemelding framfor å gå på arbeidsledighetstrygd. Ved å likestille utbetalingene fra arbeidsledighetstrygd og sykemelding, vil staten redusere sine utbetalinger, men viktigere vil samfunnet stilt overfor de reelle arbeidsledighetstallene kunne hjelpe flere ut i arbeid enn man gjør i dag.

Et av de viktigste tiltakene for å redusere trygdeutgiftene vil være å redusere langtidssykefraværet da dette ofte leder til at man blir varig ufør. Arbeidsgiver har per i dag ingen økonomiske insentiver for å få langtidssykemeldte ansatte tilbake i jobb da det offentlige, ikke arbeidsgiver, som dekker utbetalingene ved langtidssykemelding.

For å insentivere arbeidsgiver til å få den sykemeldte tilbake på jobb mener Høyre at arbeidsgiver må betale 10 % av langtidssykemeldingen. For at ikke dette skal gå utover bedriftens videre drift må dette bli kompensert gjennom tilsvarende kutt i andre skatter, eksempelvis arbeidsgiveravgift og selskapskatt.

Et annet tiltak som har vist seg svært effektivt i kampen mot uføre er muligheten til å ta ut gradert sykemelding. Ved gradert sykemelding kan den sykemeldte få muligheten til å jobbe litt og dermed utnytte sin restarbeidsevne. Dette gjør veien tilbake til arbeidslivet etter sykdom mye kortere da det reduserer terskelen for å begynne på jobb igjen. Dessverre er det for få fastleger som skriver ut gradert sykemelding i dag, derfor ønsker Høyre å pålegge dem å øke andelen.

Høyre vil:

- Innføre egenandel for arbeidstakere ved de tre første fraværsdagene, også kalt karensdager. Dette er med unntak av kronikere og foreldre hjemme med syke barn.
- Nedjustere utbetalingene fra sykelønnsordningene til arbeidsledighetstrygdens dekningsgrad.
- La bedriften betale 10 % av ansattes langtidssykefravær mot at de kompenseres tilsvarende gjennom skattelettelser.
- Innføre normerte sykemeldinger på de mest ordinære lidelser.
- Redusere fastlegenes sykemeldingsrett, fra 12 til 6 måneder. Videre utvidelse av sykemelding må foretas av spesialist eller annen enn pasientens fastlege.
- Pålegge fastleger å øke andelen som får gradert sykefravær.

Unge Høyres Landsforbund

Økonomi

63. Senk rentefradraget på boliglån

Dagens boligpolitikk er lite innovativ og usosial. Lav ligningsverdi og skattefradrag bidrar til at nordmenn heller investerer sparepengene sine i bolig enn i næringslivet. Samtidig må resten av skattene økes slik at de samlede skatteinntektene skal være store nok.

Å eie egen bolig er en del av den norske samfunnsmodellen og omtrent 80 prosent av befolkningen eier. I tillegg er det 300 000 boliger som eies av noen som ikke bor der selv. Mye av årsaken til dette er subsidieringen av boligkjøp. Som boligeier i Norge får du 28 prosent skattefradrag på boliglånet ditt, uavhengig om du bor i boligen selv. Denne favorisering av boliginvestering er ikke gratis. Finansdepartementet har beregnet verdien av subsidieringen for bolig og fritidshus til 54 milliarder kroner i 2012-budsjettet. Disse pengene må betales gjennom annen skatt, slik som inntektsskatt og formueskatt.

De som taper på denne politikken er de som leier. I tillegg til å betale leie til en boligeier, må de samtidig subsidiere denne boligeierens lån gjennom høyere inntektsskatt. Denne minoriteten av befolkningen er ofte de som er svakest stilt i samfunnet og derfor aldri har kommet seg inn på boligmarkedet. Lettere blir det ikke når de må betale høyere inntektsskatt, som igjen gjør boligmarkedet overopphetet og svært vanskelig å komme inn på.

Høyre mener likebehandling av investeringer er viktig for å få en mer fremtidsrettet plassering av kapital. Bolig konkurrerer med andre investeringer om sparekapitalen i Norge, og subsidieringen av bolig fører til at nordmenn heller investerer i bolig enn det som bidrar til landets vekstevne. Norske husholdninger ligger nær bunnen i OECD når det gjelder formue i form av finansinvesteringer, nettopp fordi så mye bundet i bolig.

En omlegging av skattesystemet vil resultere i flere goder. Når det blir mindre lønnsomt å investere i bolig vil etterspørselen dempes og prisen på bolig gå ned. Dette vil igjen gjøre det lettere å kjøpe sin egen bolig. I tillegg vil lavere inntektsskatt føre til at det blir lettere for de med lav inntekt å komme inn på boligmarkedet. Videre vil det være lønnsomt for næringslivet med en likebehandling av investeringer bolig og næringsliv.

Høyre vil derfor:

- Senke rentefradraget på boliglån.

Høyres Studenter

64. Pensjonsreformen

I Høyres program står det at Høyre mener at det er viktig å sikre økonomisk trygghet i alderdommen. Videre sier Høyres program at man vil sikre en mer rettferdig pensjonistbeskatning.

Høyre var med på et bredt forlik om et nytt pensjonssystem. Det uttrykkes at pensjonsreformen var et skritt i riktig retning, men at det i fremtiden vil være behov for flere tilpasninger for å sikre balanse mellom dagens og fremtidige pensjoner.

Under regjeringen Stoltenberg ble det for pensjonistene betydelige skatteskjerpelser fra 1. januar 2011 gjennom økt trygdeavgift fra 3 til 4,7 % samt reduksjon av flere skattefradrag. Svært mange pensjonister fikk økt skatten med mellom 15- og 20.000 kr.

Når finansdepartementet nå slår sammen sykedelen og pensjonsdelen til en avgift og øker avgiften til 5,1 %, er det atter en skatteøkning.

Vi forventer at Høyre, også knyttet til pensjonsforliket, er villig til å bidra til endringer der hvor følgene går i negativ retning i forhold til i dag, som f.eks. at pensjoner underreguleres med 0,75 %.

For et stort antall pensjonister vil fjerning av arveavgift og lavere formueskatt ikke ha noen betydning. At det vil ha positiv betydning for en god del pensjonister er selvsagt, men så vil det også ha like stor betydning for lønnsinntakere. For et stort antall pensjonister vil en pensjon som ikke er kompensert for prisstigning, reduseres fra år til år og over år til vesentlige beløp.

Senior Høyre aksepterer at det er gjort et pensjonsforlik, men vil be om at Høyre vil vurdere disse forhold ved senere tilpasninger.

Senior Høyre mener at man på passe seg for at pensjonistenes økonomi blir så dårlig blant de eldste av oss, at de i enda større grad etterspør offentlige tjenester i stedet for å kunne ta ting på egen kappe. En justering av bunnfradraget vil eksempelvis kunne kompensere for de betydelige skatteskjerpelsene som Stoltenberg-regjeringen foretok.

Senior Høyres Landsforbund

65. Avvikle ordningen med startlån fra husbanken

Personer som sliter med å komme inn på boligmarked har mulighet til å søke om startlån i enkelte kommuner (i alt 34). Det er kommunene selv som bestemmer retningslinjer for finansieringsordningen, mens Husbanken sentralt står for finansieringen og risiko. Dagens ordning er urimelig all den tid det ikke er noen klare nasjonale retningslinjer og krav til hvem som kan kvalifisere til startlån. Det er flere eksempler på at dagens ordning fort blir misbrukt, ikke treffer formålet optimalt eller en rettferdig fordeling av

finansieringsrisiko.

- Personer med en høy lønnsinntekt har fått innvilget startlån. I noen tilfeller har personer med millionlønn fått innvilget startlån.
- Startlån går til å dekke annen opparbeidet gjeld, og ikke til et boligformål.
- Startlån blir brukt til erstatning for egenkapital for å kvalifisere til et boliglån i det private markedet.

De aller fleste bruker lang tid på å opparbeide seg nok egenkapital, ved jobbing og sparing, for å kvalifisere til et vanlig boliglån. Derfor oppleves dagens startlån fra Husbanken urettferdig og lite treffsikker. Midlene bør heller brukes til å forbedre dagens BSU-ordning eller til bygging av flere studentboliger.

Boligprisene i Norge er på historisk høye nivåer. Både sammenlignet med boligpriser i andre land, og når man regner på gjennomsnittlig årsinntekter per bolig. I tillegg har gjeldsveksten til nordmenn i flere år vært høyere enn inntektsveksten. Startlån fra Husbanken utgjør ca. 5 % av samlede nye årlige boliglån i Norge. Om boligmarkedet skulle snu vil mange av disse lånene fort bli misligholdt, som kan bidra til å forsterke et prisfall i markedet og bringe med seg låntakere med ordinære boliglån. En ond spiral kan fort oppstå.

Høyre ønsker derfor å:

- Avvikle dagens startlånsordning fra Husbanken.

Høyres Studenter

66. Tenk nytt om studentboliger!

Et presset boligmarked er en spesiell utfordring for studenter. Særlig i de store byene er det hvert år en stor utfordring for studenter å finne et sted å bo. Det store presset i markedet fører ofte til høye boligpriser, og tilfeller av useriøse utleieaktører.

I dag bor kun 14% av studentene i offentlig finansierte studentboliger, i enkelte byer er dekningsgraden vesentlig lavere. Dette betyr at man ikke kan løse mangelen på studentboliger uten hjelp fra det private. For å lette på boligsituasjonen for studentene må vi tenke nytt om studentboliger for å få flere både offentlig og privat finansierte studentboliger.

Det er på tide å tenke nytt om hvordan man bevilger midler til studentboliger. Det er i dag en utfordring at man sprer bevilgningene utover veldig mange prosjekter, som gjør at man må vente over flere år før man kan sette i gang store studentboligprosjekter. Det må bli slutt på den klattvise bevilgningen av midler til studentboliger. De midlene som brukes på studentboliger må prioriteres til store byggeklare prosjekter i pressområdene. For å få større, mer effektive utbyggingsprosjekter må man utvikle en nasjonal studentboligplan. En slik plan vil gi mulighet til å se utbygningen av studentboliger over en lengre periode og legge grunnlaget for planleggingen av større prosjekter. Når målet er å bygge 2000 til 3000 studentboliger årlig, bør man konsentrere ressursene om ett eller to studentbyprosjekter. Dette krever en langsiktig planlegging for å sikre en mer effektiv utbygging av studentboliger.

Kommuner med mange studenter må ta ansvar for å sikre nye studentboliger. Kommunen må være villige i reguleringsprosesser til sikre tilstrekkelig areal til studentboliger. Kommunene bør ha planer i samarbeid med samskipnadene som muliggjør langsiktig planlegging av nye studentboliger. Kommunene må også være åpne for å regulere og klausulere boliger til studentboliger når andre private aktører enn samskipnaden ønsker å bygge studentboliger.

For Høyre er det ikke et mål at alle studenter skal bo i offentlig finansierte studentboliger. Utleie av boliger også til studenter bør primært dekkes gjennom det private leiemarkedet. Derfor må man legge til rette for et profesjonelt privat leiemarked for studentboliger. Dette krever at det legges til rette for å gjøre det mer lønnsomt å bygge studentboliger uten offentlig støtte. Det må ses på ordninger for å tilpasse for eksempel mva-refusjon og nedskrivningsgrunnlaget for studentboliger for å gjøre private studentboliger mer lønnsomme.

Studentboliger er små enheter, og krav man stiller til andre boliger kan virke hemmende både for kostnads- og arealeffektiviteten. Derfor må man være fleksibel med hvilke krav man stiller til boliger regulert til studentboliger. Særlig må studentboliger unntas kravene om universell utforming. Kravet til universell utforming bør begrenses til maks 10 % av boligene eieren av studentboligene har.

Høyre vil:

- At det lages en nasjonal studentboligplan som sikrer langsiktig planlegging
- At bevilgning av penger til studentboliger går til store byggeklare prosjekter i pressområder
- Oppfordre kommunene til å legge bedre til rette for bygging av studentboliger både med og uten offentlig finansiering
- Oppfordre kommunene som har mange studenter til å lage studentboligplaner i samarbeid med samskipnadene
- Gjøre det lettere, og mer lønnsomt, for private aktører å bygge studentboliger uten offentlig støtte
- Gi 90 % av studentboliger fritak fra reglene om universell utforming, både for samskipnadene og private

Sør-Trøndelag Høyre

Storresolusjoner

1. Moderne kommuner med Høyre

Et godt, sterkt og levende lokalsamfunn bygges nedenfra av mennesker som er glade i lokalsamfunnet sitt, ikke gjennom statlig overstyring og detaljregulering. Lokaldemokratiet må derfor styrkes på bekostning av staten.

Kommunene har en sentral rolle som ytere av viktige velferdstjenester og utviklere av lokalsamfunn. Høyre/FrP-regjeringen har igangsatt en lokaldemokratireform som skal styrke det lokale selvstyret og flytte makt og oppgaver fra stat og fylke til større og robuste kommuner.

Høyre vil:

- Sørge for en robust kommunestruktur som skal sikre innbyggerne best mulige velferdstjenester.
- Samordne statlige interesser på en slik måte at det lokale selvstyret styrkes, og statlig overstyring reduseres.
- Legge ned fylkeskommunen.
- Ha tillit til at kommuner og innbyggerne i større grad må få gjøre lokale prioriteringer. Ulike kommuner skal kunne tilby ulike tjenester.

Skole

Høyre vil ha en kunnskapsskole som gir muligheter for alle. En god skole gir hver enkelt elev noe å strekke seg etter og forebygger samtidig fattigdom og sosiale forskjeller. Kunnskap gir grunnlag for mer verdiskaping og et høyere velferdsnivå.

I den enkelte kommune vil Høyre:

- Satse på lærerne, ikke minst gjennom styrket etter- og videreutdanning.
- Jobbe for at alle lærlinger skal få en læreplass.
- Sikre pedagogisk mangfold, blant annet gjennom aktivt skoleeierskap og gjennom å vise tillit til de pedagogiske kreftene i skolen.
- Arbeide for at én skoleeier har ansvar for hele skoleløpet.
- At skolene skal ha et særskilt ansvar for å bygge respekt og toleranse, herunder forebygge og håndtere mobbing.

Kvalitet og valgfrihet i helsetjenesten

Helsetjenester i kommunene skal preges av kvalitet og kompetanse. For å lykkes med helse- og omsorgstjenesten må kommunene prioritere forebygging og rehabilitering. Samtidig må kommuner være rustet til å håndtere pasienter fra sykehusene i tråd med samhandlingsreformen.

I den enkelte kommune vil Høyre:

- Bygge ut det psykiske helsetilbudet tilknyttet helsestasjoner og skolehelsetjeneste, eller sikre annet lavterskel tilbud til psykiske helsetjenester.
- Kartlegge grunnleggende ferdigheter ved fireårskontrollen.
- Styrke skolehelsetjenesten slik at den er tilgjengelig for elever som trenger den.
- Arbeide for å gi barn av og pårørende til rusavhengige og psykisk syke et godt tilbud.
- Inkludere aktiv alderdom i kommuneplanleggingen med tilbud om aktivitet, tilpassede boliger og rehabilitering.
- Bygge ut et allmenpsykologtilbudet.

Aktiv eldrepolitikk og omsorgstjenester

Eldre i dag er ofte friske og vitale. Mange ønsker å bruke sin arbeidskraft og erfaring. Forebyggende tiltak bidrar til at eldre holder seg friske, og motvirker ensomhet og mangel på sosialt nettverk. Syke og pleietrengende eldre skal behandles med respekt og verdighet. Kommunale tjenester må kunne tilpasses den enkeltes behov, særlig for innbyggere som er avhengige av kommunenes tjenester i hverdagen.

I den enkelte kommune vil Høyre:

- Legge vekt på eldresentre som et viktig sosialt og aktiviserende tilbud i det forebyggende helsearbeidet, og utvide dette tilbudet gjennom samarbeid med frivillighetssentraler og frivillige organisasjoner.
- Legge til rette for alternative former for senior- og eldreboliger, for eksempel boliger hvor flere kan bo sammen, i tilknytning til aktivitetstilbud eller legesenter mv.
- Satse på gode og fleksible hjemmehjelpsordninger for eldre og andre med behov.
- Ta i bruk velferdsteknologi for å gi innbyggerne bedre tjenester og ansatte mer tid til viktige oppgaver.
- Åpne for alternative turnuser i heldøgns pleie dersom det kan gi et bedre tilbud til innbyggerne.
- Bygge flere sykehjem og omsorgsboliger, og ha en åpen holdning til privat drift av disse.
- Gjennomføre et kompetanseløft for ansatte i omsorgssektoren og tilby utdanning til ufaglærte ansatte.
- Gi eldre og pleietrengende rett til å velge mellom ulike tilbud og å bytte dersom de er misfornøyde.

- Skape et best mulig tilbud til eldre og pleietrengende på sykehjem ved samarbeid med private og frivillige organisasjoner og andre.

Kommuner med muligheter for alle

Selv om de fleste i Norge har det godt materielt sett finnes det i alle kommuner barn, unge og voksne med særskilte behov for kommunens hjelp. Barn som vokser opp i utrygge omgivelser er mest utsatt og trenger tryggheten barnevernet kan gi. Unge som havner utenfor skole og arbeidsliv faller fort på utsiden av ellers trygge lokalmiljøer. Rusavhengige har behov for sammensatte tjenester for å få muligheten til en ny start.

I den enkelte kommune vil Høyre:

- Sikre at utsatte barn og familier får hjelp og støtte fra barnevernet så tidlig som mulig og samarbeide med private og frivillige aktører for å sikre et bredt tilbud.
- Arbeide for at kommunen skal få et større og mer helhetlig ansvar for barnevern, herunder å sikre sterke kompetansemiljøer.
- Sikre rusavhengige tilbud om rehabilitering og relevante botilbud.
- Ha aktivitetsplikt og tilbud om arbeidstrening for innbyggere som mottar sosialhjelp.
- Samordne kommunale tilbud for å sikre at unge som mottar sosialhjelp kommer raskt over i arbeid, opplæring eller utdanning.
- Legge til rette for at flest mulig kan eie sin egen bolig.
- Arbeide for at flyktninger og asylsøkere som skal bosettes integreres godt i lokalmiljøet.

Lokal verdiskaping

Høyre mener det er en sentral oppgave for kommunen å legge forholdene til rette både for eksisterende virksomheter så vel som nyetableringer. Kommunen skal være en aktiv samarbeidspartner for næringslivet. For å legge til rette for vekst, er det viktig at det reguleres nok tomter, til god og variert boligbygging.

De senere årene har råderetten over store arealer og verdier gjennom oppretting av ulike typer verneområder blitt flyttet fra grunneiere og lokale styresmakter til statlige styresmakter. Denne prosessen blir mange steder opplevd som en tillitskrise mellom lokalsamfunn og sentrale styresmakter.

I den enkelt enkelte kommune vil Høyre:

- Føre en næringsvennlig politikk som bidrar til verdiskaping og trygge arbeidsplasser.
- Arbeide for at lov- og regelverk forenkles og kommunen får større råderett over beslutninger som er viktige lokalt.
- Redusere byråkratiet for næringslivet.
- Vektlegge næringslivets behov i areal- og reguleringsaker.
- Regulere nok tomteareal for boligbygging.
- Ta initiativ til å prøve ut ulike modeller for grunneierstyrt eller lokal forvaltning av verneområder.

Modernisering

Høyres Landsmøte vil ha en effektiv, åpen og brukervennlig offentlig sektor som setter det enkelte menneske i sentrum, og som tilpasser seg den enkeltes behov. Kommunenes forvaltning bør moderniseres for å sikre effektiv ressursbruk, innovasjon, omstillings- og gjennomføringsevne.

I den enkelte kommune vil Høyre:

- Praktisere åpenhet i den kommunale forvaltningen.
- Digitalisere forvaltningen for å tilby innbyggerne bedre tjenester på nett og døgnåpne tjenester.
- Samarbeide med frivillige og private aktører for å sikre gode og mangfoldige tilbud til innbyggerne.

- Ta arbeidsgiveransvaret i kommunen på alvor, bl.a. gjennom oppfølging av avtalen om inkluderende arbeidsliv og lærlingplasser i kommunen.
- Forenkle kommunale søknadsprosesser og krav til innbyggerne, for eksempel gjennom at flere søknader skal kunne leveres over internett til kommunen.
- Ta i bruk klart og hyggelig språk i kommunikasjon med innbyggerne.
- Arbeide for at det utvikles en felles IKT-struktur i kommunesektoren, og bedre samordning av kommunale og statlige IT-systemer.

Høyres Arbeidsutvalg

2. Trygge arbeidsplasser

Norge er et land med store muligheter. Vi har en åpen økonomi, en høyt utdannet befolkning, store naturressurser og levestandard i verdenstoppen. Grunnlaget for vår felles velferd er den verdiskapingen som skjer i alle deler av landet.

Verdier må skapes før de kan deles. For å styrke vår konkurransekraft trenger Norge i årene som kommer en tydeligere satsing på de viktigste tiltakene som kan skape vekst og velferd. Derfor er det et sterkt behov for flere vekstfremmende skattelettelser, raskere utbygging av vei og bane, samt en kraftfull satsing på kunnskap, forskning og innovasjon.

En trygg arbeidsplass å gå til er viktig for den enkelte. Arbeid gir sosial tilhørighet, økonomisk selvstendighet og dermed frihet for mennesker og familier. Et sterkt norsk næringsliv gir Norge flere ben å stå på i fremtiden. Trygge arbeidsplasser og et mangfoldig næringsliv er derfor selve fundamentet for vårt nåværende og fremtidige velferdssamfunn.

For å stimulere til verdiskaping i hele landet trengs langsiktige og forutsigbare rammevilkår. Næringsutviklingen som ligger til grunn for arbeidsplassene krever gode planprosesser, konkurransedyktige skatte- og avgiftsvilkår og tilgang på kapital. Næringslivet er avhengig av å få sine varer og tjenester raskt, enkelt og billig frem til markedene til en lav kostnad. Derfor er en effektiv infrastruktur en forutsetning for konkurransekraft og trygge arbeidsplasser i hele landet.

Vi har sett tendenser til en todeling av norsk økonomi, der bedrifter tilknyttet olje- og gassektoren har hatt kraftig vekst. Dette har gitt et meget sterkt bidrag til norsk velstandsøkning de siste årene. Utviklingen har imidlertid også gjort Norge sårbart fordi mange bedrifter som konkurrerer i andre og mer tradisjonelle eksportmarkeder sliter og legger ned eller flytter ut av landet.

I en åpen økonomi som den norske er det viktig at konkurranseutsatte næringer er i stand til hevde seg i konkurransen med utenlandske bedrifter. Siden 2005 har veksten i produktiviteten i fastlandsøkonomien vært svakere enn veksten i reallønningene. For Høyre er det en prioritert politisk målsetning å løfte konkurransekraften for næringslivet i Fastlands-Norge.

Sterkere privat eierskap er særlig viktig i distriktene der det er relativt sett få statlige arbeidsplasser. Privat kapital har vært avgjørende for fremveksten av verdensledende klynger som i dag er viktig for norsk verdiskaping, og privat kapital har vært en driver for nyskaping og innovasjon i mange bransjer.

Nordnorsk næringsliv og næringsutvikling i Nord -Norge er i enda større grad enn resten av Fastlands-Norge preget av eksportrettede næringer. Sjømat, energi, mineral og reiseliv er alle næringer i sterk konkurranse

med aktører som er etablert i land med lavere kostnadsnivå. En økt og målrettet satsing på kompetanseutvikling, fremtidens infrastruktur og finansielle verktøy vil være avgjørende for at landsdelen skal kunne realisere sitt betydelige potensial når det gjelder næringsutvikling og etablering av nye arbeidsplasser.

Høyre vil:

- Øke bevilgningene for å bygge ut vei og jernbane raskere og mer helhetlig.
- Redusere bedriftsbeskatningen for å legge til rette for flere investeringer i nye arbeidsplasser.
- Trappe ned formuesskatten og på sikt fjerne den for å styrke bedriftenes tilgang på privat kapital og fjerne konkurranseulempen for norskeide arbeidsplasser.
- Gjennomgå og forbedre de skattemessige avskrivningsreglene for å gjøre norsk næringsliv mer konkurransedyktig.
- Ha en sterk satsing på næringsrettet forskning og innovasjon.
- Vurdere stipendordninger for kommersialisering av forskning.
- Forenkle lover og regler for å redusere næringslivets kostnader ved pålagte administrative byrder.
- Forenkle plan- og bygningsloven med sikte på å gjøre prosessene raskere og mindre kostnadskrevende.
- Styrke Brukerstyrt Innovasjonsarena og SkatteFunn-ordningen videre.
- Tilrettelegge for et mer inkluderende arbeidsliv hvor flere kan ta i bruk sin arbeidsevne.
- Vurdere innføring av et ROT-fradrag for å flytte svart arbeid til den regulerte økonomien.

Høyres Arbeidsutvalg

3. Et samfunn bygget på tillit

I Norge hersker det stor grad av gjensidig tillit mellom mennesker og mellom innbyggere og myndigheter. Høyre vil bygge på, og forsterke denne grunnleggende tilliten for å skape et enda bedre samfunn. Tillit skapes i møtet mellom mennesker. Samfunnet bygges nedenfra i de nære fellesskapene, sivilsamfunnet og lokaldemokratiet.

Bare i et Norge som er bygget på tillit kan vi utløse de gode kreftene og utnytte ressursene i samspillet mellom offentlig, frivillig og privat sektor. Et samfunn med høy grad av tillit gir rom for trygge familier, levende lokalmiljøer, et sterkt næringsliv og frivillige fellesskap som er i stand til å ta ansvar for seg selv og medansvar for andre.

Høyre avviser venstresidens hang til detaljstyring og regulering, en mistillitspolitikk hvor samfunnet må styres ovenfra gjennom dekreter fra staten. Frihet under ansvar forutsetter at vi har tillit til hverandre. Politikerne må våge å ha større grad av tillit til folks egne vurderinger.

I motsatt fall risikerer vi at tilliten til politikerne og i siste instans tilliten til samfunnets institusjoner og våre medborgere, undergraves.

Høyre har tillit til at enkeltmennesker gjør fornuftige valg for seg og sine, og tillit til at folkevalgte vil det beste for sitt lokalsamfunn. Vi har tillit til at familiene kommer til gode løsninger rundt kjøkkenbordet, og tillit til at private og frivillige initiativer har gode hensikter, slik at vi kan bruke alle gode krefter i felles anstrengelse for et Norge på sitt beste.

Mennesker skal møtes med stor grad av tillit og valgfrihet, fordi det motiverer til større personlig og sosialt ansvar. Når lokalsamfunn, familier, bedrifter og mennesker gjør ulike valg, legges også grunnlaget for

innovasjon og skaperkraft. Økt tillit og valgfrihet fører dessuten til et mer mangfoldig Norge og større respekt og toleranse for at vi er forskjellige.

En sterk sivil sektor er avgjørende for å sikre frihet, mangfold og maktbalanse. Stort omfang av frivillig innsats og organisering styrker tilliten mellom mennesker. Høyre vil derfor sikre at frivillighet, kulturliv og andre deler av det sivile samfunnet ikke blir redskaper for staten, men tvert imot får frihet til selv å utvikle seg uten overstyring fra byråkrati og politiske myndigheter.

Høyres tillitspolitikk innebærer å øke det lokale selvstyret, gi mer valgfrihet til den enkelte og familiene og å styrke muligheten til medvirkning for brukerne av ulike velferdsløsninger. Viktige beslutninger i livet skal fattes av eller nærmest mulig dem de angår.

Høyre vil styrke lokaldemokratiet og gi folkevalgte lokalt større makt og ansvar. For å oppnå dette må det gjennomføres en kommunereform som sikrer større og mer robuste kommuner, og som gir kommunene ansvar for flere oppgaver fylke og stat har i dag. Den statlige styringen av kommunene må reduseres, for å sikre økt lokalt handlingsrom og gode lokale løsninger.

Høyre vil at ansatte og ledere i offentlig sektor skal vises større tillit gjennom redusert detaljstyring og færre rapporteringskrav. Dette vil frigjøre ressurser til å yte bedre tjenester til innbyggerne og gi en enklere hverdag for bedrifter og etablerere.

For Høyre er eiendomsretten grunnleggende. Vi vil derfor styrke grunneiernes rett til fritt å disponere sin egen eiendom. Høyre vil slippe bøndene fri gjennom å styrke deres stilling som selvstendig næringsdrivende og øke mulighetene for verdiskaping i jord- og skogbruket.

Høyre anerkjenner og støtter at familier tar ulike valg i hverdagen. Vi er forskjellige som mennesker, vi har ulik livssituasjon og vi har ulike oppfatninger av hva som skaper et godt liv for oss selv og våre nærmeste. Derfor bygger Høyres familiepolitikk på en grunnleggende tillit til familiene. Velferdsordningene må baseres på valgfrihet og fleksibilitet, slik at hver familie selv kan finne de løsningene som er gode for dem.

En god skole ser hver enkelt elev, lar dem utnytte sitt talent og strekke seg etter sine drømmer og ambisjoner. Det er et politisk ansvar å sørge for at kvaliteten i skolen er god, men Høyre har tillit til at den enkelte familie er best egnet til å velge hvilken skole de vil sende sine barn på. På samme måte må hver elev få være med og påvirke sin egen skolehverdag. Høyre ønsker å vise lærerne økt tillit ved å styrke deres status som pedagoger. Når den gode læreren får frihet til å utøve sin profesjon vil også læreryrkets status øke.

Høyre mener at alle som kommer til Norge og får permanent opphold skal møtes med tillit og ansvar. Vellykket integrering bygger på gjensidighet i plikter og rettigheter, kommunikasjon, anerkjennelse og respekt for hverandre som mennesker.

I et samfunn med muligheter for alle skal mennesker med nedsatt arbeidsevne få en reell sjanse til å lykkes i arbeidslivet. Derfor er det viktig at det offentlige, arbeidsgivere og arbeidstagere i fellesskap finner frem til gode løsninger. Brukermedvirkning er tillit i praksis.

Ingen har større rett til valgfrihet og myndighet i egen hverdag enn brukerne av pleie- og omsorgsløsninger, ikke minst eldre brukere. Høyre vil sikre at alle brukere av pleie- og omsorgstjenester har frihet til å velge tilbyder av hjemmehjelp og sykehjem etter eget ønske.

Høyre har tillit til at den enkelte kan forvalte sin egen personlige økonomi på en god måte. Et for høyt skatte- og avgiftsnivå er et uttrykk for mistillit til folk, og en for sterk tro på at politikerne er best egnet til å

bestemme hvordan vår midler skal forvaltes. Høyre er sterke tilhengere av en skattefinansiert velferdsstat. Samtidig mener vi at borgerne og bedriftene må få større frihet til selv å bestemme over egen inntekt.

Derfor vil Høyre:

- Gjennomføre en kommunereform som gir større og mer robuste kommuner. Kommunene må få større oppgaver og mer ansvar enn i dag.
- Overføre ansvaret for videregående utdanning til kommunene.
- At ansatte og ledere i offentlig sektor skal vises større tillit gjennom redusert detaljstyring og færre rapporteringskrav.
- Styrke lokaldemokratiet ved å kreve at alle saker som inkluderer skjønnsutøvelse skal vedtas av et folkevalgt organ.
- Gi bonden større råderett over egen eiendom ved å oppheve konsesjonsloven, boplikten, delingsforbud og priskontroll.
- Sikre familiene valgfrihet ved å tilby et større mangfold av løsninger for barnefamiliene, herunder forenkle regelverket for foreldrepermisjon og gi familiene økt frihet til å bestemme hvordan permisjonstiden skal fordeles mellom mor og far.
- Gi den enkelte familie, elev og lærer økt innflytelse i skolehverdagen, blant annet ved å styrke lærerens rolle som pedagog og ved å la elevene i videregående skole delta i evalueringen av undervisningen.
- Legge til rette for at foreldrene kan velge grunnskole for sine barn og innføre rett til fritt skolevalg for elever i videregående skole, også på tvers av fylkesgrensene.
- Gjennomgå de økonomiske rammebetingelsene for frivillig virksomhet, med sikte på å redusere byråkrati og politisering.
- At alle som kommer til Norge og får permanent opphold skal møtes med tillit og ansvar.
- At brukere av velferdsgoder skal få økt valgfrihet gjennom reell medvirkning.
- Innføre fritt sykehjemvalg og fritt brukervalg i hjemmetjenesten i alle kommuner
- Redusere skattenivået slik at borgerne og bedriftene får større frihet til selv å bestemme over egen inntekt.

Høyres Arbeidsutvalg

4. Et samfunn med muligheter for alle

Høyre ønsker et samfunn med muligheter for alle. En god skole og et åpent arbeidsmarked er de viktigste tiltakene for gi flere en sjanse til å realisere sine ambisjoner og bidra til fellesskapet. Sosialpolitikken må bygge på en balanse mellom retten til et verdig livsopphold og plikten til å bidra i samfunnet. Det må stilles tydelige krav til mottakere av offentlige stønader. Offentlige velferdsordninger skal være et springbrett som gir folk en ny sjanse til å være i aktivitet og arbeid.

En verdig begynnelse

Familien er et av samfunnets viktigste fellesskap. I familien legges grunnlaget for en verdig start på livet. Dessverre er det ikke alle familier som er i stand til å ta vare på barna de bringer til verden. Da må samfunnet stille opp. Barn som samfunnet har tatt ansvar for etter at foreldrene sviktet, må ikke oppleve å bli sviktet på nytt.

Høyre mener barn og unge under barnevernets omsorg må få et tilpasset tilbud. Det er viktig at kommunene får velge det tiltaket som gir best hjelp, uavhengig av hvem som gir hjelpen. Barn i barnevernet og i rusinstitusjoner må sikres en god skolegang.

For mange barn vokser opp i fattige familier. Dette påvirker deres oppvekst og muligheter. Høyre vil derfor legge til rette for en bedre sosial profil på foreldrebetalingen for barnehage. Da vil flere barn få tilgang til viktige sosiale arenaer. Dette er viktig for å sikre at ressursvake barn har like muligheter senere i livet.

NAV som trygghet og springbrett

Høyre mener det å stille krav er det samme som å vise respekt. Derfor vil vi øke bruken av aktivitetskrav i velferdsordningene, fordi passivitet over tid reduserer sjansen for å komme tilbake til arbeidslivet. Høyre har tillit til at den enkelte ønsker et bedre liv for seg og sine, og mener derfor NAV bør legge til rette for økt brukermedvirkning og mer skreddersøm i oppfølging av brukerne.

Høyre mener alle gode krefter må tas i bruk for å gi flere som står utenfor arbeidslivet en ny sjanse til å stå i arbeid. Dette kan blant annet gjøres ved å la profesjonelle private eller ideelle arbeidsformidlere bidra til å få flere i arbeid på no cure-no pay basis.

Sosiale entreprenører som velferdsinnovatører

De siste årene har det vokst frem en ny type gründerskap, et sosialt gründerskap som rapporterer både en økonomisk og en sosial bunnlinje. Sosialt entreprenørskap kan være et viktig tilskudd i velferdssamfunnet. Velferdsstatens bærekraft over tid er under press, og ikke alle utfordringer kan løses av velferdsstaten alene. Gründere som kan bidra til velferdsinnovasjon bør derfor oppmuntres gjennom gode rammevilkår.

Et seriøst og anstendig arbeidsliv

De aller fleste arbeidstagere i Norge er ansatt hos en seriøs arbeidsgiver. Generelt fungerer norsk arbeidsliv godt, og preges av et velfungerende demokrati på arbeidsplassen og gode arbeidsvilkår. Samtidig har vi etter 2004 sett en økning i antall mennesker som jobber under uakseptable lønns- og arbeidsvilkår. Utfordringen er størst for utenlandske arbeidstagere, men også norske ansatte rammes. Arbeidstilsynets årsrapport for 2012 forteller om nesten 2800 tilsyn i forbindelse med arbeidet mot sosial dumping. Som resultat av dette stanset Arbeidstilsynet arbeidet i 385 tilfeller. Flesteparten av stansingene var som følge av akutt fare for liv og helse.

Uakseptable lønns- og arbeidsvilkår er ikke bare et problem i prosjekter initiert av privat sektor. I tillegg til treffsikre tilsynsordninger og – virkemidler er det derfor viktig at bestillerkompetansen i offentlig sektor forbedres.

Ulovlige lønns- og arbeidsforhold er negativt for dem som rammes direkte, men det bidrar også til svært uheldige konkurransevridninger. Dersom ikke samfunnet er proaktivt i arbeidet mot sosial dumping, er resultatet at ulovlig drift belønnes. Det kan følgelig ha konsekvenser for hele det norske arbeids- og næringslivet. Høyre vil aldri tillate at useriøse arbeidsgivere får legge premissene for norsk arbeidsliv.

Høyre mener at:

- Barnevernet alltid skal gi et tilbud tilpasset det enkelte barn
- Kommunene fritt skal få velge barnevernstiltak, uavhengig av hvem som leverer tiltakene
- Det må legges til rette for en sosial profil for foreldrebetalingen for barnehage
- Bestillerkompetansen i offentlig sektor må styrkes, for å sikre kvalitet og hindre uverdige arbeidsforhold
- Brukerinvolvering i NAV må styrkes, blant annet gjennom økt bruk av aktivitetsplaner i NAV
- Utdanningene NAV rekrutterer fra, bør ha større grad av arbeidsmarkedskompetanse
- NAV må kunne sette ut formidlingsoppdrag til profesjonelle private og ideelle aktører i bemanningsbransjen
- Kompetansen om sosialt entreprenørskap i virkemiddelapparatet bør styrkes

- offentlige i større grad blir en oppsøkende kunde, blant annet gjennom mer systematisk spredning av gode sosiale resultater mellom etater og kommuner
- Effektene av innførte tiltak mot sosial dumping må evalueres for å sikre treffsikkerhet
- Arbeidstilsynet styrkes ytterligere
- I arbeidet mot sosial dumping skal brudd på regelverk som avdekkes av en etat formidles til andre etater
- Ordningen med treparts bransjeprogrammer bør videreutvikles. Nye bransjer bør vurderes omfattet av ordningen.

Høyres Arbeidsutvalg

Forslag til uttalelser fra kommisjonene

Forberedt på oppdrag fra Høyres Arbeidsutvalg

1. Trygge lokalsamfunn

Samfunnssikkerhet og beredskap

Samfunnets og borgernes sikkerhet er den viktigste av statens kjerneoppgaver.

Sårbarheten i samfunnet er ikke statisk. Risiko- og trusselbildet samfunnet står overfor er bredt og sammensatt. Dagens utfordringer er ikke nødvendigvis morgendagens utfordringer. Manglende koordinering og helhetlig oversikt kan føre til at samfunnet ikke er godt nok rustet til å håndtere alvorlige hendelser. Samfunnets sikkerhet og beredskap ivaretas av mange forskjellige etater. En rekke ulike aktører har ansvar og oppgaver, avhengig av hendelsen karakter.

Høyre mener:

- Kommunenes rolle som beredskapsaktør må vektlegges i arbeidet med kommunenes oppgaver og støtte.

Trygge lokalsamfunn

Målt i antall anmeldte lovbrudd har kriminaliteten det siste tiåret vært fallende. Samtidig er kriminaliteten blitt mer organisert, mobil, kompleks og grenseløs. Den er i økende grad knyttet til nettverk som samarbeider på tvers av nasjonalitet, etnisitet, og kulturell tilhørighet. Vi ser også en økning i de digitale truslene mot Norge. Det er avdekket at myndighetsorganer og bedrifter har vært utsatt for gjentatte og målrettede nettverksoperasjoner. Dette stiller politiet overfor andre utfordringer i dag enn for få år siden.

Høyre vil skape trygge og trivelige lokalsamfunn. Lovbrytere skal møtes med en klar beskjed om at kriminelle handlinger ikke aksepteres. Et trivelig lokalsamfunn bygges gjennom åpne og trygge gater og plasser, og bedre belysning. Et levende lokalmiljø er et trygt lokalmiljø. Nærvær av mennesker og mer synlig politi skaper trivsel og trygghet. Politiet har en viktig rolle som trygghetskaper i lokalsamfunnet.

Sundvolden-erklæringen fastslår at den forebyggende innsatsen skal styrkes. For at resultatene skal bli så gode som mulig, er det viktig at kriminalitetsforebyggende tiltak målrettes. Kunnskapen om forebygging må økes, både i politiet og andre offentlige etater. Barn og unge i risikogrupper må gis tettere oppfølging. Slik økes sannsynligheten for at flest mulig får den hjelp og støtte de trenger for å unngå kriminalitet og uønsket adferd.

Høyre mener:

- Politiets evne til å respondere på publikums behov med høy kvalitet i polititjenestene må styrkes.
- Lokalmiljøenes rolle i det forebyggende arbeidet må styrkes.
- Det må utarbeides veiledere til kommuner, politiet og andre etater som er aktører innen forebyggende arbeid.

2. Blå politikk – grønt bymiljø

Bærekraftig byutvikling er avgjørende for at vi skal kunne løse de globale klimautfordringene, og de lokale miljøutfordringene. Den klart største utslippskilden i norske byer er transportsektoren. Kommunene har en stor mulighet til å påvirke miljøet gjennom å bruke sin innkjøpsmakt i miljøets og klimaets tjeneste. Høyre mener derfor det er viktig at kommunene i større grad blir med på klimadugnaden og fører en offensiv klima- og miljøpolitikk blant annet gjennom å føre en miljøvennlig arealpolitikk og legge til rette for at transportveksten skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange.

Høyre vil at norske kommuner skal:

- Bygge ut kollektivtilbudet. Det forutsettes at staten dekker 50 pst av investeringskostnadene ved alle store skinnegående kollektivprosjekter i og rundt de store byene
- Legge til rette for p-plasser til biler fra godkjente bildelingsordninger i forbindelse med nye boligprosjekter
- Innføre lav- eller nullutslippsstandard ved kjøp av alle nye tjenestebiler, med mindre teknologien ikke er tilgjengelig for formålet
- Legge til grunn lav- eller nullutslippsstandard ved innkjøp av nye busser og rutebåter. Det forutsettes at staten viderefører avgiftsfritak for miljøvennlig drivstoff til 2020
- Stille krav om null- eller lavutslippsstandard for alle nye drosjer fra 2015
- Vurdere innføring av en provenynøytral miljødifferensiering av bompengavgiftene i de store byene
- Miljøsertifisere alle kommunale virksomheter innen 2019
- Legge til grunn passivhusstandard for alle nye kommunale bygg fra 2015 og nær nullenergistandard fra 2020
- Samarbeide med byggenæringen og staten om kompetansehevende tiltak i forbindelse med innføringen av TEK15 og passivhusstandard
- Fase ut fossilt brensel i kommunale og interkommunale fjernvarmeanlegg innen 2018
- Fase ut fyring med fossil olje til oppvarming i eide og leide kommunale og bygg innen 2018
- Sørge for at det blir etablert flere ladestasjoner for elbiler. Det forutsettes at Transnova bidrar til et nasjonalt løft for hurtigladere ved sentrale knutepunkt
- Legge til rette for økt bruk av sykkel som transportmiddel gjennom å sikre et helhetlig sykkelveinett med vinterbrøyting
- Innføre bysykkelordning i alle byer der det er befolkningsgrunnlag for dette
- Oppmuntre og legge til rette for bruk av landstrøm for cruiseskip i norske havner
- Innføre landstrøm for store passasjerferger i fast rute innen 2015 (dankeferger o.l.)
- Etablere gratis innfartsparkeringsplasser med overgang til kollektivtrafikk rundt de store byene
- Føre en miljø- og klimavennlig arealpolitikk
- Sikre at bolig- og næringsutvikling i de store byene skjer i tilknytning til kollektivknutepunkt og kollektivårer
- Bevare parker og friområder i de tettbygde byene og bevare og skjerme disse mot utbygging
- Vurdere potensialet for å ta i bruk fjordvarme og miljøvennlige energikilder basert på metangass fra kloakkanlegg, fyllinger, matavfall og landbruk der det ligger til rette for effektiv utnyttelse

